

fókuszban a születés

Bubaszületés Moldvában

Kié a gyermek?

Istentől születtek

élő víz

Az úgynevezett Iszlám Állam

Jönnék, de eltévedtem

A világ káosza és Isten országa

híd

evangélikus missziói magazin

2015. IV. szám

<http://misszio.lutheran.hu>

Tartalom

fókuszban a születés

- 3 „Nincs szebb a kisgyermek lábfejenél” | Szeverényi János
- 4 Születés-mozaik | Kis Ferenc Balázs
- 4 Fiam | Várnai Zseni
- 5 Születés, háromszor | Jádsdi Beáta
- 6 Bubaszületés Moldvában | Kiss Tampu Tatiana
- 7 Görcsoldás kötéssel | Kinyik Anita
- 7 Munka nélkül maradt a svéd szülésznő | EKJ
- 8 A halálból is vissza lehet jönni, csak szeretet kell hozzá | A.L.
- 9 A lelkipásztor naplójából | P.I.G.Y.
- 9 Mikor a gyermek | Gárdonyi Géza
- 10 Örömteli találkozás – újszülöttekkel, szülőkkel
Erdészné Kárpáti Judit
- 11 Multinál születők | Gyarmati Gábor
- 12 Kié a gyermek? | Deli Eszter Kinga
- 12 Imádkozunk! | A.L.
- 13 Egy afrikai kismama gondolatai | Bálint Zoltán
- 14 Háborús karácsony | Bakay Péter
- 15 Csökkenő születések | Dr. Koch Béla
- 16 A zene lelki táplálék | Balog Eszter
- 18 Mégis kinek a szülőese? | Dr. Szevik Imre
- 20 Hiányzó karácsonyi gyerekek | Lupták György
- 22 A beteg üdve mindenekelött | Stifner-Kóháti Dorottya
- 25 Áldott viaskodás | Vágréti Éva
- 26 Nikodémus bácsi és a tüzes szél | Szák Kocsis Pál
- 27 „Szükség néktek újonnan születetnek”
Győriné Dr. Drenyovszky Irén
- 28 Istentől születtek | Weltler Sándor
- 30 Lehet egy második születésnapod | Szigeti Jenő
- 31 Könyvajánló

élő víz

- 32 KITEKINTÉS – Az úgynevezett Iszlám Állam | Dr. Szalai András
- 34 IMÁDKOZZUNK – Egy perc ima a békéért
Kulcsárné dr. Petrilla Janka
- 35 TÁJOLÓ – A világ káosza és Isten országa | D. Szabó Dániel
- 38 BESZÉLGETÉS – Megtépázott múlt, reménytelen jövő
Erdészné Kárpáti Judit
- 40 MISSZIÓ – Mese a valóságban | Bonnyai Sándor
- 41 ÉLŐ IGE – „Vigyázz, hogy a világosság benned
sötétség ne legyen!” | Czákó Gábor
- 42 XX. SZÁZADI HITVALLÓINK – „De végül megmentett,
mindenben megtartott” | Ifj. Zászkaliczky Pál
- 44 HOGYAN TOVÁBB, EGYHÁZ? – Józanul, szeretettel
és tudatosan... | Garádi Péter
- 46 ÉNEKEM AZ ÚR – Jönnék, de eltvedtem | Géczy Katalin
- 46 FILM – Pál apostol gondolatai a moziban
Szabó-Pap Gabriella
- 47 IDÉZHETŐ IDÉZETEK | Szeverényi János
- 47 RÁDIÓMISSZIÓ – A Magyar Evangélikus Rádiómisszió
műsora: Lélekhangoló
- 48 KÉPES HÍREK
- 49 BESZÉLŐ KÉPEK – Budapesti képek 2015 őszén
- 50 REJTVÉNY
- 51 DERŰ * HÍREK * AJÁNLÓ
- 52 Régi magyar áldás

Címlapfotó: Révészné Bellai Csilla

Kedves Olvasó!

Magazinunkat a mellékelt csekken vagy átutalással fizetheti elő.

Előfizetési díj egy évre: 1600 Ft

Kérjük, hogy a közlemény rovatba írja be, hogy **előfizeti-e** az újságot, vagy **adománnyal** segíti a Híd és a missziói munka szolgálatát.

Minden Evangélikus Élet hetilapot olvasó testvérünk előfizetés nélkül kapja a magazint, de támogatást tőlük is örömmel fogadunk.

A Híd magazin nem az Evangélikus Élet melléklete, hanem önálló sajtótermék, megrendelése a hetilaptól függetlenül történhet.

Legyen Ön is a missziói munka rendszeres támogatója!

Az Evangélikus Missziói Központ számlaszáma: 11716008-20157087

Köszönjük eddigi adományát!

Kérjük, segítse misszióinkat ezután is!

Impresszum

híd

evangélikus missziói magazin
2015. IV. szám
megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787-5749

Kiadó és szerkesztőszög:
Evangélikus Missziói Központ –
Magyar Evangélikus Rádiómisszió
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.
tel./fax: 06 1 400 3057
e-mail: evmis@lutheran.hu
http://misszio.lutheran.hu
számlaszám: 11716008-20157087

Felelős szerkesztő:
Szeverényi János
tel.: 06 20 824 5463
e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu
www.szeverenyijanos.hu

Munkatársak:
Balog Eszter, Erdészné Kárpáti Judit,
Fehér Charlotte, dr. Garádi Péter,
Kis Ferenc Balázs, Kovács László,
Stifner-Kóháti Dorottya, Szeverényi Jánosné,
ifj. Zászkaliczky Pál

Layout, grafikai tervezés, tördelés:
Kreatív Flotta Stúdió
Perl Andrea, Perl János
www.kreativflotta.hu

Nyomdai kivitelezés:
Pauker Nyomdaipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára: 400 Ft
előfizetési díj egy évre: 1600 Ft
Megrendelhető a kiadónál.
Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett
példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

magyar
nyomdatermék
KÖZÖSSÉGI SAJÁTSÁG

Partnereink:

„Nincs szebb a kisgyermek lábfejenél”

Kánikulás, eső utáni, párás délutánon, a zsúfolt négyes-hatos villamoson fotóztam ezt a lábacskát. A legnépszerűbb internetes közösségi oldalra is feltettem a képet, amely nagy sikert aratott. Egyik hozzászóló kis túlzással ezt írta: „Nincs szebb a kisgyermek lábfejenél”.

Embrió- és csecsemőkorunkban jobban hasonlítunk egymásra, mint évek, évtizedek múltán. Ha látok idős embereket, gyakran gondolok arra, hogy ők is voltak csecsemők, járnai tanuló, csetlő-botló babák. Hasonló lábfeje volt Bachnak, Napóleonnak, Kossuthnak, Rózsa Sándornak és Ferenc Józsefnek; hasonló volt Heródesnek, Augustus császárnak, Júdásnak és Jézusnak. Igen, a Megváltó is volt magzat, akit el- és befogadott Mária. Abban a barlangistállóban vajúdás után megszülte, József elvágta a köldökzsinórját, megtörölgették, betakarták. Ő is sirt, azután édesanyja mellén megnyugodott, gügyögött, büfizett... Igen, mind így kezdtük.

Felfoghatatlan titok és csoda a foganás, növekedés, formálódás és születés. Amikor első gyermekünket kaptuk, a születés után hetekig csak nézegettem (a lábfejét, talpacskáját is), csodáltam, próbáltam megérteni, hogy ki is ő, hogy került a mi életünkbe. A csodát megérteni, definiálni nem szabad, nem lehet. **Az élet csoda. Az élet forrása az Örökkévaló. A foganás, születés az ő területe.** Vele van mindenkinek találkozása, akár tud erről, akár nem. Életet nem ad az édesanya, csupán elfogadja, befogadja azt.

1950 óta héttmillió magyar magzat vére kiáltott az Istenhez. „Testvéred kiontott vére kiált hozzám a földről.” (1Móz 4,10) Tudjuk, hogy kialakulhatnak drámai helyzetek, amikor például el kell döntenet, hogy az anya vagy a gyermek maradjon életben. Nincs jogunk a nehéz helyzetbe kerülteket elítélni, de elterjedt és törvényesített gyakorlattá vált a művi terhességmegszakítás, a „születésszabályozásnak” ez a téves, tragikus módja. Ez emlékeztet minket a Molok-kultuszra, amelyben gyermekeket égettek el áldozatul (3Móz 18,21), az embergyilkos ördög (Jn 8,44) legnagyobb megalégedésére.

Bűnös, elesett állapotunk miatt szükségünk van a testi születés után lelki-szellemi születésre is (Jn 3,1–16). **E nélkül csak öntörvényűen vallásoskodunk, de nem láthatjuk meg az Isten országát.** Az Ige és a Lélek által megfoghat bennünk az új ember, új Ádám, új természet, amely hordozza az istenképiséget. Akkor már nemcsak a csecsemőkori lábfejünk lesz hasonló, hanem az istengyermekségünkéből fakadó Krisztus-arc is.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Születés-mozaiik

Demográfiai-gazdasági paradoxon: minél gazdagabb egy ország, annál kevésbé termékeny.

Az ENSZ által vizsgált 201 országban 1990 és 1995 között ötvenben maradt a termékenységi reprodukciós szint alatt. 2005 és 2010 között már 71 országra volt igaz ugyanez. Ezeknek az országoknak mindegyike kelet-ázsiai vagy európai.

A társadalmi reprodukció alatti termékenység lehetséges okai: felsőfokú tanulmányok, gazdasági jólét, városiasodás, fogamzásgátlás, növekvő női jelenlét a munkaerőpiacon, kormányzati intézkedések (ld. Kína, India), a vallásosság hiánya.

Életrealósági skála: minden újszülöttet értékelnek egy, a kidolgozó dr. Virginia Apgarról elnevezett skálán, melynek során a baba légzésére, szív működésére, izmainak feszességére, bőrének rózsaszínűségére és reflexválaszára egyenként 0, 1 vagy 2 pontot adnak. Így a pontok száma maximum 10 lehet. Alacsony összpontszám azonnali intenzív ellátást veszti kezdetét.

(Forrás:

<http://www.gekkonet.hu/blog/apgar-skala-apgar-ertek>)

Vajon lenne-e értelme egy hasonló skálát bevezetni lelki újjászületés esetére? Miért igen vagy miért nem?

A paraszti sorban élő Vasziljev házaspárnak 1725 és 1765 között 69 gyermeke született: 16 ikerpár, 7 hármásiker és 4 négyesiker. A gyermekek közül 67 élte túl az újszülöttkort. Az asszony halála után a férfi közel 60 évesen újraházasodott, és második felesége még 18 gyermeknek adott életet (6 ikerpár és 2 hármásiker). A források szerint a fenti adatokat nem sikerült hitelt érdemlően igazolni.

Lukács Ernőnek és feleségének, Juliannának, Tolna megyei gazdálkodóknak 1966 és 1991 között 20 gyermekük született: 6 fiú és 14 lány.

Óvatosabb becslések szerint Dzsingisz Kán 1000, kevésbé óvatos becslések szerint akár 2000 gyermek édesapja: genetikai vizsgálatok megállapították, hogy ennek okán a Föld minden kétszázadik lakója a felmenői között tudhatja a mongol uralkodót és hadvezért.

(Forrás: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_people_with_the_most_children)

És mi hogyan lehetünk Isten munkatársai az ismerőseink újjászületésében? (Nem pedig akadályozók vagy éppen azok, akik fölöslegesen siettetik az eseményt...)

Valahogy semmit nem lehet szavakkal igazán elmondani, semmit, ami az életben nagyon fontos... Tudod, ami olyan fontos, mint a születés vagy a halál. Azt még azokkal a bizonyos szavakkal sem lehet elmondani. Talán a zene elmondja, nem tudom... Vagy ha az ember vágyakozik és megérint valakit, így... Ne mozdulj. Ez az én másik barátom nem ok nélkül bújta a vége felé a szótárakat. Kerestél egy szót. De nem találta meg.

Márai Sándor

Régebben sokkal közelebb volt az emberekhez a születés, a halál, a közösség együtt élte meg az ilyesmit. Ezek a dolgok mostanra eltávolodtak tőlünk, és olyan, mintha nem is kellene, hogy az életünk része legyen. Tudnunk kell elfogadni és közelebb engedni magunkhoz az elmúlást, még ha ez a kicsit önző, individualista társadalom úgy is viselkedik, mintha sosem kellene meghalnia. Mintha a vagyonfelhalmozás is arról szólna, hogy sose halok meg.

Eröss Zsolt

A Biblia mily csodás könyv! Olyan magas és széles, mint a világ, a teremtés szakadékaiban gyökerezik, és az ég kék titkaiban tornyosodik. Napfelkelte és naplemente, ígérlet és beteljesedés, születés és halál, az emberiség egész drámája, minden ebben a könyvben van. A könyvek könyve ez, a Biblia.

Heinrich Heine

Az élet tisztelete azt jelenti, hogy a születés és a halál végpontjai között úgy bánunk egymással, hogy érdemes legyen a világon élni.

Popper Péter

Várnai Zseni

Fiam

Édesen alszol dajkáló ölemben, harmatos arcú, drága magzatom, körülragyog a napnak glóriája s lágy pihegésed lesem, hallgatom.

Elnézlek hosszan, könnyeborult szemmel és, ahogy nézlek, megnó a szívem, érzem, a karom végtelenre táruul s egész világ a keblemen pihen.

Egész világot táplál az én vérem, ha kicsiny ajkad mellemre tapad, lelkemmel egy világot csókolok, ha téged, fiam, megcsókolalak.

Hogyha enyhítem a te szenvedésed, ha könnyeidet fölszáríthatom, minden szenvedők bánatát enyhítem, minden szenvedők sebeit gondozom.

Mi bennem örök, az mind benned lángol, nem élek másként, csak teáltalad, ó, mindent odaadtam a világnak, amikor, fiam, téged adtalak!

Olyan vagyok e boldog anyasággal, mint föld, mikor virágok nyílnak rajta, mikor szívének illatát és mézét s gyümölcseit az embereknek adja.

Születés, háromszor

Magda a párhetes Beával
(Sanyikáról nem maradt fénykép)

Bea az újszülött Nórrival

Nóri és az ötnapos Panka

A világon a legegyszerűbb esemény. Ugyanakkor a legnagyobb is. Hétköznapi: minden percben milliószor megtörténik. És ünnepi – mert Istentől való.

Sanyika

„1946. január 12-én született meg Sanyika. Én boldog voltam, a baba egészséges. A kórteremben ugyan hideg volt, a pelenkák gőzöltek, mikor kibontották a babakát. Anyám a táviratot Pesten három nap múlva kapta meg! Már hazavittük a kicsit, amikor nagy baj történt. Fél nap alatt lejött Sanyika bőre, az arcán, a mellkasán. Azonnal bevittük a kórházba, ahol Dr. Kemény Klára, orvosnő rokonunk dolgozott Dr. Stühmer Frigyes híres gyerekgyógyász mellett. A professzor kijelentette, a gyerek menthetetlen. Nagy küzdelem folyt mégis a baba életéért, én fejtem a rengeteg tejet, de ő egyre kevesebbet tudott lenyelni, mert a kór a nyálkahártyákat is megtámadta. Mikor a beteghordozó, karján lepedőbe csavarva kihozta a kis testet, nem néztem meg, csak megsimogattam szegény kisfiam, aki azért jött a földre, hogy szenvedjen... Kopogós, szikrázó napsütésben temettük Farkasréten. A gyászhuszár a hóna alá vette a kis koporsót, úgy vitte fel a sírig. Ebben az évben nagy volt a gyerekparcella a temetőben.”

Nóra

Igazi csodaként éltem meg az első gyermekem várását. Kicsit előbb érkezett, mint terveztük, de nagyon örültünk neki. Negyedik hónapos terhesen még bejártuk

Európát a férjemmel, hátzissákkal, vonaton. Nóri Párizsban mozdult meg először, tetszhetett neki a világ fővárosa... Amikor aztán domborodni kezdett a pocakom, nem győztem gyönyörködni benne. Persze csak otthon, mivel a hetvenes évek végén a kismamák még bő tunikákban takargatták magukat. Nóri kivárta a sorát, pontosan a kiírt napon kezdődtek a fájások. A Schöpf-Mérei kórház szülészeten

Az egyetlen apró különbség, hogy a lányom hasa nő. Viszont én is szülök, szoptatok minden második éjjel, álmomban.

Január 25. Nyolckor telefon: Nórinak tízpercesei vannak, bemennek szülni. A kórházban, a szülőszoza előtt a doki megsúgja: császár lesz. A fájások gyengék, a baba viszont óriási. Szegény kislányom, bemehtnék hozzá, de jobbnak látom, ha kint maradok. Egy pillanatra látom Nórit,

„Amikor az asszony szül, fájdalma van, mert eljött az ő órája, de amikor megszülte gyermekét, nem emlékszik többé a gyötrelmekre az öröm miatt, hogy ember született a világra.” (Jn 16,21)

fekve hallgattam a Bakáts téri templom harangjait. Elöttem van a férjem meghatódott arca, amikor megtudta, egy egészséges, három kiló hatvan dekás kislány apukája lett... Már hajnalban mosolyogtam, amikor a nővér hőmérőzni ébresztett – aztán egész nap beszélgettem Nórrival, akinek pici manóarcocskája volt, gyönyörű keze, füle, orra, mindene... Amikor először toltuk ki őt babakocsiban, már ott-hon, úgy éreztem, kiválasztott vagyok. Azóta nemcsak érzem, tudom is: a Teremtő a legnagyobb ajándékot adta azzal, hogy édesanya lehettem.

Panka

Már az első ultrahangos képen láttam, kislány. Anyyira finomak voltak a vonásai, különösen profilból... Mostanában sokszor eszembe jut, milyen volt, amikor először gömbölyödött a hasam Nórrival. A csoda huszonnyolc év múltán is csoda.

amikor betolják a műtőbe, lángol az arca az izgalomtól. Istenem, még csak most született. Nem lehetne valahogy cserélni? Hogy ne az ő hasát vágják fel? Imádkozom: Istenem, add, hogy minden rendben legyen.

Egy örökkévalóságnak tűnik, amikor harsány sírást hallunk: férjem megszólal, ez Panni lesz. Pár perc múlva az üvegajtóhoz hoznak egy csomagot, benne az unokánk. Hunyorogva nézeget, ázott kis kezecskéjével integet. Kérdezem, egészséges-e, fölsírt-e rendesen. A szülész nő nevetve válaszol: Ez? Hát majdnem szétverte a berendezést! Panni 4160 gramm, 56 centi.

Istennek hála: nagyszülők lettünk.

JÁSDI BEÁTA

Sanyika születésének történetét Jásdiné Gajárszky Magdolna Bővített életrajz című írásából idéztem.

Katrincába (kerekítőbe, lepelszoknyába) sírtett buba. Ha az anyának ki kell szaladni az állatokhoz, vagy dolga akad a ház körül, akkor a gyermeket katrincába tekeri és bernyéccel (színes, szőtt női övvel) köti át, hogy baja ne essék.

Bubaszületés Moldvában

Fotó: Szeverényi

„Det (amikor) jén kisé gyermek vótam, az első beszédecskét szóltam, Mind mesékvel alidtak el, a mezönd puj (kukorica) kapálásnál, Mintha mióta a világ gyermekeknek ez orvosság.”

Kétgyermekes édesanyaként (aki már több mint 25 éve él messze az otthonától)

gyakran gondolkodom a régi otthoni csángó szokásokra. Mennyivel másképpen élnek meg egy gyermekáldást, vagy milyen komolyan veszik a gyermeknevelést vallásosan, komolyan gondolva, hogy az egy életre szól.

Gyermekkoromban el sem tudtam volna képzelni, hogy egy gyermek egy olyan családban születik, ahol a szülők nincsenek összeházasodva. Moldvában sokgyermekes családok vannak, édesanyámék tizenegyen, édesapámék nyolcan voltak testvérek, mi négyen vagyunk. **A gyermek Istentől kapott ajándék, egy áldott állapotban lévő asszonyra nagyon vigyáztak, hogy még szavakkal se sértsék meg.** De nemcsak a környezete, hanem ő maga is próbált ennek tudatában élni. Ha valami betegség (megfázás) érte, a fiatal anyuka az idősebb asszonyoktól kért tanácsot, milyen főzetet használhat, nehogy ártson.

Amikor otthon szültek az asszonyok, még a szülés előtt meg volt szervezve, ki lesz ott a szülő asszony mellett, ki vigyáz a többi gyermekre. Amikor édesanyám született, egy ikerpár jött a világra hetedik-nyolcadik gyermekként. Nagypapám feltette a többi gyermeket a szekérre és elvitte a szomszéd faluba a nagymamához. Ez a történet sokszor eszembe jutott felnőttként, főleg akkor, amikor áldott ál-

lapotban voltam. Nem volt rossz közérzetem (mint például hányinger), azt mondták rám, hogy szerencsés vagyok. Én ezt az állapotot különlegesnek tartottam, talán azért, mert másképp éltem meg. Otthon soha nem hallottam a szülés körülményeiről, hogy mennyi minden történik, ha ezt meg azt nem fogadják meg. A vajúdsról, szülési fájdalomról soha nem beszéltek. **Otthon egy természetes dolog volt ez, ami az élethez tartozik.**

Amikor megszületett a kisbaba, a szomszédok és az asszonyok megbeszéltek, hogy egy ideig visznek ennielót és segítenek az otthoni munkában, ez a szokás most is él. Nagyon fontosnak tartják a mai napig a gyermek mihamarabbi keresztlését, ha lehetséges, két-három héten belül meg is történik.

Nekem soha nem olvastak könyvből, de rengeteget meséltek és természetesen énekeltek, ahogy én is teszem gyermeimmel fogantatásuktól, bizva abban, hogy ezt ők is továbbadják.

„Úgy el kukkuljál, mámámnak bubája, mint madár az ágon, s a fecske ja házon. Úgy elalajál mint a nyúl a fűbe, mint a nyúl a fűbe, kicsi hal a vízbe.”

KISS TAMPU TATIANA
A szerző orvos

Görcsoldás kötéssel

Görcsök. Feltartóztathatatlanul jönnek. Amíg ellenkezik, amíg lénye egy nagy „nem”, csak fokozódnak, felemésztik minden erejét. Amíg az elme kétségbeesetten keresi a megoldást, nem érzik segítség.

A görcs mindig jel, valami önmagánál és elszenvédőjénél nagyobbra, mindenhatóbbra mutat. Az egyetlen út a megoldás, melyhez módszertan nincsen. Le kell menni a mélyére. Van, kinek jó barátja a mély, nem gondolja félelmetesnek, rábizza magát a sodrásra, és tudja, valahol majdcsak partot ér. Van, aki retteg a nagy ismeretlentől, de aztán útközben rájön, valójában régi ismerőse. És olyan is akad, akinek esze ágában sincs engedni az örvénynek, mert azt hiszi, merülni gyengeség.

Egy emberpalánta világra jövetelét görcsök és fájdalom kísérik. A születés, a világba érkezés fáj – ez az új jövevény első tapasztalása az ittlétről. Egy gyermek születésekor egy anya és ideális esetben egy család is megszületik. De helyesebb talán, ha azt mondjuk: elindul a születés útján.

A legáltalánosabb értelemben azt a pillanatot nevezzük születésnek, amelyben a gyermek kívül kerül anyja testén. A bent és kint határának legkonkrétabb és legmegrázóbb átlépése ez. **A születés pillanatában a kint és a bent, a kezdet és a vég összeér.** Az anya úgy érzi, minden beteljesedett, a maga élete pedig mindenkorra kiteljesedett. A születéskor jelen lévők is kívül kerülnek önmagukon az egyetemes és totális élmény hatására, amely az élet és voltaképpen a Teremtő diadala.

Minden születéspillantat felejtethetetlen. Azt azonban hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy a határátlépés lehetősége – ha

nem is ilyen konkrétan – az ember számára élete minden egyes pillanatában jelen van. Egy élettörténet a születéssel csak elkezdődik. A kintlételet is görcsök kísérik. A születéspillantat minden gyermek számára csak a nulladik kilométerkő. Innen indul el, Isten tudja csak, mennyire göcsörtös útján, hogy aztán ember legyen belőle. És innen indulnak el a szülők is a szülővé válás rögzös útján. Az események, történések értelme csak út közben bontakozhat ki, előzetes beavatás nincsen.

Úgy tűnik tehát – hacsak nem ragaszkodunk a görcsös léthez –, érdemes barátságot kötni kinek-kinek a saját tapasztalási-tanulási útján jelentkező, személyre szabott görcseivel. Ehhez egy magasabb nézőpont szükséges. A magasabb nézőponthoz pedig egy nagy igent mondás arra, aki olyan kegyelmi pillanatokban, mint amilyen a születés, megnyilvánul és ámulatba ejt.

KINYIK ANITA

Munka nélkül maradt a svéd szülésznő

A svédországi Högländssjukhuset Női Klinika egyik szülésznője, *Ellinor Grimmark* abortusz megtagadása miatt elveszítette az állását. A szülészet vezetője kijelentette, hogy nem látják szívesen többet munkatársaik között, és azt is megkérdőjelezte, hogy lehet-e valaki szülésznő „ilyen” (életpárti) nézetekkel. Grimmark nem fogadta el a döntést, hanem a bírósághoz fordult annak érdekében, hogy a munkáját visszakaphassa.

A *CitizenGo* keresztény szellemiségű élet-, család- és jogvédő szervezet a jönköpingi kerületi bíróságnak címzett petícióval állt ki Ellinor Grimmark mellett. Ebben az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 2010-es határozatára hivatkoznak, mely garantálja a jogot az abortuszban való részvétel lelkiismereti okokból való megtagadására. Kéri, hogy tanult szakterületén egyenlő eséllyel dolgozhasson tovább a munkáját elveszített szülésznő.

A petíció készítője egy három kontinensen jelen lévő, civil támogatói hálózaton

alapuló szervezet. Nyolc nyelven – köztük magyarul – kerülnek támogatóikhoz beadványaik. Ezek hírt adnak és aláírást gyűjtenek az Európában és a világ minden táján történő szabadsághoz és élethez való jogot sértő bírósági, politikai és egyéb döntések kapcsán.

Szót emeltek például *Asia Bibi* arab keresztény édesanya és számos, hitéért bebörtönzött keresztény szabadon engedéséért; az egy férfi és egy nő közötti házasság tiszteltben tartásáért; az abortusz és a magzati szerverkereskedelmet támogató tervezetek, döntések ellen. A petíció aláírásával sokezer ember próbál a döntéshozó szervekre befolyással lenni.

Svédországban nagy port kavart ez az ügy; és hogy állunk mindezzel Magyarországon? Mi várható, ha tovább terjed az élet – beleértve a magzati, beteg vagy idős élet – jogainak sárba tiprása? Adja meg Isten, hogy lehessünk a világ eseményeit, folyamatait észlelve „okosak, mint a kigyók, és szelidek, mint a galambok”...

EKJ

A halálból is vissza lehet jönni, csak szeretet kell hozzá

Bubu újjászületése

Hogy kerül egy keresztyén missziói magazinba az öreg komondor története? A Szentírás számtalan helyen hívja fel a figyelmünket arra, hogy ez a világ, amelyben élünk, Isten világa, amit szeretetből teremtett. Mózes első könyvében, a teremtéstörténet fejezeteinek végén mindannyiszor olvashatjuk, amikor valami elkészült: „Látta Isten, hogy ez jó.”

Tudjuk, hogy az ember Istentől való elfordulásának, bűnének következményét viseli az egész teremtett világ. Ha az Úr ránk néz, arra, ahogyan a természettel, az állatvilággal és egymással bábunk, azt látja, hogy „ez nem jó”.

Számunkra elküldte a Megváltót, de szeretett világáról sem feledkezett meg, hiszen még egy veréb sem esik le a földre az Atya tudta nélkül (Mt 10,29). Bennünket küld, mert „a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését” (Róm 8,19–22). Felelősségünk van, hiszen istenképességünk arra hatalmaz fel, hogy gondozzuk és védjük a természetet, az állatokat, enyhítsük a bajt, a szenvedést. Természetesen embertársaink felé van elsődlegesen felelősségünk, de **ezt nem kell szembeállítani azzal, ha valaki az állatokat menti, mert ő is Istentől kapta a küldetését.**

A komondor a magyar puszták királya. Ki tudja, Bubu milyen életet élt az ember mellett, akinek gondoskodnia kellett volna róla. Valószínű, hogy nem volt jó gazdája, nem ismert meg mellette, hogy milyen érzés szeretett, megbecsült társnak lenni. Megöregedett, legyengült, kidobták, már nem kellett.

Jó érzésű emberek találtak rá, akik talán nem is voltak tudatában, hogy a „gondozd és őrizd” isteni parancsnak engedelmeskednek. Amikor egy pokrócban elvitték a Cerberos Állatvédő Egyesülethez, nem tudott lábra állni, mindössze huszonnégy kilót nyomott (40-60 kg egy egészséges komondor súlya), és kihullott a szőre is. Mivel már nem fiatal, elég reménytelennek látszott a helyzete. De az állatvédők nem adták fel, etették, fürdették, orvoshoz vitték, kezelték és foglalkoztak vele. Eleinte mindentől félt, mára kiderült, hogy egy kedves öregúr, aki hálásan fogadja a simogatást, a jó falatot. Szépen gyógyul. Szeptember végén, amikor e sorok íródnak, már harminchétf kilót nyom, és szépen nő a szőre is, bár még egyáltalán nem látszik rajta, hogy ő egy komondor.

Sokan megkérdőjelezzik, hogy van-e értelme egy tíz éven felüli, öreg kutyára ennyi időt, energiát és pénzt pazarolni. Jó esetben egy-két évet élhet még szeretetben. **„Az ő példája azonban megmutatja,**

hogy a nullából, a mínuszból, a halálból is vissza lehet jönni, csak szeretet kell hozzá” – mondta

a Cerberos Állatvédő Egyesület vezetője, Joó István, amikor a gyógyulófélben lévő Bubut bemutatták azoknak, akik a facebook-on keresztül kísérték figyelemmel az érte tett erőfeszítéseket. Ezen a délutánon találkozhattak vele, akik adományokkal támogatták.

A szeretet nem mérlegel, hanem erőn felül, számolatlanul ad, a végéig reménykedve. Vajon nem túlzás és pazarlás az, amit Isten értünk áldozott, hogy meghalljuk a hangját, hogy visszaforduljunk hozzá, hogy ne kelljen méltatlan, minuszos, halál felé menetelő életet élnünk?

Sok magát keresztyénnek valló ember sem érti a kereszt botrányát, hogy Krisztus meghalt helyettünk, hogy mi élhessünk. Ez túl nagy áldozat. Vajon megéri? Hányan fordulnak vissza és születnek újjá, hogy betöltsék azt a helyet, amire rendeltettek?

A. L.

A lelkipásztor naplójából

Kétségbeesett telefonhívás szakította félbe a család vasárnapi ebédjét. Egy hívó nagynéni zaklatottan telefonált testvére gyermekének állapota miatt, aki súlyos mérgezést kapott alig tizennégy évesen, s a gyógyszere fogytán van. Az orvos arra biztatta őket, hogy magánúton szerezzenek a betegség továbbterjedésének megállításához nélkülözhetetlen gyógyszerből. A kórház tehetetlen. A nagynéninek természetesen jutott eszébe az egyház.

A lelkesz gyors telefont eresztett Németországban élő jó barátjának, aki felíratta a gyógyszerter orvos ismerősével, majd taxival elment az ügyeletes patikába, aztán a repülőtérré, s másnap 14 órakor az izgalom feszültségét feloldotta a gyógyszer kézhez vétele, amely két órával később már a beteg ágya mellett volt. A család ugyanis vidéken élt, több száz kilométerre a fővárostól.

Az ifjú gyermek egy hét múltán gyógyultan távozott a kórházból. Vasárnap a gyülekezet és a család a lelkeszel együtt adott hálát az Élet Urának, hogy a lehetetlen megvalósult. A „gyermek” felnőtként ma is köztünk él.

Látószögünkbe került – olvashatnánk rendőrségi jegyzőkönyvi stílusban – egy tizenhat éves leányka, akiről hamarosan kiderült, hogy gyermeket vár. A körülmények most mellékesek, de tegyük hozzá, nehézkesek voltak. A várható döntés az élet megszakításának lehetőségével való élés, tehát abortusz.

A család egyik tagja az evangéliumtól érintett, a többség azonban nem. Félő volt, hogy a legrosszabb verzió győz, s a kezdődő élet további fejlődésének lehetőségét megszüntetik.

Elindult a harc a magzat életéért. A lelkesz naponta felkereste a családot. Türelemmel és szeretettel beszélgettek, imádkoztak. Az apa hallani sem akart a gyermek vállalásáról. A leánynának el kellett menekülnie egy másik otthonba az apa elől, ahol végül megszülte gyermekét.

Ez az Istennek bizonyos kedves teremtménye napjainkban evangélikus hittanosunk egyik gyülekezetünkben.

Mikor a gyermek

**Mikor a gyermek gögicsél,
az Isten-tudja, mit beszél!
Csak mosolyog és integet
Mit gondol? Mit mond? Mit nevet?**

**S mint virággal az esti szél,
az anyja vissza úgy beszél,
oly lágyan, oly édesen
De őt nem érti senkisé.**

**Hogy mit beszélnek oly sokat,
apának tudni nem szabad:
Az égi nyelv ez. Mély titok.
Nem értik, csak az angyalok.**

Gárdonyi Géza

Fiatal házaspár kopogtatott a lelkeszi hivatal ajtaján. Két éve eskette őket a lelkesz. Most házasságuk válságáról tájékoztatják, s kész döntésüket artikulálják: közös megegyezéssel elválnak.

A lelkesz arcára kiül a döbbenet. Mindkettőjüket konfirmálta, jól ismerte személyiségüket. Mintha Isten is egymásnak teremtette volna őket. Ráadásul mindketten Bibliát olvasó, hitüket gyakorló keresztények.

Sorolják az okokat, az elhidegülés fokozatait, amely egymás iránti közönybe torkolt. Elegük lett egymásból. Ez kész tragédia, még jó (?), hogy nem született gyermek a házasságból. Tényleg jó?

Hosszú beszélgetéssorozat indult, készek voltak rá. Nem mentek ügyvédhez, orvoshoz, pszichológushoz. Hetente jöttek beszélgetni. Fél év után jelezték, gyermeket várnak, könnyes szemmel, hálával a lelkesz iránt, aki azt tette, ami szív szerinti kötelessége. Mindhárman együtt imádkoztak. Isten nagyobb a mi szívünknel.

Örömteli találkozás – újszülöttekkel, szülőkkel

Beszélgetés Bakóné Gottfried Anikó szülésznővel

Tizenhét éves koromban tértem meg, akkor ismertem meg a páromat, és kaptam elhívást a szülésznői hivatásra is. Tizenöt éve kísérem, segítem szülésznőként az asszonyokat a felkészülés, vajúdás és szülés útján. Jelenleg a budapesti Szent István Kórházban dolgozom. Két gyermekünk van.

Mit jelent az Ön számára új és új életeket a világra segíteni?

Amikor megérkezik a baba a kezeim közé, általában így köszöntöm: Isten hozott Alex, Noémi, Emma...! Ennyi év távlatából is fantasztikus élmény jelen lenni egy újszülött érkezésénél, illetve egy család születésénél, hiszen már nagyon gyakori az apás szülés. Szoktam mondani a hosszú vajúdó órák alatt, hogy bizony most anya és apa is születik, nem csupán

gyermek. A szülőkkel, mivel mind fizikailag, mind érzelmileg megnyílnak előttem, nagyon bensőséges a kapcsolat. Ha kialakul a bizalom, a folyamat megy a maga útján, természetesen.

Mint az egészségügy más területein, itt is nagy a kiégés veszélye, még akkor is, ha nálunk sokkal több a sikerélmény. Bizony sokat kell törődnünk a saját testi és lelki egészségünkkel is. Nekem van egy alapom, aki Jézus Krisztus. Ezt nem feltétlenül szoktam a kismamákkal verbálisan megosztani, de bizony több alkalommal fény derült rá, hogy közös az életünk Megváltója. Ez szörfordulatokból, gesztusokból és néha a búcsúzáskor átadott igés üzenetekből derül ki. Nagyon örömteli találkozások ezek!

Mi az, ami tapasztalata szerint a leginkább segítséget jelent a fájdalomtól, várakozástól, talán félelemtől elgyötört édesanyáknak?

Nagyon sokat segít nekik, ha partnerként kezeljük őket. Nem szabad, hogy azt érezzék, hogy ők a mi napi rutinunk részei. A folyamatos jelenlét, az értő figyelem, a meghallgatás, a nyitott szív és fül elengedhetetlen. Ezek mind oldják a félelmet és így a fájdalmat is.

Nagyon fontos, hogy a kismamák és a párijaik kapjanak információt, mi miért történik. Melyik beavatkozás mit jelent, szükség van-e rá egyáltalán. Hiszen a szülés egy természetes folyamat. Isten úgy teremtett bennünket, hogy tudunk szülni. Az az ige nagyon jó kapaszkodó szokott lenni, hogy nem ad nekünk Isten nagyobb terhet, mint amit el tudnánk viselni. És ez így van a szülési fájásokkal is.

Mindenki más élettörténettel érkezik hozzám. Lehet az előzményében magzat, esetleg gyermek elvesztése, nem kívánt terhesség, bántalmazás, rossz párkapcsolat. Ezek mind hatással vannak az épp aktuális várandósságára, szülésére. A szülése pedig szintén egész életre szóló élmény lesz. És legyen pozitív élmény, ez az én hivatásom!

Hogyan érinti, ha előre tudható vagy váratlan módon beteg baba születik?

Általában, hála Isten kegyelmének, élő, egészséges babák születnek. De bizony, vannak olyan helyzetek, amikor esetleg egy beteg újszülött érkezik. Vagy méhen belül elhalt és tudjuk, hogy egy nem élő baba érkezésére készülünk és készítjük fel a szülőket. Ez mindig embert próbáló élethelyzet. Én azt vallom, hogy meg kell adni a szülőknek a teret és időt, hogy találkozhassanak beteg babájukkal, vagy ha már búcsú ideje van, akkor annak a lehetőségét. Mióta én magam is édesanya vagyok, ezt még fájjobb szívvel teszem, de akkor éppen ott ez a feladatom, ez a szolgálatom. Abban, hogy én fel tudjam dolgozni, nagyban segít, hogy tudom, Isten sokkal jobban tudja, mi miért alakul úgy, ahogy.

Néhány évvel ezelőtt volt egy nyaram, amikor három méhen belül elhalt baba érkezett a kezeim közé, az nagyon nehéz időszak volt. Közülük az egyik kismamával most készülünk a következő gyermek érkezésére. Példamutató, ahogy el tudtak a szülők búcsúzni gyermeküktől és nyitottak lettek újabb gyermek fogadására. Ugyanakkor tudom, hogy ők egy nagyon komolyan hívő házaspár.

Hívó keresztyénként másként tekint-e a hivatására?

Azt gondolom, hogy igen. Hálaival és megtiszteltetéssel nézek a hivatásomra. Nagyon hálás vagyok Istennek, hogy ezt a hivatást szánta nekem. Gyakran eszembe jut, hogy mekkora öröm nekem, hogy az lehet a munkám, amit szeretek csinálni. Áldásokat élek meg nap mint nap egy olyan pályán, amelyen fantasztikus érzés lenni.

ERDÉSNÉ KÁRPÁTI JUDIT

Multinál születők

Multicégek csapatépítőinek kedvelt játéka a kicsit elcsépett, ám kétségkívül fantáziát megmozgató, szórakoztató és kiváló idő-kitöltő körkérdéses beszélgetés: **„Mi szeretnél lenni, ha újjászülehetnél, és ennek minden körülményéről te magad dönthetnél?”** A résztvevők a jól vagy kevésbé alaposan felkészült trénerek segítségével saját válaszaik alapján ismerhetik meg magukat, személyiségüket, belső világukat, miközben a beszélgetést vezető is eleget tesznek megbízásuknak: azaz észrevétlenül terelgetik a kívánatos cél felé a dolgozókat. (Értsd: minél nagyobb hasznot hozzon minden egyes munkavállaló.)

Egy korábbi összejevetelen is – amikor a résztvevőket szépen körbe ültet-

ték, ahogy az a nagykönyvben meg van írva – elhangzott az „izgalmas” kérdés. „Mi szeretnél lenni...”

A találomra összeválogatott csoport tagjai vérmérsékletük szerint reagáltak. Kinek beindult a fantáziája és lelkesen taglalta, hogy a világ mely – a miénknél sokkal szebb, sokkal jobb – sarkában szeretne újjászülni, ahol egészen biztosan a mostaninál sokkal szebb, sokkal jobb, tartalmasabb és gazdagabb élet várna rá. Egy másik kolléga csak lassan hagyta előcsalogni titkos énjét,

de végül mégis kinyögte, hogy melyik nagyvállalat élére kívánczik ő valójában, mert: „Legyen sze-

gény a fene, ha nem muszáj”. A megálapításra sokan egyetértően bólogattak. Csaknem mindenki vállalkozást, kisebb-nagyobb vagyont, biztonságos, kényelmes életet, mesés jövőt, magas társadalmi presztízst álmodott magának. S persze mindenekelőtt tárgyakat. Repülőt, hajót, autót, villát. Az óvatosabbja egészséget, a vicces fiatalok genetikai megújulással összekötött öröklétet. **Egy dologban azonban valamennyien megegyeztek: mindenki mást akart, mint amiben élt, többet, mint amennyit eddig kapott.**

Végül a csoport doyen-jére, a nyugdíjhoz közeli Tibi bácsira került a sor. Lassan, megfontoltan kezdett hozzá. Tudta, nem szeretik igazából komótos megnyilatkozásait, sokszor megszakítják, leintik, letorkolják, félbehagyatják mondaniva-

lóját. Meg aztán meg is szokták kollégái a különységét, így most sem nagyon figyeltek rá, ám amikor elhangzott szájából az a mondat: „Én szeretem az életemet” – hirtelen mégis csend lett. Kimerően folytatta: „Tudjátok, nem volt könnyű sohasem. Már több mint negyven éve dolgozom, de én szeretem az életemet. A múltamat az összes hibáival együtt, a jelenemet, amikor eddig soha nem látott jólétben élhetünk, és a még hátralévő jövőt is, amely nem tudom, mit, de biztos, hogy sok jót tartogat. Rendes lakásom van, autóval közlekedem, egészségesek az unokáim. Jó-jó, lehetne egy kicsit több a fizu, s az orvosi rendelőt is többször kell felkeresnem, mint szeretném, de ez még belefér. S eszem ágában sincs – mint ahogy soha nem is volt – külföldre költözni, akármilyen csábítón hívogatnak is a reklámok. Apró korrekciók persze lehetnek, de ehhez újjászülni – no, ez azért túlzás. **Ezt, itt és ennyit kaptam, amiért végtelenül hálás vagyok**” – fejezte be a különös monológot.

Kicsit fagyosabb lett a hangulat. „Ja, az öregeknek már fantáziájuk sincsen” – suttogták. „Csak megjátssza magát, minek kell ilyen komolykodással elrontania ezt a játékot” – hallatszott más-honnan. A tréner is meglephette a szokatlan vélemény, láthatóan nem nagyon tudott vele mit kezdeni, így rövid úton lezárta a beszélgetést. A délutáni program ezzel véget ért, a résztvevők felkészülődtek és kis csoportokban indultak kifelé. Miközben innen is, onnan is elégedetlenkedő hangok hallatszottak. Milyen dolog az, ha valaki nem akar jobbat, többet? Milyen ember lehet az, akinek nem kell hajó, autó, sziget vagy repülő? Lassan az „öreg” is összeszedelőzködött és fel szabadult mosollyal indult kifelé. Arcáról elégedettség, harmónia és végtelen nyugalom sugárzott.

GYARMATI GÁBOR

Kié a gyermek?

Krisztus mondja: „Aki megtalálja életét, az elveszti azt, aki pedig elveszti életét értertem, az megtalálja azt.” (Mt 10,39)

Az oltárszerű asztal szoknyájánál, a benne látszó magzatánál fogva tart fenn egy női figurát. A szoborcsoport domináns színárnyalatai hideg és meleg vörösek. „Jó hit” – ez a címe *Christina Bothwell* üveg-

ből, rakukerámiából és talált tárgyból álló kompozíciójának. Ábrahám és Izsák története jut először az eszembe róla: az Isten által megígért, türelmetlenül, emberi erőlködéssel várt gyermeké, akit végül Isten az ő idejében megad, majd látszólag mégis elvesz. **Akinek az oltárra helyezéséből gazdag áldás származik.** „Magamra esküszöm, így szól az Úr, hogy mivel így tettél, és nem tagadtad meg tőlem a fiadat, a te egyetlenedet, azért gazdagon megáldalak, és úgy megszaporitom utó-

daidat, hogy annyian lesznek, mint az ég csillagai, vagy mint a homokszemek a tenger partján.” (1 Móz 22,16–17)

A várandósság alatt kiélezetten megta-
pasztalható az enyém vagy mienk, és mégis az Istené kettőssége. A gyermek a megtermékenyülés pillanatától kezdve az anyából, annak szöveteiből, a rajta keresztül érkező tápanyagokból épül fel, mondhatjuk, hogy egy vele. Mindemellett teljesen különbözik is tőle, a szíve a fogantatás utáni huszonkettedik nap környékétől már önállóan dobog egyedi, csak rá jellemző géntérképű testében. Isten felfoghatatlanul nagy ajándéka az, hogy az anyának és az apának ilyen szintű részvételt enged egy új ember világra hozatalában. Számomra a tény, hogy a fejlődő magzat természetes körülmények között, orvosi eszközök nélkül nem látható, szimbóluma annak, hogy **lényegében Isten az, aki kiformálja őt az anyaméh rejtekében.**

Bothwell nőalakjában az üveg áttetszőségét használva mutatja meg ezt a titkot: a gyermek elsősorban Istené. Az ebben a felismerésben rejlő nyugalom segít elengedni a félelmeket, az aggodást, amivel a gyermekvárás állandóan új és ismeretlen szakaszai közben kikerülhetetlenül találkoznak a szülők. A gyermekük élete, akár csak a saját életük, Isten megengedő kegyelmének és szeretetének következményeként tartatik meg.

DELI ESZTER KINGA

A kép forrása: christinabothwell.com

Imádkozzunk!

A. L.

„A Jézus nevében való imádkozásnak megrendíthetetlen meghallgatás-ígérete van.” (Ordass Lajos)

Adjunk hálát...

- Isten szeretetéért, a születés, az újjászületés, az élet csodájáért;
- a Kiáltás az Életért Egyesület Terheségi Tanácsadó Központjának szolgálatáért;
- elkötelezett lelkipásztorokért, hívó testvérekért, akik mások újjászületésénél asszisztálnak!

Valljuk meg...

- olykor elfáradunk, magunk sem hiszünk, hogy érdemes még imádkozni egy reménytelen helyzetért, emberért vagy saját magunkért;
- könnyen lemondunk embertársainkról, nem értjük Isten keresztet is vállaló szeretetét;
- szükségünk van az életet teremtő Igére, hogy elmondhassuk: „átmentem a halálból az életbe”!

Könyörögjünk...

- minden várandós anyáért, aki az abortusz lehetőségét fontolgatja;
- hogy felismerjük azt, amikor Isten

bennünket küld, hogy szóval és cselekedettel az Ő szeretetét hirdessük; – megtérésért, ébredésért magunk, családjunk, gyülekezetünk és egyházunk számára!

Dicsérjük Istent...

- a meghallgatott imádságokért, a „mégis” megszületett babákért;
- mindazokért, akiknek a szívében jó talajra talált az Ige, és százszeres teremtést hozott;
- mert nincs olyan mélység, ahonnan ne lenne visszaút Hozzá!

Egy afrikai kismama gondolatai

Terhes vagyok. Egy hónapja tudom. Amikor elmaradt a havi vérzésem, elmentem a nyomornegyed szélén lévő klinikára (egészségügyi ellátó központ), ahol a teszt világosan kimutatta, hogy kisbabám lesz. Nem tudom, hogy örüljek-e ennek, vagy se.

Ha megszüülöm, gyermekét egyedül nevelő anya leszek. Igen, mert az apja, amikor megtudta, hogy terhes vagyok, odébbállt. Kijelentette, hogy ő nem akar még tolem gyereket, és elment az ország másik végébe dolgozni. Pedig azt terveztük, hogy összeházasodunk. Már beszélt a szüleimmel a loboláról (mennnyasszonypenz) is, sőt már valami megegyezés is született. Olyasmit hallottam, hogy hat tehén, huszonöt kecske és harmincezer shilling készpénz. De amikor megtudta, hogy gyermeket várok, nagyon megijedt, és egyszerűen elinált.

És én mihez kezdek egy kisgyerekekkel, ha megszüülöm? Húszéves vagyok, van egy gyenge érettségim, amivel nagyon nehéz álláshoz jutni. A fiúknak talán könnyebb, ők elmehetnek biztonsági őrnek, ha szerencsésük van, de én mihez kezdhetek? Most is a szüleim tartanak el, akik sok-sok évvel ezelőtt jöttek el a falunkból a nagyvárosba a boldogulás reményében. Jó, ők azt mondják, hogy egy nő attól lesz igazán nő, ha gyermeket szül, és ezzel hozzájárul a törzsünk erősítéséhez, de a gyermeket ma már nem a törzs neveli fel, nem ő ad neki enni, nem ő vesz neki cipőt-ruhát, nem ő fizeti ki az iskolai tandíját. Tudom, Isten ajándéka a gyermek, de nem azért ad gyereket, hogy az utána éhen haljon vagy az utcán tengődjön.

Valaki megkérdezte, miért nem védekeztünk, miért nem használtunk óvszert vagy fogamzásgátló tablettát. Ez nem egy-

szerű kérdés. Katolikus vagyok, és az atyától azt tanultam, hogy ezek a módszerek nem tetszenek Istennek. Különböen is, a falu, ahol hét testvéremmel felnőtünk, félig keresztény és félig muszlim. A muszlimok nem védekeznek, és ha több muszlim gyerek születik, akkor ők lesznek többségben. A természetes védekezés, a napok számolgatása pedig egyszerűen nem működött nálunk. Amikor nagyon megkívántuk egymást, akkor nem kezdtünk el számolgatni. Igaz, nem voltunk még házasok, az atya szerint ez sem helyes. De ami megtörtént, megtörtént. A születendő gyerek erről semmit nem tehet.

Születendő? Meg fogom szülni? Meg kell szülnöm? Még van néhány hetem, amíg eldönthetem, hogy elvétsem-e vagy sem. Az atya természetesen nem helyesli az abortuszt, de ha megszületik a gyerek, ő semmit sem tud tenni a felneveléséért. Tudom, imádkozni fog érte, de fizikailag semmit nem fog segíteni. Azt is tudom, hogy az abortusz sokba kerül, és veszélyekkel jár. Veszélyes az elvégzése, és veszélyeket hord a jövőben bekövetkező születekre. És ami a legfontosabb, egy gyerek életét oltaná ki. A megszületés viszont a gyereknek tartogat veszélyeket. Amíg szoptatom, lesz mit ennie, de utána? És hol fogunk lakni, hogy fogom ruházni és taníttatni?

Mit tegyek? Istenem, mit tegyek? ... Azt hiszem, mégiscsak meg fogom szülni. Hisz ő az én kisbabám.

Miért közlöm ezeket a gondolatokat? Mert a fentihez hasonló szituációk ezrei miatt Kenya lakossága – sok más afrikai államhoz

hasonlóan – huszonöt év alatt megduplázódott. A termőföld nagysága viszont ugyanannyi maradt, amennyi volt, és a termelékenység sem változott jelentősen. Az ipari termelés és az ebből adódó munkahelyek növekedése sem dicsekedhet semmivel. Az Európából és Amerikából eljuttatott segélyek csak töredékei annak,

Istenem, mit tegyek? ... Azt hiszem, mégiscsak meg fogom szülni.

amit a fejlett világ nyersanyagban ma is kivisz Afrikából.

Hogyan állítható meg, hogyan fordítható vissza ez a folyamat? **Merjük használni az imádság erejét és imádkozunk azért, hogy a fejlett országok vegyék komolyan az őszinte segíteni akarást,** és találjanak megoldást arra, hogy minden ma született gyermek találja meg az életéhez szükséges feltételeket abban az országban, ahol született, ahová kulturálisan és törzsileg tartozik.

Az afrikai országok lakói pedig ismerjék fel, hogy megváltozott körülöttük a világ, és ami ötven évvel ezelőtt elfogadott törzsi módszer volt, az ma már egyszerűen nem tartható. A törzsek létszáma túlnötte a rendelkezésre álló, megművelhető földterület eltartó képességét, emellett ma már mindenhez készpénzre van szükség. A több gyerek nem több munkaerőt jelent a földeken, hanem több terhet a család eltartása szempontjából. Az egészséges családtervezés ma már nem a fehér ember privilégiuma, hanem minden afrikai család lehetősége és felelőssége.

BÁLINT ZOLTÁN

Háborús karácsony

Az angyal pedig ezt mondta nekik: „Ne féljeteK, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában”. (Lk 2,10–11)

Karácsony szent ünnepére viradtunk. Sok és sokféle karácsonyunk volt már – volt fehér és volt fekete karácsonyunk; több véres karácsonyunk is volt; de ilyen még egy sem. Úgy érezzük, hogy ilyen súlyosan nehéz még egy sem volt. Két körülmény teszi igen súlyossá ezt a karácsonyt: az egyik a félelem érzése, a másik az örömtelenség.

Félünk. Ez a nehéz érzés pedig egészen megbéníthat bennünket. Nehéz, dermesztő érzés – az első ember félelme, amikor így szól: Félek – hát elrejtőzém... Nehéz érzés üli meg Dávid lelkét, amikor menekül – Saul halálra kergeti őt. Féltjük az életünket, a szereteteink életét. Féltjük mindennapi kenyerünket. Félünk a téltől. Félünk a nagy ellenségtől, az éhségtől és a vele járó ikerstevéreitől: a gyilkosságoktól, a rablásoktól, az irigységtől, a betegségtől. És a másik, ami nehezé akarja tenni a karácsonyi ünneplésünket: az örömtelenség.

Hát, csakugyan „boldog örömnap” derülhet-e ránk, amikor oly kifosztott, olyan halálra vált az otthonunk, a házunk és a hazánk? Több szerettünk helye karácsony szent estéjén üresen maradt. Csak a jó Isten tudja, hol rejtették tenyerükbe könnyharmatos arcukat. És felsír a lelkünk, ha ezer sebből vérző drága magyar hazánkra gondolunk.

S lássátok, velem együtt igen megpróbált, szenvedő, édes testvéreim, mégis felcsendül a karácsonyi oly kedves üzenet: „**Ne féljeteK! Hirdetek nektek nagy örömet!**” Sőt!!! Mennél

megremegtetőbb a félelmünk, és mennél örömtelenebbnek látszó a karácsonyunk, annál átütőbb az angyal karácsonyi üzenete: „Ne féljeteK!”

Egyet mindenképp meg kell állapítanunk. Éspedig azt, hogy ezt a karácsonyi üzenetet valójában csak az érti meg – és azt teszi igazán boldoggá és örvendezővé –, aki az apostoli hitvallást halálos komolysággal magáévá teszi; aki egész lelkével vallja a hitvallás utolsó mondatát is: „hiszem az örök életet.” Karácsony szent ünnepén – amikor az Isten, e mindenség Ura, édes jó Atyánkká lett – megkérdem magamtól és megkérdemlek téged, édes, jó testvérem: Hiszem-e, hiszed-e az örök életet? – **És fel-**

teszed-e a gondolataidat, imáidat, hitedet, munkádat, egész életedet erre a bizonyosságra: „hiszem az örök életet”? Ha így van, akkor egyszeriben megenyhül a félelmünk, amely mostanában gyötör, akkor egyszeriben kicsinynek tartjuk a veszteségeket, amelyeket el kell szenvednünk..., s csak felfokozódik az a kijelentés, amelyet a napokban többször hallottam, hogy „Nem baj, hadd vesszen el minden javam, csak az én életem, a kis házunk maradjon meg!” Akkor megértjük azt is, hogy lehet nekünk igen sok kedves, földi örömmünk (a drága gyermekeink, a jóságos hitestársunk, a kedves kis otthonunk, a kis vagyónk), de a mi mindenképp való örömmünk, mely karácsonykor jut kifejezésre az az, hogy „hazánk a menny”, s hogy született nekünk a Megtartó, aki az életnek sokszor – mint most is – megremegtető szakadéka, szenvedése, vesztesége, félelme, a mi bűneink tengerén keresztül is, és a titokzatos, megrendítő halálán át is megtart és hazavezérel...

Azért igen-igen jóleső lett volna, ha e karácsonyt meghitt családi körben ünnepelhettük volna, ha nem kellene remegnünk szeretteinkért, ha nem kellene..., ha nem kellene..., ha nem kellene... Ez mind...

De nem ez a lényeg! **A lényeg, hogy van Megtartó! A lényeg, hogy ráteszed-e az életedet a Megtartóra?!**

Ez az olykor vázlatos, olykor szépen kidolgozott bizonyágtétel-igehirdetés 1944 karácsonyának első napján hangzott el az apostagi evangélikus templomban. A faluból szenteste napján nagy sokaságot szedtek össze és hajtottak ki a Dunához az előrenyomuló orosz hadak pontonhidat építeni. Egy váratlan bombázás nyomán harminchét apostagit holtan vittek vissza a szekerek (töb-
beknek csak valamelyik leszakadt végtagját). A lelkésznek úgy kellett Isten öröme-
zetenét hirdetnie a születés, az élet ünnepén, hogy a templomban – több felravatalozott között – a huszonhárom éves, tehetséges, jó reményű, csupa szeretet egyetemista fia is feküdt. A lelkész pedig, aki akkor az Isten életet
igéző örök üzenetét hirdette a háború borzalmától, a frissen átélt iszonyattól zaklatott gyülekezetnek, és hetvenegy év múlva hirdeti nekünk, a mai felbolydult világban „megtartót” keresőknek – Bakay Péternek hívták.

Az igehirdetést közreadja unokája:

BAKAY PÉTER

Csökkenő születések

Őszintén az okokról és a gyógyulásról

kertben bekövetkezett bűneset óta azonban azt látjuk, hogy az emberek – különösen a mai modern társadalmakban – egyre inkább elfordulnak teremtő Istenüktől. Nem tartják be a parancsolatait, amelyeket védelmükre és nem ellenük hozott. A pénz hatalma mindenképp felett áll. Ez motiválja leggyakrabban az emberek szándékait és cselekedeteit. Legtöbbször anyagi, megélhetési gondokra, a bizonytalan jelenre és a nem túl biztató jövőképre hivatkozva nem vállalnak egynél több gyermeket. Édesapámat öt testvéremmel olyan nehéz időszakban nevelték a nagyszüleim, amikor nagy szegénységben éltek. Kiadós étel gyakran csak az ünnepi asztalra került, mégis egymást segítve, szeretetben, igaz testvéreként nőttek fel.

A pénz központi szerepe megkérdőjelezhető, mivel az a tapasztalat, hogy sokszor tehetősebb családokban sem nagyobb a gyermekvállalási kedv. Őszintén ki kell mondani, hogy az emberek nagy része kényelemben és minél nagyobb nyugalomban szeretne élni. **Az internet és a wellnesshétvége világában éjszaka kellemetlen gyermeksírásra ébredni.** Az újszülött felnevelésével Isten a szülőket bízta meg, amely komoly és felelősségteljes feladatot jelent. Ez a megbízgatás nem adható át sem az óvodának,

sem az iskolának. A gyakorlatban azonban egyre inkább ezt látjuk. Ezért nem lehet ma fegyelmet tartani az oktatási intézményekben. Hiába a sok szociális rendelkezés, amely megkönnyítené a gyermekvállalást, ha a házaspároknak (ma egyre több esetben élettársaknak) minden más fontosabb: karrierépítés, külföldi utazások stb.

Ebben a kritikus állapotban mi vezethet a probléma gyógyításának útjára? Véleményem szerint olyan pozitív családmódellet kellene a középpontba állítani, amely ráébreszti az embereket a teremtés csodájára, a gyermek születésére. Meg kell állítani a társadalom alapsejtjeinek, a családoknak napjainkban tapasztalt egyre gyorsabb értékvesztését. Kulcsszerepük van az egyházaknak, mivel **olyan értékrendet képviselnek, amellyel utat mutatnak a pozitív változások felé.** Isten ígéjének segítségével a jelenleginél lényegesen határozottabban kellene megszólalniuk nemcsak a gyülekezetekben, hanem a közéletben és a médiában is. Történelmi igazság az, hogy azok a népek, amelyek nem képesek saját reprodukciójukra, idővel eltűnnek. Az európai keresztény civilizációk – köztük hazánk is – jelenleg vesztesre állnak. Minden azon múlik, hogy ezt felismerve képesek lesznek-e nemcsak szavakban, hanem tettekben is érdemi változtatásokra.

DR. KOCH BÉLA

Gyakorló, alapellátást végző orvosként elmondhatom, hogy rendkívül nehéz olyan beteget gyógyítani, aki nem mondja el őszintén a panaszait. Így van ez a mai társadalmunkat érintő problémákkal is. Hiába beszélünk a népességfogyással kapcsolatos szomorú tendenciáról, ha nem tárjuk fel őszintén az okokat. Mindezek ismeretében a gyógyulás lehetséges útjára is rávezethet.

Hívó emberek számára ismert és egyértelmű Isten parancsa: **„Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a földet”** (1Móz 1,28). Az Éden-

Nem hiszek a szememnek: közel húsz éve láttam őt utoljára. Közös éveink a Budapest–Fasori Evangélikus Gimnáziumhoz kötnek, mögöttem ült a padban. Szinte semmit sem változott. „De te sem!” – mondja mosolygós szemekkel. Így hát ott folytatjuk, ahol abba hagytuk. Én kérdezem, ő mesél. A szeme ragyog, főleg amikor jelenlegi munkájáról számol be: koraszülött gyermekeket világra hozó édesanyák megszorodott szívét könnyíti. Segít a nehezzé vált anya–gyermekkapcsolat felvállalásában, az elfogadás folyamatában. „Szeresd feltételek nélkül, énekelj neki, add neki a szereteted. A gyermeknek ennél nem kell több” – mondja Hazay Tímea pedagógus.

A zene lelki táplálék

Ringató program a koraszülött gyermekeket szülő édesanyák megsegítésére

Mi jellemzi a koraszülött gyermeket világra hozó édesanyák helyzetét?

Akik valamilyen okból korábban hozzák világra gyermeküket a tervezett időpontnál, krízishelyzetben vannak. El kell köszönniük az álmaiktól: szép várandósság, boldog szülés-, születésemény, illatos babaszoba, mosolygó családtagok. Hirtelen történik valami, ami az elképzelt forgatókönyvet drasztikusan átírja, és tudomásul kell venni a jelen kemény és jéghideg valóságát: babaszoba helyett intenzív osztály, inkubátor, lélegeztetés, kórházi környezet, pittyegő gépek, infúzió. A szülők számára ez óriási veszteségélmény. Az ő lelki gondozásuk egyelőre nincs megnyugtató módon megoldva. Vannak olyan Perinatális Intenzív Centrumok (PIC), azaz újszülöttkoraszülött intenzív osztályok, ahol egyetlen pszichológus sem tagja az osztálygyógyítócsapatának.

Hogyan kezdődött a te munkád a kismamákkal és koraszülött gyermekekkel?

2013 novemberében a Kis Veréb Alapítvány elnöke, Veréb-Németh Réka védőnő arra

kért, hogy tartsak egy Ringató foglalkozást (Dr. Gállné Gróh Ilona, www.ringato.hu) a Semmelweis Egyetem I. sz. Gyermekklinikáján olyan gyermekeknek, akik valaha oxigénhiánnyal születtek. A foglalkozást a részt vevő családok várározáson felül jól fogadták, megtapasztalták a zene, a közös éneklés, a szeretettel légtérben történő közös játékok gyermekekre gyakorolt hatását. A szülők és a gyermekek között nagyon szép pillanatok születtek, melyek minden résztvevő számára örömet jelentettek.

A klinikán belül a nővérek, orvosok becséltek erről az alkalomról, és dr. Szabó Miklós osztályvezető egyetemi docens, a Bókay utcai I. sz. Gyermekklinikai PIC-osztályának vezetője arra kért, hogy gondoljam át, el tudom-e képzelni a Ringató módszert a PIC-osztályhoz alkalmazkodva. Én rögtön igent mondtam, és elkezdtem bejárni az osztályra. Az első néhány hét nehéz volt, komoly kihívások elé állítottam lelkileg, de ott tartottak azok az élmények, amelyeket akkor élhettem át, amikor a szülőkkel együtt énekelünk a kicsiknek: „Kicsi vagyok én, majd megnövök én, esztendőre vagy kettőre nagylány leszek én.”

Mit lehet tudni a PIC Ringató mozgalomról?

A PIC Ringató a dr. Gállné Gróh Ilona által alapított Ringató módszer szemléletén alapul. Személyes kapcsolat, élő énekesz, élő hangszerjáték, finom érintések, kizárólag zenei eszközök használata, értékes, művészi igényű dalok és mondókák a legkisebeknek az első pillanattól. Ezek nem olyan dolgok, amelyekre azt kellene mondania bárkinek, hogy nincs rá pénze. Ezt itthon, Magyarországon minden kórházban meg lehet valósítani.

Éreztem, hogy igazi eredményekhez, látható segíteshez egyedül kevés vagyok. Két hónap után arra kértem Szabó Miklós doktor urat, hogy a testvérem, Hazay Annamária hadd csatlakozzon hozzám. Ő is Ringató foglalkozásvezető közel tíz éve, mindennapos kapcsolatban van kisgyermekkel, csecsemőkkel és édesanyákkal. Amíg egyedül voltam az osztályon, minden alkalommal őt hívtam fel, ő segített feldolgozni a benti tapasztalatokat. Ketten már könnyebb volt, és azt tapasztaltuk, hogy a mindennapos jelenlét lenne a legideálisabb. Hamarosan még két kolléganőnk csatlakozhatott hozzánk: Venczel Mónika

és Horváth Irma. Így tudjuk megvalósítani, hogy négy munkanapon bent vagyunk az osztályon és minden nap jut minden kisbabára és anyukára 15-20 perc.

2014 szeptemberében a Magyar Perinatológiai Társaság kongresszusán bemutatkozhattunk a programmal. Sohasem felejttem el azt a tapsot, amit a rövid, nyolcperces bemutatkozásom után kaptam a munkánkra vonatkozóan az ország vezető neonatológusaitól.

Hogyan lett a PIC Ringató mozgalom indításának ötletéből önkéntes csoport? Kik a csoport tagjai, és milyen kórházakba jártok?

Nem volt más választásunk, mivel anyagi forrás egyáltalán nem kínálkozott. Az önkéntesség nem önfeláldozást jelent. Ha van néhány órám, amivel segíteni tudok, azt erre szánom és rendszerességet, felelősséget vállalok. Amikor a Ringató programban dolgozó kolléganőimnek elmeséltem, hogy Szabó doktor úr mire kért fel, sokan azonnal jelentkeztek, hogy szívesen csatlakoznának. Az országban dolgozó Ringató foglalkozásvezetők szakmai közössége egy olyan bázis, ami számunkra páratlan erőforrás. Szoros emberi és szakmai közösség, mindannyian közös értékeket képviselünk.

A PIC Ringató mozgalomnak jelenleg csak olyan kolléga a képviselője, aki a Ringató programban munkatárs, és tíz alkalommal hospitált a Bókay utcai I. sz. Gyermekgyógyászati Klinikán. A Bókay utca mellett Budapesten a Péterfy Sándor Utcai Kórházban Újvári Klára és dr. Hérics Zoltán, a Bács-Kiskun Megyei Kórházban Kecskeméten dr. Szabóné Csikai Ágnes, a Veszprém Megyei Kórházban Rábaközi Rita, a Szegedi Gyermekgyógyászati Klinikán Vadai Henrietta, Tatabányán, a Szent Borbála Kórház PIC-osztályán pedig hamarosan Solti Emese vezeti az alkalmakat.

Mi történik az édesanyával és a koraszülött kisgyermekkel való találkozáskor?

Első alkalommal odalépek az édesanya mellé, aki az inkubátor mellett ül, vagy épp a kenguru módszer alkalmazásával egy fotelben pihen a mellkasán fekvő picibabával, s megkérdezem, szeretné-e, hogy énekeljünk valamit a kisbabájának. Elmondom, hogy ki vagyok, miért jöttem, s lehetőséget kínállok, amire nemet mondhat a szülő. Mindig a szülő dönt, és a szülő jelzései szerint kell haladnunk ebben a törékeny folyamatban, hiszen csak akkor segítő és nem feleslegesen beavatkozó a jelenlétünk, ha kellő alázattal vagyunk jelen. Figyelünk a kisbabák jelzéseire is.

Az anyukák az első napok krízisében összetört lelkiállapotban vannak, így ter-

mészetes, hogy néhányan senkit nem szeretnének maguk mellett látni. De abba szinte mindenki beleegyezik, hogy a teremben lévő másik szülő-csecsemő párhoz odamehessünk, és énekeljünk, ha ők szeretnék. Így a jelenlétében elindul a PIC Ringató alkalmam: lüktető dajkarímek, kedves altatók, a szülők gyermekkorából is ismert dallamok – a kodályi elvek alapján válogatva, hiszen itt is fontos az igényes zenei inger. A népdal, a néphagyomány sosem téved, és a Ringató-könyvekben megjelent dalok, mondókák is minőségi lelki táplálékot jelentenek a családoknak.

Kodály két gyönyörű mondata az anya-gyermek-kapcsolatról és a zenéről: **„Az anya nemcsak testét adja a gyermeknek – lelkét is a magából építi fel.”** „A zene lelki táplálék, mely semmi mással nem pótolható.” Ennek a két kodályi mondatnak a valóságát mi a legkézzelfoghatóbb módon megtapasztaljuk. Segítünk lépésről lépésre abban, hogy a kisbaba és az anyuka egymáshoz közel kerüljenek.

Hogyan nőheti ki magát ez a mozgalom?

Meg kell oldanunk a PIC Ringató alkalmak vezetőinek képzését, szupervízióját, szakmai támogatását. Ki kell dolgoznunk a kívülről érkezők képzését. Sok emberi és szakmai feltételnek kell egyszerre megfelelnie annak, aki erre a munkára vállalkozik. Több levelet is kaptam ez ügyben, ami nagyszerű érzés, hiszen azt jelenti, hogy

Hazay Tímea munkája közben

sok segítőkész és érzékeny lelkű emberrel vagyunk körülvéve. Felelősséggel kell azonban végiggondolnunk ezt a folyamatot a kórházakkal, az osztályvezetőkkel, az orvosokkal, a nővérekkel egyetértésben.

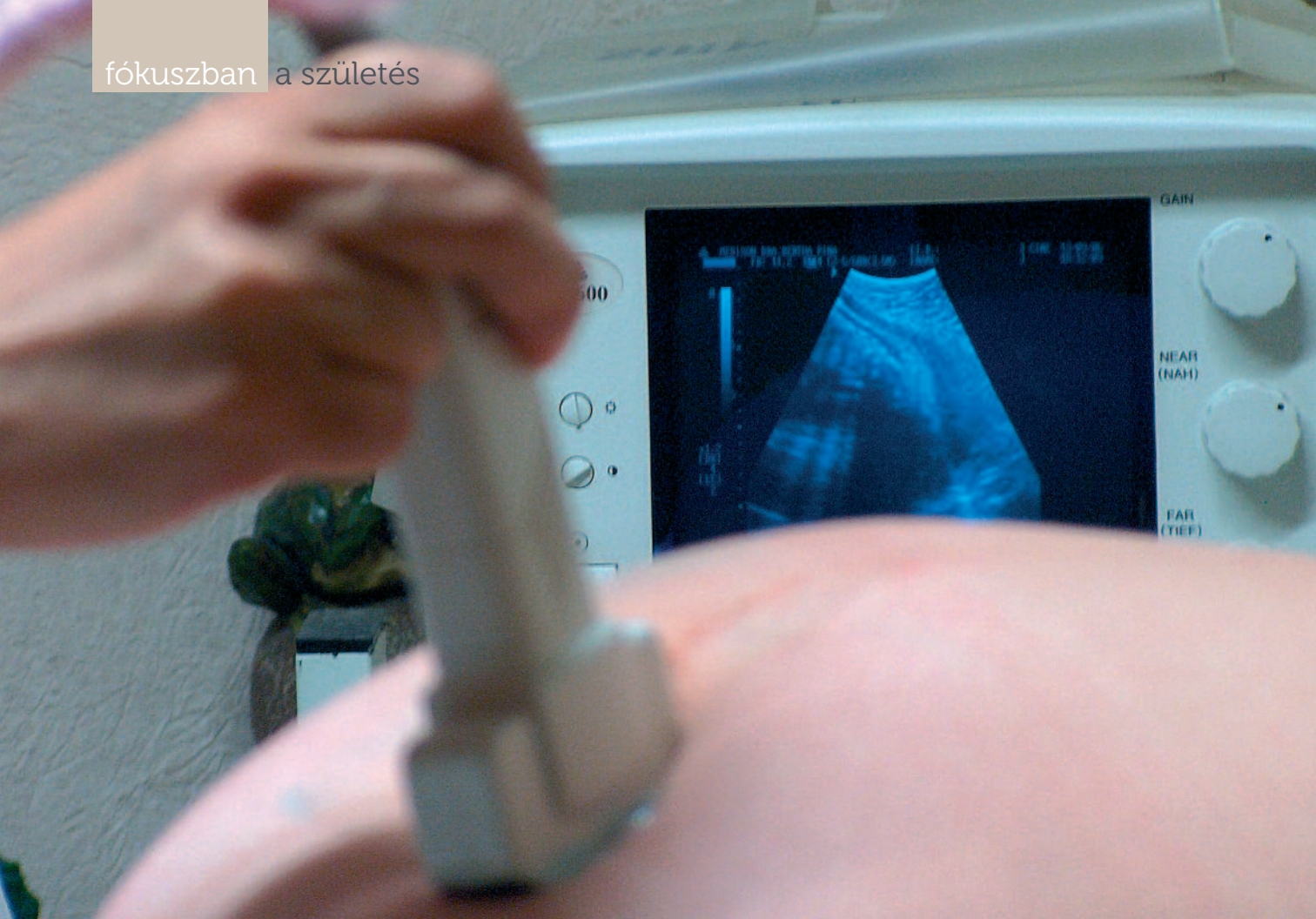
Hol található bővebb információ a PIC Ringató mozgalomról, és hogyan lehet valaki annak a tagja?

A PIC Ringató a facebookon megtalálható. Egyelőre a képzés megoldatlansága miatt nem tudunk olyan önkénteseket fogadni, akiket azonnal „hadrendbe” tudnánk állítani, de dolgozunk ennek megoldásán. Nyertünk az Új Európa Alapítvány pályázatán, és idén október végétől a következő év júliusáig részben a MOL Gyermekgyógyító Program támogatásával valósíthatjuk meg azt, amit közel két évig önkéntes szakmai munkatársakkal oldottunk meg: hogy eljutottunk hat magyarországi kórházba.

Ebből a támogatásból, bár közvetlenül a munkánkra kaptuk, félre fogunk tenni arra, hogy a külsősök képzését elkezdhesük kidolgozni a megfelelő szakemberek bevonásával. Célunk, hogy minden PIC-osztályon, ahová hívnak, napi rendszerességgel jelen legyünk.

Isten áldja a munkátokat, amelyre nagyon nagy szükség van! Köszönöm a beszélgetést.

BALOG ESZTER

Mégis kinek a születése?

Orvosetikai szempontok

Az utóbbi években a gyermekszületés sok kérdése körül alakult ki társadalmi, politikai, illetve szakmai vita. Az egyre csökkenő születésszám, a magyarországi népesedési helyzet, a szülészorvosok elvándorlása, az egyre növekvő császármetszési arányok, a koraszülöttmentés nehézségei, a szülészeteken is gyakori hálapénz, vagy az otthoni születés kérdései nem véletlenül váltanak ki sokszor heves érzelmeket, hiszen ezek egyszerre személyes, orvosi és politikai, s családjainkat és az ország egészét is érintő kérdések.

Vizonylag kevés szó esik a születés folyamatának milyenségéről. Sokan úgy vélik, hogy a legfontosabb tényező az, hogy a megszületendő baba egészséges legyen, minden más kérdés sokadlagos. Noha ez a cél valóban rendkívül fontos, nem mindegy, hogy hogyan éli meg a születő nő és csecsemője a születés folyamatát. Az az érv is felmerül, hogy

nem szabad túldramatizálni a születés körülményeit, hiszen mindnyájan megszülettünk, így vagy úgy, esetleg kritizálható körülmények között, mégis itt vagyunk és boldog életet élünk. Ez az érv nem veszi figyelembe azokat, akiket a születés körülményei egészségükben esetleg feleslegesen, elkerülhető módon károsítottak. A születés kori traumák többek közt az anya és a gyermek kapcsolatára, az anya kedélyállapotára, a születők kapcsolatára és szexuális életére, valamint a későbbi gyermekvállalási hajlandóságra is kihatással lehetnek.

A születendő gyermek egészségére is hatással lehet a születés mikéntje, például bizonyítottan tekinthető, hogy a nem orvosi indokok miatt császármetszéssel világra segített gyermekek egészsége kis mértékben ugyan, de rosszabb, mint a természetes úton világra jött társaiké. A nem életmentő célból, hanem a születő nő vagy az

egészségügyi személyzet kényelme miatt végzett császármetszés tehát a gyermek egészsége szempontjából is kerüendőnek tekinthető.

Az otthoni születésnél megfigyelhető tevékenységek és jelenségek tükröt tartanak a mai magyar születési ellátásnak és a születésről a társadalomban kialakult elképzeléseknek is. Nem célunk konkrét ítéletalkotás és értékelés, de a folyamatok megfigyelésekor elkerülhetetlennek tűnik néhány etikai következtetés megfogalmazása. S nem célunk az sem, hogy bárkit is a kórházi vagy az otthoni születésre biztassunk: alapvető célkitűzésünk az, hogy a születés körüli döntések hogyan tehetőek minél jobbá, informáltabbá és megalapozottabbá.

Az otthoni születésnél születésznők (bábák) segédkeznek, s egyre gyakoribb, hogy az egészséges születéseknél, kórházban is kizárólag születésznők vannak jelen. Elgondolkodtató, hogy míg a biz-

tenség, azaz az anyai és magzati halálozási mutatók tekintetében nem találunk különbséget az egészséges kórházi szülések és az otthonszülések között, addig az otthonszüléseknél lényegesen kevesebb beavatkozást végeznek, mint az ugyancsak egészséges, ámde kórházban történő, s szülészorvosok által vezetett szüléseknél. A bábák által kísért szüléseknél mintegy harmadával kevesebb súlyos gátsérülés lépett fel, s a kórházi szüléseknél mintegy ötször annyi gátmetszést és átlagosan ötször annyi császármetszést végeztek, mint azoknál, akik otthon kezdték meg szülését, bábák segítségével. A bábák szerepének értékelésekor figyelemre méltó az a megfigyelés is, hogy amennyiben számukat kétszeresére növelték egy adott országban, az a császármetszések arányát 16%-kal csökkentette.

Az emberiség történelme során az orvos–beteg–kapcsolatot túlnyomórészt az orvos fölérendeltsége uralta: általában maga döntötte el, mi jó a betegnek, akinek legfeljebb arra volt lehetősége, hogy eldöntse, elfogadja-e az orvos által felkínált beavatkozást. Ez a paternalista szemlélet a XX. század közepe felé kezdett megváltozni, a páciens autonómiájának tisztelete etikai és jogi szempontból is normává vált. Az orvos alaphelyzetben már nem dönt, hanem tájékoztatja páciensét egészségi állapotáról, a különböző kezelési lehetőségekről, azok előnyeiről és mellékhatásairól, s mindezek ismeretében a páciens dönti el, hogy értékrendjének melyik megoldás a legmegfelelőbb.

A várandósság kapcsán sok esetben találkozunk fontos döntési kényszerrel. A köznyelvben elterjedt „orvosi indikáció” egy fejlődési rendellenességben szenvedő magzat abortálása kapcsán különösen félrevezető lehet, hiszen azt sugallja, orvosi szempontból létezik egyfajta javallat ezen magzatok életének megszakítására.

A szülés során is számtalan olyan, a szülés lefolyását és érzelmi megélését nagymértékben befolyásoló döntési helyzetet tapasztalunk, amely közvetlen hatással van az édesanya és magzata egészségére, illetve arra, hogy hogyan éli meg a szülő nő a szülés élményét. Például, hogy mennyire érezheti szabadnak magát, ehet-e, ihat-e, mozoghat-e a vajúdas alatt, biztosított-e számára az intimitás, társa jelenléte, a lelki támogatás, vagy hogy mikor feködjön be a kórházba, megindítsák-e a szülést, végezzenek-e gátmetszést, szükséges-e császármetszést végezni,

a születés után a csecsemőt azonnal elvigyék-e megmosdatni, vagy megkaphatják-e a szülők közvetlenül a szülést követően.

A fenti példák némelyikében nincs tudományos bizonyíték arra, hogy mi a legjobb döntés. Ennek ellenére sok esetben a kórházi szokások kényszerpályára vezethetik a szülés folyamatát, veszélyeztettségére való hivatkozással gyakorta olyan beavatkozásokat és tiltásokat kényszerítenek az édesanyára, amelyek valójában nem szükségesek. Ilyenek például az éheztetés, szomjaztatás, a vajúdas alatti mozgás megtiltása, a rutinszerű magzatburokrepesztés, a gátmetszés, a folyamatos magzati szívhang-monitorozás, fekvő helyzetre kényszerítés a szülés alatt vagy például az újszülött azonnali elvétele megszületése után. Az említett gyakorlati példák nemcsak nem indokoltak a szülő nő és magzata egészségének megőrzése szempontjából, hanem tudományos összehasonlító vizsgálatok eredményei alapján kifejezetten károsak.

A megfelelő tájékoztatás és az édesanya partnerként való kezelése nemcsak etikai, hanem jogi kötelezettség is Magyarországon. Ahhoz,

hogy a szülő nők megfelelő döntést hozzanak, nemcsak kielégítő tájékoztatás szükséges, hanem az is, hogy akaratukat, döntésüket valóban tiszteltben tartásák. Hogy ez mennyire valósul meg napjainkban, az tudományos általánosságban nehezen vizsgálható, de közvetett módon sok tényezőtől szerezhetünk rálátást a kérdésekre. Az egyik ilyen közvetett bizonyíték a szóhasználatban figyelhető meg: míg a bábák szüléskísérésről beszélnek, addig kórházokban a szülésvezetés kifejezés terjedt el, s a különbség nem csupán szómágia: szemléletbeli különbségen alapul. A vezetés dominanciát, döntési helyzetet jelent, míg a kísérés segítségnyújtást, ami a szülő nő személyiségének és döntéseinek tiszteltén alapul.

DR. SZEBIK IMRE

A szerző orvos-bioetikus

Forrás:

A Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola által kiadott Az egyház a család szolgálatában című kötet, mely a 2014. április 4-én a Főiskolán rendezett moráletikai konferencia előadásainak szerkesztett változata

Foto: Lennart Nilsson

Hiányzó karácsonyi gyerekek

Az év vége a gyülekezetekben a statisztikakészítés időszaka. Szilveszter este és az újévi istentiszteleten hagyományosan felolvassuk, hány keresztlő, esküvő, mennyi konfirmandus volt az elmúlt évben. És persze, hány hittestvérünket temettük el. Mifelénk, Kiskőrösön az ezredforduló táján még évi 90-100 körüli volt a keresztelesek száma. Attól kezdve azonban évről évre folyamatosan csökkent ez a szám, mert csökkent a születésszám is. S bár mintha ebben az évben valami megfordult volna, hisz időarányosan nézve október derekán már meghaladtuk az előző évi számokat, azért még mindig jelentős a különbség hazánkban a születések és a halálozások között. S mennyire meglepődünk, ha fellapozzuk például a XIX. század végének kereszteleési anyakönyveit: akkoriban 350-400 gyermeket is keresztteltünk egy év alatt!

Szomorú a magyar karácsonyfa... Éppen a kisgyermek hiányoznak alóla. **Ott van a megszületett Megváltó, de egyre inkább hiányoznak onnan a magyar gyerekek.** A magyar asszonyok nem akarnak szülni. Lassú öngyilkosságra ítéltük önmagunkat.

Az ENSZ Egészségügyi Világszervezetének adatai szerint átlagosan 42 millió abortusz van évente a világban. Persze, hogy nem Afrikában vagy Ázsiában! Ezek zöme Európában és Észak-Amerikában volt. Tragikus szám. Ennyi meg nem született élet. De mondhatni így is: ennyi kioltott élet! Nemrég volt újra Németországban a „Marsch für das Leben”. Az élet menete egy jelentős megmozdulás a magzati élet védelmében. Sokan, köztük neves közéleti és egyházi emberek vesznek részt ezen, támogatva az abortuszellenes törekvéseket. Szomorúan olvastam, hogy míg a rendezvényen négy német katolikus püspök is

megjelent, addig egyetlen evangélikus püspök sem. A teljesség okán, Frank Ottfried July württembergi tartományi evangélikus püspök levélben fejezte ki támogatását.

Gianna Jessen harmincegy éves énekesnő. Az Egyesült Államokban él. Egyike azoknak, akiknek nem akarták a megszületését, sőt, mindent megtettek, hogy ne születhesen meg. De ő Isten kifürkészhetetlen akaratából mégis megszületett. 1977-ben az akkor tizenhét éves édesanyja nem akarta őt megszülni. De már későn ment orvoshoz. Akkor a következő, brutális módszert alkalmazták a kórházban, Los Angelesben: az „orvos” kilyukasztotta a burkot, hogy elfolyjon a magzatvíz. Ennek helyébe pedig sóoldatot pumpált. A marási sérülésektől a magzatnak meg kellett volna halnia, és mintegy huszonnégy órán belül halvaszülettként hagyta volna el az anyaméhet. **De csodák csodája, Gianna élve született meg.** Amikor világra jött, az orvos éppen cigarettaszünetet tartott. A bába pedig nem hagyta őt meghalni, hanem átvitette a csecsemőt a koraszülöttszályra. A kisbaba életésélyei a következők voltak: feltehetően vak lesz, nem fogja tudni mozgatni a végtagjait, nem tudja fölemelni, sem tartani a fejét. Gianna ezt a történetet tizenkilenc éves korában tudta meg nevelőszüleitől. A szerető gondoskodásnak és a megfelelő orvosi segítségnek köszönhetően Gianna majdnem teljesen fölépült, kissé sántít ugyan, de már részt vett maratoni futóversenyen is. Keresztyén énekesként járja a világot, és mindenütt elmondja, egyedül Isten kegyelméből van életünk...

Lux Elvira, a most nyolcvanhat éves szexuálpaszichológus olyan asszonyokkal foglalkozik kurzusain, akik életük jelentős részét az önmegvalósításnak szentelték. Akik hosszú éveken át a karrierjüket építették, s számukra mind a házasság, mind a gyermekáldás csak akadályt jelentett. S egyszer csak hiányozni kezdett nekik egy gyermek... Ahogy Lux Elvira fogalmaz, a nőket, akik **nem tudják, hogy a női beteljesedés legfelső foka anyának lenni**, azokat „föl kell nevelni”. A professzorasszony Magyarországon a téma első tudós művelője, s amúgy apácákhoz járt iskolába, s monogám házasságban élt több mint hatvan (!) évig, férje 2013-ban bekövetkezett haláláig.

Fotó: Vári Zsolt Ádám

Szerinte a szexuális szabadosság egyenes következménye lett az anyaság leértékelődése és a népességfogyatkozás. Mert társadalmunkban az önzés és az örömszerzés mindent leelőzött. Eljátszik a szavakkal, a gyermekét váró nőt régen úgy hívták: *áldott állapotban van*. Majd később *másállapotban lévőnek, állapotosnak* nevezték az anyákat. S mostanra maradt a terhes kifejezés. Áldásból –

„Bizony, az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom. Mint a hős kezében a nyilak, olyanok a serdülő ifjak.” (Zsolt 127,3–4)

teher. Ez lett a gyermek. „Az emberek festik a hajukat, eltagadják a korukat, örökké fiatalnak akarnak látszani, és saját utódaiknak is önmagukat tekintik. Feltalálnak mindenféle kenceficét, injekciókat, hogy a szexuális habitust megőrizhessék. Pedig kevesen válnak halhatatlanná a művészetük vagy munkásságuk által; **az ember valódi halhatatlansági tőkéje az utód.**” – nyilatkozik a Magyar Nemzetben.

Hazánkban szerencsére 2012. január 1-től az Alkotmány védi a házasságot (Alapvetés, L. cikk): „Magyarország védi

a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját.” Szemben más, a házasság intézményét alapjaiban támadó próbálkozásokkal. Ez azonban, bármennyire is öröndetes, még nem elegendő ahhoz, hogy a magyar karácsonyfa alá mind több gyerek kerüljön. Meggyőződésem,

hogy különösen is a keresztyén emberek tudnak e téren még sokat tenni, s nekünk van olyan mondanivalónk is, amely hathatósan

segítheti társadalmunk gyógyulását. Csak ne hallgassunk...

A jövő karácsonyfája alatt nagypapák és nagymamák fogják megajándékozni egymást kötött zoknival, meleg malmusszal... – De lesznek-e fiatalok, akik szintén gondoskodni fognak róluk?

LUPTÁK GYÖRGY

A beteg üdve mindenekelőtt

Dr. Tolnay Lajos a Zuglói Egészségügyi Szolgálat szülész-nőgyógyász orvosa. Gimnáziumi évei alatt jutott hitre, és Istennek kimondott igenjéhez pályaválasztásakor is hű maradt. Gyógypedagógus feleségével négy gyermeket neveltek fel, s a munka és a család mellett még egy hivatásban állnak helyt: házasság gondozó szolgálatra is elhívta őket Isten. Hitéből fakadó harmóniája, nyugalma, következetesen gyakorolt etikus orvosi magatartása példaként szolgálhat sokunk számára.

A születés és a halál a létünk két legnagyobb titka – közeljutott-e Ön ezekhez a titkokhoz a hivatása révén?

Hívó emberként úgy látom: ez a két dolog az, amit Isten a saját kezében tart, és számon is kér rajtunk. A Biblia első lapjától az utolsóig erről tanúskodik. Korunk embere úgy gondolja: a születés és a halál nem az ő hatalmában lévő dolog, ezért kizárja az életéből. Mindkettőt valami misztikus félelem veszi körül, amivel nem tudunk mit kezdeni. Ma kórházban születnek és halnak meg az emberek. Úgy vélem, ezzel szegényebbek vagyunk – nem tudjuk igazából elgázosolni a szeretteinket. Elszenvedünk egy veszteséget, de nem tudjuk az ezzel járó érzelmi és lelki fezsültséget elhordozni. Isten ezt nem így teremtette.

A születést is bezsúfoltuk a kórházak falai közé... Az otthonszülés körüli vitákat mindenki jól ismeri, és e viták közben sajnos épp a lényeg vész el: hogy a szülés természetes folyamat, ami az élet része, amihez az elrejtettség, a meghittség is hozzátartozik. Hálás vagyok Istennek, hogy olyan szakmát adott nekem, ahol a halállal kevesebbet kell találkoznom, és hogy 2500-3000 gyermek születésénél lehettem jelen.

Megosztana néhányat az élményei közül?

A harmadik olyan terület, amit a világ kizár a tudatából: a fejlődési rendellenességgel sújtott gyermek kérdése. Hazánkban például az anyák többsége abortusz mellett dönt Down-kórral születendő gyermek esetében. A pályám elején történt, hogy megkeresett egy baptista család. Első gyermeküket várták, fejlődési rendellenességgel. Az orvosuk nem vállalta őket tovább. Az akkori ultrahang még nem mutatta ki, mi lehet a baj. Eljuttunk a szülésig. Megszületett a gyermek, akinek a mellkasa és a hasa teljesen nyitva volt. Ez operálhatatlan állapot. A gyermeket bebugyolálva odaadtuk az édesanyának, és így halt meg öt perccel a születése után. A gyermek emberhez méltóan született és halt meg, a szereteti

Erre a pályára Istennel indultam el, és a részleteibe is mindig „beavattam”.

körében. Utólag az anya három egészséges gyermeket szült, és számára sokat jelentett, hogy nem neki kellett döntenie a gyermekről, Isten kezéből fogadta, ami történt.

A másik élményem szerencsére sokkal ritkább. Egy fiatal anya első terhességéről volt szó, amelyet végigkísértem. Megszületett az egészséges gyermek, de – ma sem tudjuk megmondani, miért – vérzés lépett fel. Ezt a protokollnak megfelelően kezeltük, de nagyon megrendítő módon az anya meghalt a műtőasztalon. Ez tragédia, amit nagyon nehéz az orvosoknak is elhordozni és egyáltalán, a családnak megmondani. A személyes lelkiismeretünkkel is el kell számolni, hogy valóban mindent megtettünk-e? Ez életem első anyai halálesete volt. A szakmai és lelki dolgaiban is tanulság volt ez az eset. Erre a pályára Istennel indultam el, és a részleteibe is mindig „beavattam” – tudom, hogy ezt is át kellett élnem, és megosztanom Istennel a vesz-

Dr. Tolnay Lajos feleségével és négy gyermekével

teséget. Az az orvos, aki Isten előtt áll, Isten előtti felelősséggel dönt a betegről. A beteg üdve mindenképp előtt: erre esküdtünk fel.

Hívó orvosként van módja arra, hogy a lelki dimenziókat is megmutassa a pácienseinek?

Az orvos amellett, hogy gyógyít, nem tud minden betegével lelkigondozóként is foglalkozni, néhány kivételes esettől eltekintve. De a saját hitéből, meggyőződéséből át tudok adni a betegnek egy-egy ígér keresztül. Hadd mondjak el egy barátságosabb történetet az élet és a halál megszűnéséről ezzel kapcsolatban.

Egy fiatal cigányasszony jött a rendelőbe, egy óriási porcelán Szűz Mária-medál volt a nyakában. Megállapítottam, hogy nyolchetes terhes. Nem akarta megtartani a gyereket. „De mit fog ehhez szólni a Szűzanya?” – kérdeztem. Láttam rajta, hogy ez célba talált. Három hét múlva visszajött, hogy átgondolta, és mégis kiviseli a terhességet. Más esetem is volt, ahol egy-egy beszélgetés hatására az abortuszra készülő nő mégis megtartotta a magzatot. Úgy érzem, csak eszköz voltam, és hát sajnos ez nem mindig ilyen eredményes... Ezékiel próféta beszél az órállók feladatáról. Az én felelősségem is, hogy elmondjam, ami a hitéből fakad. Nem lehetek gyáva, még akkor sem, ha a szakma erkölcsi szabályai tiltják, hogy bármilyen módon befolyásoljam a pácienseimet.

A szülés fájdalma a bűnbeesés egyenes következménye (1Mózes 3,16).

Sokan viszont rettegnek a fájdalomtól. Ma divattá vált a tervezett császármetszés is. Mit gondol, fontos-e, hogy a teremtésbeli rend szerint szülésen a gyermek?

Az emberi faj fennmaradása szempontjából szemmel látható, hogy Isten úgy teremtette meg a nőt, hogy képes kihordani és megszülni a gyermekét. Viszonylag ritka esetben kell orvosi indokból császármetszést végezni. A mai technika lehetővé teszi a szülészeti érzéstelenítést, amelynek több formája van. Így fordulhat elő, hogy csend van a szülőszobában, mert éber állapotban, de fájdalom nélkül zajlik le a szülés. Nekem az a tapasztalatom, hogy az epidurális szülésnek mindig vannak kis szövődményei. Lehet, hogy annak, aki fél a fájdalomtól, ez nagy segítség – de úgy vélem, a fájdalom benne van az élettani szülésben.

A fájdalom végső soron egy pszichikai változást is létrehoz a szülő nőben, ami által még értékesebbnek látja a gyermeket. Nem véletlenül állapítja meg a Biblia, hogy a nő „amikor megszülte gyermekét, nem emlékszik többé a gyötöremre az öröm miatt, hogy ember született a világra” (Jn 16,21). Isten úgy teremtette tehát, hogy a fájdalom hozzátartozik a szüléshez. A sok császármetszésre az lehet a magyarázat, hogy az orvosok sietnek, egyszerre több helyen kell jelen lenniük, vagy a beteg kérésére alkalmazzák. Ennek én nem vagyok híve, ez veszélyes vállalkozás. A szülés alapján véve élettani folyamat, amibe nem kell beavatkozni, kivéve persze, ha életveszélyről van szó. Igaz, egy természetes szülés 8-10-12 óra, s ma az emberek sajnos türelmetlenek...

Az ember szereti a könnyebbik utat választani az élet minden területén?

Az, hogy a nők félnek a szüléstől, a szoptatástól, a fájdalomtól, a férfiak félnek a házasságtól, az elköteleződéstől, mind abból fakad, hogy nem azonosulunk Istentől kapott feladatainkkal. Az ember Isten nélkül ennyire képes: szeretne ki-

bújni az alól, ami nem az ő területe. Intézményekre, orvosi technikákra bízta, s ő maga kívül marad... Pedig a tudomány már azt is bebizonyította: a császármetszéssel született babák lelkiileg és immunrendszerüket tekintve is „vesztések” a természetesen születőkkel szemben. Ez is az Isten teremtette rend bölcsességét támasztja alá.

Megvallottam, hogy életpárti vagyok, ahogyan Isten életpárti.

Meg kell ismerni az élettani folyamatokat a szüléssel kapcsolatban, ez eloszlatja a félelmet. Isten nem arra teremtette a női testet, hogy egy életben kétszer legyen terhes. Nagyanyáink idejében egy lány tizenkilenc éves korától kezdve vagy terhes volt, vagy szoptatott, vagy szült, akár 12-14 terhessége is volt negyvenöt éves koráig. Sajnos a megváltozott életmód forrása lehet a miómának és az emlőráknak.

Az ember okosabb akar lenni Istennél... A nem kívánt terhesség megszakítása is ez: az ember dönt az életéről-haláláról. Ön lelkiismereti okból nem végez abortuszt. Érte-e emiatt hátrány?

Ma Magyarországon negyvenezer körüli terhességmegszakítás történik, ami a fele annak, ami a pályám kezdetén volt. Hazánkban az a sajátos helyzet, hogy az abortusz elvégzése is a szülészek feladata. Ez nem mindenütt van így a világon: Amerikában külön abortuszklinikák vannak, mert ott nem tartják etikusnak, hogy szülész-nőgyógyász végezzen terhességmegszakítást. Ami engem illet: 1990-ben végeztem, fiatal, hitre jutott orvostanhallgatóként sebésznek készültem. Negyedévesként láttam az első szülést, és vonzódtam ez iránt, de tudtam, hogy abortusz végzésének kötelme is fennáll. Ekkor hívott egy ismerősöm, aki biztatott, hogy nagy szükség van hívó szülészekre. Felhívta a figyelmemet arra, hogy a Parlament akkoriban fogadta el a lelkiismereti szabadságról szóló törvényt, amely biztosítja, hogy nem vagyok köteles elvégezni olyan tevékenységet, amelyet a lelkiismeretem tilt.

Végzésem évében már kerestem az állásokat, és egyik napi igém így szólt: „Saját földeden telepítelek le.” Sebészálás azonban nem volt a közelben. Igen

ám, de nőgyógyász-állást kiírtak a klinikán! Feleségem tanácsára beadtam az önéletrajzomat, amiben kértem: mentesítsenek az abortuszvégzés alól. A felvételin a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán a bizottság kérdésére elmondtam: átadtam az életemet Jézus Krisztusnak, megtértem. „Na, akkor meséljen arról” – kérte a professzor. Megvallottam,

hogy életpárti vagyok, ahogyan Isten életpárti. Gondolkoztak kicsit, majd mégsem engem vettek fel. Az évfolyam KISZ-titkárát... Közben Isten már elkészítette a helyemet a Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézetben, ahol az akkori főnököm elfogadta a kérésemet.

Megtaláltam a helyemet a kollektívában is, és Isten megáldotta a szakmai tevékenységemet. Hivatalosan soha nem végzáltak emiatt. Hálás vagyok ezért; nem zsákmánynak, hanem ajándéknak tekintem az életemben. Később több szüléskolléga is követte a példámat: nem végeztek több abortuszt...

Újjá-születés: a szó nem véletlen – hiszen újjászületni sem lehet fájdalom nélkül...

Saját hitre jutásom a '80-as évek elején történt. Akkoriban repülni tanultam, megismertem a jövődöbelimet, és eljuttottunk Pasařétre, ahol Cseri Kálmán ige-hirdetéseit hallgattuk. Első hívőként átéltem élményem egy repülőbaleset volt, ami-ben oktatóim haltak meg – én nem voltam a gépen. Akkor döbbsentem rá: ez velem is megtörténhet, és hogy Istennek személyes terve van velem. Hivatásomat úgy tekintem, mint Pál apostol a sátor-készítést, szolgálat is, amiből meg is tudok élni.

Isten már nagyon korán bevont bennünket a *Pálhegyi Ferenc* neve által fémjelzett házassággondozó szolgálatba, és számtalan tábor, gyülekezeti tanfolyamot, hétvégét vezettünk. Isten beállított minket egy lelki szülészeti munkába is. Nekünk nem volt más dolgunk, mint hirdetni Isten igéjét. Többször jelen voltunk mások hitre jutásánál. Óvatosságra és türelemre int ez is, épp úgy, mint a szülészetben: újjászületést sem lehet erőltetni, mert abból koraszülés és szövődmények lesznek. Ha megérik az illető döntése, ha végigszenvedi az újjászületés minden kínját, utána azt tudja mondani: igen, mostantól más az életem. Ezt a születést meglátni nagy öröm. Istennek tanítványai, nem csak követői lehetünk.

STIFNER-KŐHÁTI DOROTTYA

Az ember meg akarja mérni az óceányi Igazságot az elméjének csészéjében...

Áldott viaskodás

Aranyosan folydogáló októberi napsugár fogadott minket, ahogyan férjem meg én kiléptünk a kórház üveges kapuján a kicsiny, puha takarókba begöngyölt életkével karjaimban.

Az óra mutatója meghökölt és megállt. Mint valaha a Vöröstengeter vízfalai, feltornyosodott körülöttünk az idő, és a pár pillanatba belesűrűsödött egy egész megtorpant világ. Mintha az az őszi aranyos fénysugár belülről is eltöltött volna, és katartikus állapotba kerültem. Úgy tűnt, hogy Isten – drámai alkotásával, az újszülött csecsemővel a karjaimban, az olasz negyed öreg falairól visszatükröződő délutáni fényben – kiemelt a hétköznapi világából és egy megújult, megtisztult erkölcsi állapotba helyezett, életünkben egy radikálisan új szakasz kezdetét jelezve.

Csak másfél nappal azelőtt történt, hogy átbotorkáltam szomszédasszonyomhoz, aki megígérte, hogy bevisz a kórházba, amikor eljön az idő, mivel férjem egy távoli városban dolgozott. A fájdalmak már korábban megkezdődtek. Első terhesség lévén nem tudtam, mire számítsak. Nem tüntek sokkal erősebbnek, mint amelyeneket már évek óta havonta megtapasztaltam, de egyre rövidebb időközökben törtek rám. Csak homályosan értettem meg, hogy a vajú-

dás szakasza már elkezdődött. Megérkezvén a kórházba a fájdalmak egyre erősödtek, és nem sokkal később kisfiumk, Kristóf, megszületett!

Ez a nap számomra anyai életünk szimbóluma: viaskodunk, küszködünk gyermekeinkért, gondokkal terhesen, aztán imákban vajúdva keressük Istent. **„Önts ki szívedet, mint a vizet, az Úr színe előtt! Emeld föl hozzá kezeidet gyermekeid életéért,** akik elaláltak az éhségtől minden utcasarkon.” (JSir 2,19) A világ szeméttel árasztja el környezetüket, szennyvízzel itatja őket, nem növekednek, sorvadnak... Mi tovább harcolunk, imáink felerősödnek, vajúdunk megint... Öklünkkel ütjük a földet, ahol térdeplünk, kiáltunk, majd ismét elcsitulunk. Mint a szülési fájdalmak, könnyörgésünk hullámai tornyosulnak, majd lesimulnak. Várunk a megújulásra, az ígéretre, a reményre... Csakis Jézushoz ragaszkodunk, és a Szentírás verseiben fürdetjük gyermekeinket az Úr előtt. A vágyunk: gyermekeink Istentől való újjászületése.

Krisztus minden alkalommal megtisztít, reményt ad, felemel, aranyos fénye – mint akkor, azon az októberi napon – elárasztja lelkünket. Megnyugszunk Isten akaratában. Megbizunk az Atyában. Ő már ott van a jövőben. „Mert csak én tudom, mi a tervem veletek – így szól az Úr –: békességet és nem romlást tervezek, és reményteljes

jövőt adok nektek. Megtaláltok engem, ha kerestek és teljes szívvel folyamodtok hozzám.” (Jer 29,11.13)

De a vajúdás nem szűnik meg. **Új nap jön. Az Úr elé megyünk megint.** Naponta meg kell halnunk a bűnnek, és naponta fel kell támadnunk új életre. Ezt imádkozzuk gyermekeinkért is. Mert ahogyan szükségünk van az Úr szent kezére, hogy gyermekünk megszülessen, ugyanúgy Reá támaszkodunk ebben a küzdelemben is. „Mert a mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen, amelyek a mennyei magasságban vannak.” (Ef 6,12)

„Békességet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövőt adok nektek.”

Már évek óta nyolc-tíz anya egyfelé veszi az útját hétfőnként a város minden tájáról, egy kicsiny kápolnába.

Oda hordozzák közösen gyermekeiket egyenként, a „szent ágyon” (Lk 5,19), együtt imádkozva... és a vajúdás megkezdődik. „Állj elő, Uram, emeld föl kezedet, Istenem! Ne feledkezz meg a nyomorultakról!” (Zsolt 10,12) Az Úr elé jövünk, hova is mennénk? Csakis az Úr Jézusnál van az örök élet ígérete (vö. Jn 6,68). Erős vár a mi Istenünk! „Ellenségeinket ő tapossa el.” (Zsolt 60,14)

És az Úr nagy kegyelmében megújít. Megerősödvé mondunk búcsút egymásnak a következő hétfőig. „Benned bíznak, akik ismerik nevedet, nem hagyod el, Uram, azokat, akik hozzád folyamodnak.” (Zsolt 9,11) Ámen.

Kép, szöveg: **VÁGRÉTI ÉVA**

A szerző képzőművész az Amerikai Egyesült Államokban

Nikodémus bácsi és a tüzes szél

Földünk legnagyobb rejtélye a születés. Misztikus csoda minden egyes élet létrejötte, kibontakozása: amiként egy magból egyszer csak gyöker és levelek pattannak és nőnek ki, miközben láthatatlan géneikben már ott egy fa, fű, virág jövője beírva; vagy ahogy egy állat vemhessé válik, s áldottá a nő, új életet hordozva. Ezek nélkül a csodák nélkül mi sem gondolhatnánk ma végig ezeket.

Születés, növekedés, élet... ám a vége a sors könyve szerint romlás, pusztulás, halál. (A halál helye héberül se'ol, görögül hadész.) Az emberi őstudás azonban más tapasztalatról tesz tanúságot. Már a paleolitikumban, amely messze megelőzte a nagy birodalmak kultúráját, olyan temetkezési helyeket tártak fel, amelyeknél a világ távoli pontjain is egymáshoz hasonló kultikus rend mutatható ki. Jellemző például, hogy az embereket a csecsemő méhen belüli helyzete szerint, felhúzott lábakkal és kezekkel temették el, s volt, ahol pirosra festették, amely az élettel teli állapotot tükrözhetette. Erre az útra készítették fel Egyiptom mumifikált halottait, de a te-

metkezések a mai napig a világon mindenütt a feltámadással, az élet megújulásával hozhatók összefüggésbe, s bár ez számunkra, európaiak számára talán meglepő, az emberiség 90–95%-a ma is ebben hisz, de legalábbis reménykedik. Minden azt a meggyőződést jelzi, hogy halála után az ember újjászületik egy más világban, és így egy más dimenzióban tovább él, létezik. Ezért visz magával ételt, italt, jó ruhát, fegyvert, esetleg lovat, ékszereket és pénzt, ezért keleteltek a sírok.

Ugyanezt az őstapasztalatot támasztja alá a Szentírás is: a zsoltáíró Dávid király ezt éneklte egy helyen: „Uram, kihoztál engem a holtak hazájából, életben tartottál, nem roskadtam a sírba” (Zsolt 30,4). Máshol pedig: „Mert nem hagysz engem a holtak hazájában, nem engedted, hogy híved leszálljon a sírba” (Zsolt 16,10).

Jézus barátja, Lázár sírjánál beszél így annak nővéreinek: **„Én vagyok a feltámadás és az élet: a ki hisz én bennem, ha meghal is, él!”** (Jn 11,25).

Akárhogy is, itt a halál utáni életről van szó. De mi lehet ez tulajdonképpen?

Máskor ezt a dolgot Jézus újjászületésnek nevezi; amikor a zsidó nagytanács tagja, az öreg Nikodémus az éj leple alatt felkeresi. „Bizony, bizony mondom néked, ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg Isten országát.” (Jn 3,3)

A bizony, bizony dupla, nyomatékosított tanúsítás: „hótzíher”. Ha valaki ... és itt két többjelentésű szót használ (gennété anóten), amelyek olyasmit jelentenek, hogy ha valaki nem fogantatik (a tér dimenzióban) felülről, ha valaki nem születik (az idő dimenzióban) újra, vagyis újjá, az nem lesz képes Isten uralmát meglátni. Néhány mondat után még egyszer megerősíti Jézus: „Bizony, bizony, mondom néked, ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába”.

Nikodémus értetlenkedik egy sort: „Vén ember hogy mehetne vissza anyja méhébe?” De Jézus egyértelműsíti a dolgot: ami emberi, anyagi testtől nemzett, született, az emberi, anyagi test; de ami isteni Lélektől nemzett, született, az ezzel az égi tüzellel betöltött lélek. „A szél arra fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön, és hova megy: így van mindenki, aki a Lélektől született.” (Jn 3,8) **„Ne csodálkozz, hogy ezt mondtam néked: Újonnan kell születnetek.”** (Jn 3,7) (És itt már kiterjesztő többes számot használ.)

Bárcsak mi, emberek is megélhetnénk egy ilyen valóságos, spirituális újjászületést!

Annak idején, hogy a csodákhoz viszsza szakanyarodjak, az újjászületésre hit-tantanárom a lepke példáját hozta, amely három különféle alakban létezik. Előbb puha testű hernyó, később barna kitinhéjú báb, végül kikel belőle a mesés szépségű lepke, mely a tehetetlen bezártságból a levegő végtelen szabadságába kerül. Bárcsak mi, emberek is megélhetnénk egy ilyen valóságos, spirituális újjászületést!

SZÁK KOCSIS PÁL

Az Úr Jézus Krisztus kijelentése, felszólítása hátrahagyott, üdvösségünk eléréséhez az egy szükségességre, újjászületésre hív. Mindaz, aki Üdvözítőnk figyelmeztető szavát félremagyarázza, kibúvót keres, emberek örök életét veszélyezteti.

„De hogyan is születhetik újjá, akit nem engedtek megszületni?” – kérdezte egy prédikációjában évekkel ezelőtt Hege-dűs Lóránt református püspök. Mellbevágó!

„Szükség néktek újonnan születnetek”

1956 után a terhességmegszakítást, amit eddig a törvény tiltott, egyre megengedőbb rendelkezésekkel tették lehetővé. A magzati életek kioltása a „családtervezés” részévé vált. A közgondolkodás kezdte természetesnek venni a „rossz” időben érkező gyermektől való megszabadulást. Megállapították, hogy ilyen fontos kérdést nem lehet rendeletekre építeni, új törvényi szabályozás szükséges. Az 1992. évi LXXIX-es (ma is hatályos) törvény az élet védelmét szögezte le, de részletezi az indikációkat és kötelező eljárásokat, melyek figyelembe vételével a művi abortusz elvégezhető. A 13. paragrafus azt is törvénybe iktatja, hogy minden állami és önkormányzati szülészeti (Magyarországon minden szülészeti ilyen) szükséges ezt a beavatkozást is végrehajtó munkacsoportot biztosítani. **A megszakítás egyik indoka a kismama súlyos válsághelyzete lehet, ez tág kapu a rossz döntéshez.** A várandósság első három hónapjában közismert, hogy kellemetlen közérzet, hányinger jelentkezik sokaknál. Emellett bizonytalan családi háttér, túlértékelt anyagi, egzisztenciális igények, vagy mások elvárásai

miatt válsághelyzetre hivatkozva gyermeküket sokan „elvétehtik”. Így történhetett, hogy 1956 óta 7 millió magyar baba a legvédehetőbb helyen, édesanyja méhében, egészségügyi segédlettel életét vesztette. Ez napjainkban is napi 100-120(!) magzatot jelent. Azok az egészségügyi dolgozók, akik az életet tisztelik, és főleg, akik az Isten képe teremtett és Jézus Krisztusban az örök, boldog életre várományos embert tisztelik az anyaméhben fejlődő magzatban, írásban kérhetik felmentésüket a művi terhességmegszakításban való részvétel alól. Ezek rendszerint a szülészeti osztály mellőzött dolgozói lesznek, előmenetelre nem számíthatnak, sőt előbb-utóbb kikerülnek a szülészeti osztályról esetleg onkológiára, járóbeteg-rendelésre.

A Keresztény Orvosok Magyarországi Társasága évtizedek óta szeretné elérni, hogy legyen legalább egy mintáértékű, **terhességmegszakítást nem végző, életvédő szülészeti-nőgyógyá-**

szati kórház és járóbeteg-rendelő, továbbképzőközpont, ahol az emberi életet igazán tisztelő szülészek és szülésznők képződhetnek és kibontakozhatnak. Ezt az intézményt örömmel választhatnák a gyermeküket aggódnak váró, akár veszélyeztetett várandósok, vagy betegséggel küzdő nők, és mindazok, akiket nagyon zavar, ha az adott intézmény magzati életek kioltását is végzi. Reménységünk van, hogy ez

a terv megvalósulhat a Magyarországi Református Egyház Bethesda Gyermekkorházának egy újonnan létesítendő szárnyában. Imádkozzunk ezért!

Imádkozzunk alázattal irgalomért, bocsánatért a meghalt magzatok miatt!

Imádkozzunk azért is, hogy akik már megszülettek, Jézus Krisztusban újjászülethessenek! Válasszanak a gyülekezetek szerte a világon lelki szülőotthonokká, adjon jóságos Istenünk ébredést!

GYŐRINÉ DR. DRENYOVSKY IREÁN

Istentől születtek

Vannak, akik szerint az apás szülés nem ízléses, mások viszont a szülő asszony iránti tisztelet szép jelének tartják. Nincs értelme az érvek és ellenérvek felsorakoztatásának, inkább az ősi bölcsesség a követendő: ízlésről nem nyitunk vitát!

Jézus szerint „ami testtől született, test az, és ami Lélektől született, lélek az” (Jn 3,6). A Lélektől pedig csak azok szülehetnek, akik „nem vérből, sem a test, sem a férfi akaratából” (Jn 1,13), hanem Istentől születtek. S bár Isten ízlését nem ismerjük, tudjuk, hogy nagypéntek nem apás szülés volt, mert Isten nem állt be a Fia keresztyét nézők seregébe, hanem elrejtőzködött és hallgatott.

Isten fiai Istentől születtek. Tény, hogy e születésben az apák még annyira sem vehettek részt, amennyire normál esetben közreműködni szoktak. János apostolként is vallja: **„Isten gyermekeinek neveznek minket, és azok is vagyunk”** (1Jn 3,1). Jézus pedig a szél zúgásához hasonlítja e nagy titkot: „Így van mindenki, aki a Lélektől született” (Jn 3,8). Nem szülehet testi a Lélektől, és lelki sem szülehet a testtől. Isten fiainak a születésénél mindenek, ami testi, meg kell hátrálnia, hogy a Lélek munkája nyilvánvalóvá lehessen.

És hogyan született a reformátor? Test szerinti születését a közelgő évforduló kapcsán sokat emlegetik

majd: hol és mikor született, mi volt a „viharélménye”, aztán a „toronyélménye”, majd a halálmegvető bátorsága: „Itt állok, másképp nem tehetek!” Mindezek Luther személyéhez kapcsoltnak bizony csak testieknek mondhatók. **Az Istentől születettségéről egy, az édesapjának írt leveléből szereztünk tudomást.**

1521-ben Luther körül olyan volt a helyzet, mint tájkép csata után. Reformátori szolgálata azonban éppen ekkor érkezett a nagy fordulóponthoz. Addig az ige szavával „gyomlált, irtott, pusztított és rombolt”, de akkortól Wartburg várának egyik „lovagjaként” „építeni és plántálni” kezd. Nem bánta meg, amit addig tett, sőt, levele végén annak az óhajának adott hangot, hogy őt a két átok alól senki fel ne oldozza. „Adná Isten, hogy a pápa minket megégyessen és megfojtsjon, hogy vérünk égbe kiáltana, és megdöntené az uralmát. Ha azonban nem lennénk méltók arra, hogy vérünkkel tanúskodjunk, bátran hirdessük és valljuk, hogy Jézus Krisztus az egyedüli Úr, a mi Istenünk, akinek neve legyen áldott mindörökké.”

Íme, Luther levelének rövidített változata.

„Csaknem tizenhat éve, hogy tudod és beleegyezésem nélkül szerzetessé lettem. Akkor huszonnégy éves voltam és heves természetű, s hogy ezt megakadályozd, hajlandó lettél volna nekem jómódú, becsületes feleséget szerezni... Mivel ez nem sikerült, jó ideig engesztelhetetlen voltál irántam. Nem segített rajtad azon jó emberek tanácsa

sem, akik azt javasolták neked, hogy ha Istennek akarsz áldozatot hozni, áldozd a legkedvesebbet, a fiadat. S miközben »Az Úr tudja, milyen hiábavalók az ember gondolatai« (Zsolt 94,11) igét is figyelmen kívül hagytad, végül mégis belenyugodtál, de az irántam tanúsított engesztelhetlenséged nem szűnt meg. Amikor újra békesség lett közöttünk, az akkor mondott két mondatod

Mindketten tévedtek: a fiú, mert fogadalmat tett, az apa, mert ellenezte.

mély nyomott hagyott a szívemben. 1. »Adjja Isten, hogy ez az elhatározásod ne az ördög ármánya és ámitása legyen!« 2. »Ejnye, hát nem hallottad, hogy a gyermek engedelmisséggel tartozik szüleinek?«... Itt derül ki, hogy előtted is ismeretlen volt Isten parancsolata! Mert ha tudtad volna, hogy én a hatalmadban vagyok, nem ragadtál-e volna ki atyai hatalmadnál fogva a szerzetesi csuhából? Mert én, ha tudtam volna, tudtad és beleegyezésed nélkül nem kezdtem volna a szerzetesi életbe. Nos hát, hogy gondolkozol most? Ki akarsz-e ragadni a szerzetesi életből? Hogy azonban ezzel ne dicsekedhess, Isten már megelőzött és kiragadott engem. Mert van-e még jelentősége annak, hogy hordom a kámzsát? Pál mondja: **»Azért senki ne dicsekedjék emberekkel, mert minden a tietek; ti viszont a Krisztuséi vagytok«** (1Kor 3,21.23). Így most szerzetes is vagyok,

nem is. Hanem vagyok immár új teremtménye nem a pápának, hanem a Krisztusnak. A pápának is vannak teremtményei, afféle bábuk és bálványok, olyan maga-fajtájú ijesztő mumusok, mint amilyen régente magam is voltam. És most tegyük fel a kérdést: igazán megfosztottalak-e apai jogodtól és hatalmadtól? Úgy gondolom, hogy nem! Mert apai hatalmad fölöttem érintetlen

maradt, amennyiben szerzetesi voltomra vonatkozik, mivel ennek, ahogyan mondtam, már vége. Hanem annak, aki engem a szerzetességből kiragadott, több joga van. Isten ugyanis most szent igéjének a szolgálatába állított. Márpedig Isten szolgálja olyan, hogy előtte még a szülői hatalomnak is meg kell hajolnia: »aki jobban szereti apját vagy anyját, mint engem, az nem méltó hozzám« (Mt 10,37). Ez az ige nem sérti a szülők hatalmát, mivel az apostolok gyakran hangoztatják, hogy a gyermek engedelmisséggel tartozik a szüleinek. Ez az, amiről korábban sem apám, sem én semmit nem tudtunk: **Isten igéje mindennél és mindenkinél előbbre való!**

Az emberi akaratok ütközése vizzályt és szakadást eredményez, még egy családon belül, akár apa és fia között is. Ugyanakkor az akaratok összhangja és

harmóniája képmutató bábukat és bálványokat szül, akiknek békés együttműködése nagyobb vétek Isten előtt, mint az előbbieket veszekedése. Isten prófétái és apostolai, választott edényei, beleértve a reformátort is, nem veszekedők és haragtartók, nem bábuk és bálványok, mert nem vérből, test akaratából, férfi indulatából, esetünkben nem apa akaratából, nem egy heveskedő ifjú elhatározásából, hanem Istentől születtek. Luther e levelében is megvallja, hogy nem szíves készségeből, hanem félelemből lett szerzetes. Mivel azonban ennek vége, így már a reformátor is Istentől született. **Tizenhat évnek kellett eltelnie, hogy ennek tudatára ébredjenek!**

Luther 1521-ben jutott el arra a felismerésre, hogy semmit nem szabad istenebbnek, szentebbnek és előbbre valónak tartani az Isten igéjénél. Erről eleddig mit sem tudtam – vallja be őszintén. E felismeréssel kezdődött el az építő munka, melynek első lépéseit a bibliai nyelvek tanulása és az Újszövetség németre fordítása jelentette.

Mindketten tévedtek: a fiú, mert fogadalmat tett, az apa, mert ellenezte. Levelét az „engedetlen fiú” a következő áldáskívánásával zárja: „Öbenne légy áldva atyám, a Jézus Krisztusban legyen áldva feleséged, édesanyám, és egész házunk népe. A pusztából, 1521. november 21-én.”

Még szüleinek sem árulhatta el titkos menedékhelyét...

WELTLER SÁNDOR

Lehet egy második születésnapod

Ha valamit elrontottunk az életünkben, vagy valami nagy esély kimaradt, mert rosszkor voltunk rossz helyen, sokszor nyögdecseztünk emígy: „Ha én még egyszer születnék...” Van egy jó hírem: a keresztyénség éppen arról szól, hogy Jézus, aki soha nincs messze, meg tudja ezt tenni az életünkben.

Jézus egyik jeles kortársa volt Nikodémus, a zsidók vezető embere, jól képzett teológus, aki egy esti beszélgetésen, mikor a Mester egyedülálló hatalmát dicsőítette, ezt a provokatív választ kapta: „Bizony, bizony, mondom néked: ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát” (Jn 3,3). A kétszeres „bizony” eskürejüvé tette Jézus furcsa állítását. Ezért Nikodémus megdöbbenve kérdezte a Mestert: **„Hogyan születhetik az ember, amikor vén? Bemehet anyja méhébe és megszülethetik ismét?”** (Jn 3,4). De Jézus nem valamiféle titokzatos biológiai képtelenségről akart tanítani, hanem valami olyanról, aminek egy keresztyén ember életében meg kell történni.

A keresztyénség nem ideológia, nem is csupán egy tradicionális keret, ami bizonyos szabályokra kötelezi életünket, hanem gyakorlati Jézus-követés. Ehhez viszont értékrendünk változására van szükségünk. Az önzés életformájából át kell lépnünk a szeretet másféle értékrendjébe. Ezt az értékrendcserét hívjuk újjászületésnek. Ha Jézust elfogadom személyes megváltómnak, akkor egy új gondolkodásmódú ember születik meg bennem. *Mark Twain* írja valahol: „a két legfontosabb nap az életedben az, amikor megszületted, és az, amikor megtudtad, hogy miért.” Ez a második legfontosabb nap az újjászületés, az értékre találás napja.

Saul – akiből újjászületése után Pál lett, nagy karrier előtt álló teológus tanítványa volt a kor legjelentősebb tudósának, Gamálielnek. Felismerte, hogy a keresztyénség veszélyt jelent régi értékrendje számára. Jól ismerte, hogy a diaszpórákban szétszórta zsidóság zsinagógáiban ott vannak az igazi hit után vágyódó emberek tömegei, akiket nem volt képes a formalitásokban megrekedt zsidóság befogadni. Tudta azt, hogy Jézus evangéliumának világtávlatú nyitottsága robbanásszerűen fog hatni ezekre az emberekre. Ezért a régi értékrendje és vérmérséklete szerint öldökléstől lihegve rohant Damaszkuszba. Hogyan változott meg ennek a céltudatos, cselekedetekre kész embernek az élete? A Biblia így jegyzi ezt fel: „Útközben azonban, amikor éppen Damaszkuszhoz közeledett, hirtelen mennyei fény villant fel körülötte, és amint a földre esett, hallotta, hogy egy hang így szól hozzá: »Saul, Saul miért üldözöl engem?« Ő pedig megkérdezte: »Ki vagy, Uram?« Az így válaszolt: »Én vagyok Jézus, akit te üldözöl!« (ApCsel 9,3–5).

Ennek a drámai feszültségű, nagyon tömören elmondott párbeszédnek több tanulsága is van. Jézus nem a büntetés lángpallosával állt Saul elé, hanem fényt-

nyel, aminek következtében a látszólag nagyon biztosan cselekvő Saul az út porába roskadt. Először nem lát, hogy mindent másként láthasson. **Jézussal találkozott, nem pedig egy eszmerendszerrel, tanítással, ideológiával.** Az újjászületésnek abban van a titka, hogy ez

lium. De a születés csak az út eleje. Megszületett új emberünk egy önzéstől fertőzött világba születik. Ez a „már igen” és a „még nem” világa. Ahhoz, hogy célba érjünk, sok viharon, megpróbáltatáson, fertőzésen kell átesnünk. Erről Luther egy 1539-ben elmondott prédikációjában így

Az újjászületésnek abban van a titka, hogy ez egy új, személyes viszony Jézus Krisztussal.

nem egy elfogadandó hitigazság, hanem egy új, személyes viszony azzal a Jézus Krisztussal, akinek egyik teológiai professzorom szavajárása szerint ma is az a tulajdonsága, hogy „nem megy el”, mert megígérte: „Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20). Ezt a Jézust nem mi keressük, hanem ő talál meg minket úgy, hogy ráébredünk, hogy lényegében eddig ellene harcoltunk, pedig Ő a mi életünk igazi célja. Ő a megtalált új értékrendünk igazi alapja.

Mindnyájan a damaszkuszi úton járunk. A régi értékrendünk, céljaink, terveink, vágyaink szerint rohanunk. De vajon boldogok vagyunk? Rájövünk-e arra, amit *Edith Piaf*, a felejthetetlen francia sanzonénekesnő egyik nyilatkozatában így fogalmazott meg: „A szeretet mindenki számára a legszükségesebb eledel”. Ennek a felismeréséhez szükségünk van életünkben egy új archimedesi pontra, Jézus Krisztusra. Ez emel ki bennünket a fogyasztói társadalom önzésközpontú világából, amelyben elveszítettük legnagyobb kincsünket, a boldogságot. Átcsereeltük pénzre, sikerre, celebkarierre örömeinket, és most kifosztva érezzük magunkat.

Lehet egy második születésnapod. Ez a keresztyénség jó híre, ez az evangé-

írt: **„Hiába hordoz bennünket az Atya már az ölen, hiába öltöztet a legszebb ruhákba, a lábaink még kilógnak a kabátból,** és a Sátán ott marja őket, ahol éri. Akkor a kisgyermek ficáncolni kezd, kiabál és megérzi, hogy még húsból és vérből van, és mellette az ördög, aki addig kínozza, amíg meg nem igazul egészen, és ki nem szakítja ebből a hiú és gonosz világból. Így tehát szentek és Isten gyermekei vagyunk, ám még csak lélekben, húsban nem, és a kotlóstyúk szárnyainak oltalma alatt, azaz a kegyelem ölen élünk. A lábaink azonban még nem nőttek elég hosszúra, és mert piszkosak is, a Sátán harapdálja és marja őket, míg nem tiszták lesznek. Mert ha békét akarsz, a lábaidat is magad alá kell húznod.”

Az újjászületés esély arra, hogy jobbik énlünk szerint tanuljunk élni a szeretet törvénye szerint a jelenvaló világban, ahol sokszor a másféle értékrend diadalmaszkodik. Ezért a szeretetközpontú, másféle értékrendért egy egész életen át küzdenünk kell. *Erich Fromm* szerint „a legtöbb ember meghal, mielőtt a valóságban megszületett volna”. Jézus azért keres ma is, hogy te ne légy ilyen ember. Legyen egy második születésnapod!

SZIGETI JENŐ

Fotók: Szeverényi

Könyvajánló

Kevin Leman: Születési sor(s)rend

Harmat Kiadó, Budapest, 2014

Milyen szerepet játszik a születési sorban elfoglalt helyünk abban, hogy olyan emberre váltunk, amilyenek ma vagyunk? Könnyed és szórakoztató, mégis informatív olvasmány, amely humorral és sok példával fűszerezve ad támpontot saját személyiségünk jobb megértéséhez, a harmonikusabb párkapcsolathoz, az elsőszülött, középső vagy épp legkisebb gyerekek neveléséhez.

Zászkaliczky Pál: A várakozás megszentelése

Harmat Kiadó, Budapest, 2005

Jézus születésének ünnepére készülve az áhítatok nap mint nap megállítanak, hogy valóban ünneplőbe tudjuk öltöztetni a lelkünket, a gondolatainkat, az érzéseinket. Az ádvent kitüntetett alkalom arra, hogy megértsük földre jöttének csodáját.

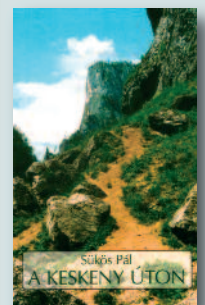

Sükös Pál: A keskeny úton

Immánuel Kiadó, Pécel, 2004

A regény bemutatja egy lelképítész személyes ébredését, majd ezt követően annak a gyülekezetnek az ébredését, amelyben szolgált.

A könyv minden olvasónak tanulsággal szolgál.

A könyvek megvásárolhatók a Harmat Kiadónál (www.harmat.hu; 1113 Budapest, Karolina út 62.), illetve az Immánuel Kiadó könyve a Good News Könyvesboltban (1073 Budapest, Dob u. 74.).

Az úgynevezett Iszlám Állam

A Közel-Keleten zajló események és az Iszlám Állam (IÁ) megértésére több okból is szükség van: a hazánkat is érintő menekültügy körüli tanácstalanság és indulatok, illetve az ilyenkor mindig felerősödő végváro hangok miatt is. A helyzet bonyolult, a leegyszerűsített – nacionalista és apokaliptikus – értékelések pedig nem tartanak Krisztus nyomában. Az alábbiakban tipikus kijelentésekre és gyakori kérdésekre reagálva próbálok áttekintést adni.

„Az iszlám a békevallás?”

Az arab *szalám* (béke) és az *iszlám* (megbékélés, azaz behódolás Allah akarata előtt) szavaknak valóban közös a töve (*sz-l-m*), de pusztán ezért (!) az iszlám nem nevezhető a békevallásnak. Az iszlám és a béke viszonyáról az iszlám tanításai és a történelme alapján kell tájékozódni.

„Különbéget kell tenni iszlám és iszlámizmus között, ami átpolitizált iszlám”

Az iszlámot nem lehet „átpolitizálni”, mert az iszlám nem csupán vallás (mint a kereszténység, amely mindenféle civilizációban életképes mint ellenkultúra), hanem egy egész *civilizáció*, a társadalmi és magánélet minden területét átfogó előírásrendszer (vallás, személyes higiéné, jog, gazdaság, politika, hadviselés stb.), ezért az iszlámban vallás és politika eleve *szétválaszthatatlan*. Ugyanakkor a modern „iszlámizmus” valóban olyan konzervatív politikai ideológia, amelynek célja, hogy a muszlim többségű országokban az iszlám saját társadalmi tanítását ültessék át a gyakorlatba a térségben kudarcot vallott nyugati eszmék (naci-

onalizmus, kapitalizmus, szocializmus, demokrácia) helyett. Ezt a XX. század második felében radikalizálódott reformerek és szervezetek ma már csak erőszakkal tartják megvalósíthatónak – ők az iszlámista terroristák.

„Iszlám egyenlő terrorizmus”

Nem, mert az iszlámista terror *legtöbb áldozata muszlim*, és az ún. IÁ is minden muszlimot hitehagyottnak nyilvánít, aki nem csatlakozik a kalifátushoz – tehát másfélmilliárd békés muszlimot.

„Az Iszlám Államnak semmi köze az iszlámhoz és a valláshoz”

Az IÁ létrejöttéhez valóban két évszázados politikai folyamatok vezettek, a volt gyarmatosítók és az USA közel-keleti politikájának nagy szerepe volt és van benne. Az is igaz, hogy az 1916-ban létrehozott „nemzetállamok” határainak meghúzása nem volt tekintettel a felekezeti és etnikai határokra – látjuk is az ellenségeskedést és e határok megszűnését. Az is igaz, hogy az IÁ-nak a szunnita iszlámról alkotott felfogása távol áll a világ többi szunnitájának felfogásától. Ugyanakkor az is tény, hogy a gyarmatosítók sikeréhez az iszlám világ (főleg az Oszmán Birodalom) *belső társadalmi válsága* is kellett, hogy az IÁ-hoz vezető, radikalizálódó iszlámista ideológia az *iszlámra* hivatkozik mint társadalmi eszmerendszerre, és hogy főleg *muszlimok* harcolnak egymás ellen (szunniták és síiták). Az IÁ *kalifátust* kiáltott ki (amivel a szunnita muszlimok számára akar végső tekintély lenni), a vallási élet előírásait pedig olyan következetesen tartatja be a területén élőkkel, amely sok máshol élő muszlimnak vonzó, ráadásul *hitelesnek* tekintett prófétai hagyományokra hivatkozik, amikor a „muszlim armageddon” (*Dabiq*) közeledésére utalva a harcot a vég-sőkig fokozza. Összegezve, vallási és politikai erők – békés muszlimok számára fájóan – szerves kölcsönhatásának vagyunk tanúi.

„A civilizációk összecsapásának vagyunk tanúi?”

Nem, mert a jelenlegi közel-keleti válság, a polgárháborúk és az Iszlám Állam terrorizmusa alapvetően az *iszlám civilizáción belüli* összecsapás szunniták és síiták, liberálisok, reformerek és ultrakonzervatívok, rezsimek, demokratikus erők és anarchisták között. A volt Szíria és Irak területén „proxy-háború” folyik: „helyettesítők” révén folytatott regionális érdekharc a szunnita és síita többségű államok, különösen Szaúd-Arábia és Irán között, az USA és Oroszország geopolitikai érdekharcával a háttérben.

„Miért ilyen brutálisak?”

Az IÁ az iraki al-Qaeda *terrorszervezetéből* nőtt ki, a megfélemlítés, az elrettentés tehát természetes eszköze céljai elérésében. Az-Zarkawi, az IÁ alapítója még az al-Qaedának is (!) túl brutális volt, al-Baghdadi „kalifa” pedig az ő második utódja. Az IÁ az iszlám vallásban rögzített hadviselési törvényeket gátlástalan kegyetlenséggel áthágja (pl. harcolni csak harcosok ellen lehet, a kivégzésnek megvan a módja stb.).

„Miért ölnék keresztényeket?”

Az IÁ önértékelése szerint szunnita, de az ún. „könyves népek” (zsidók, keresztények és más szentírással rendelkező népek) iránti tisztelet koráni parancsa ellenére *minden* vallási és etnikai kisebbséggel szemben brutálisan fellép. A zsidók már mind elmenekültek Izraelbe, a keresztények 2003 óta százezerszámra hagyják el a térséget, de az IÁ a síitákat, a jazidi kurdokat és a neki engedetlen szunnitákat ugyanúgy üldözi és kivégzi.

„Miért rombolják le a régészeti emlékeket?”

Az ókori kultúrák régészeti emlékeit azért, mert pogány vallások hagyták őket maguk után, a síita imámok, szúfi szentek, illetve Mohamed és családtag-

jai, munkatársai vagy bibliai alakok sírjait pedig azért, mert Mohamed a zsidókat és a keresztényeket kritizálta síremlékek látogatásáért. Az egyetemes emberi és az iszlám kultúra egyes emlékeinek eltörlése egy új, *kultúrák feletti kor* elindítását célozza (azaz destruktív utópia).

„Hogy lehet államot építeni a pusztításra?”

Az IÁ nem csak pusztít. Az általa elfoglalt területeken először mindenkit elrettent (random kivégzések a főtéren), aztán közli a helyiekkel, hogy új rend lép érvénybe. Először is, minden hitéleti előírást kíméletlenül betartatnak, vallási rendőrség járőrözik (napi öt ima, a nők utcán csak niqában és férfi kísérettel járhatnak, a férfiaknak kötelező a szakáll, a tolvajnak kézlevágás jár stb.). Biztosítják azt, amit a korábbi rezsimnek nem tudtak vagy nem akartak: huszonegy órás áram, ingyen kórház, víz és élelem a rászorulóknak, ár- és árumínőség-kontroll, biztonságos utak és a helyi törzsek bevonása az olajbizniszbe. A harcosok zsoldot kapnak: 400 dollár/hó, feleségenként +100, gyerekenként +50 dollár (egy kőműves fizetése kb. 150 dollár volt).

„Honnan van pénzük?”

Kezdetben a szaúdiak támogatták őket a szíriai síita rezsim ellen, de a pénzt saját céljaikra is felhasználták. Az elfoglalt területeken a bankokat kirabolják, vámokat és adókat vetnek ki, de emberrablásból és -csempészésből, a (megmaradt) régészeti leletek feketepiaci értékesítéséből és főleg az olajcsempészetből naponta dollármilliók bevételük van. A valaha volt leggazdagabb terrorszervezet.

„Van tervük Magyarországgal kapcsolatban?”

Az IÁ eddigi nyilatkozatai és hírszerzői adatok alapján az IÁ elsősorban a volt levantei területet akarja elfoglalni (Jordániát és Izraelt is), utána Észak-Afrikát, a harmadik lépcsőben pedig az EU-t és Észak-Amerikát. Hazánk, Szlovákia, Cseh- és Lengyelország egyelőre *nem* szerepel a „szétzilálni való” országok listáján.

„Mi van a menekültekkel?”

Az ENSZ statisztikái szerint ma világszerte kb. 60 millió ember kényszerül menekülésre, ebből 20 millió külföldre. Az EU-ba eddig (2015. szeptember)

menekülő 459 000 ember 75%-a háborús övezetből és diktatúrából menekül, ezek 51%-a a volt Szíriából, 14%-a Afganisztánból, 8%-a Eritreából, 3-3%-a a volt Irakból, Szudánból, Szomáliából és Pakisztánból. A menekültek 69%-a a férfi, 13%-a a nő, 18%-a kiskorú gyermek.

„Miért viselkednek úgy, ahogy?”

Tudni kell, hogy többnyire teljesen más öltözködési, étkezési, viselkedési normákat követő kultúrákból érkeznek, és az itteni szokások *nekik* éppolyan idegenek lehetnek, mint *nekünk* az övéik. És ahogy 1956-ban sem csak kulturált értelmiségi magyarok hagyták el az országot, köztük is mindenféle ember van. Muszlim és keresztény, arab, kurd és afgán, falusi és nagyvárosi, egyszerű és többdiplomás – ezért van *mindenre* példa, ami a viselkedésüket illeti. Nem egyformán élük meg a hetedhét határon át való menekülést, sokan olyan traumákon mentek át, amit elképzelni is nehéz. Általában kijelenthető, hogy az ilyen helyzetbe kerülő ember nem követelőzik, hanem mindenért hálás. Mint minden krízis, ez is a legjobbat vagy a legrosszabbat hozza ki belőlük – ahogy belőlünk, magyarokból is.

„És a szíriai menekültek?”

Szíria ősi kultúra örököse, a szír egyház pedig a kereszténység harmadik oszlopa volt (a latin és görög mellett) egészen a XIII. századi mongol invázióig. A szunnita többségű ország a síita (alevita) Al-Assad diktatúrája alatt Kádárkorszakbeli jólétben élt, a keresztények biztonságban voltak. A 2011-es ún. „arab tavasz” után kitört polgárháború óta a 18 millió lakosból minimum 250 000 ember halt meg, 8 millió menekült el a volt országhatárokon belül, és 4 millió külföldre, ebből majdnem 2 millió Törökországba. A törököknek a sok szír menekült komoly belügyi probléma lett, a negyedik éve üzemelő sáttortáborok nyugati támogatása csökkent, helyzetük kezd ellehetetlenedni. A szírek is negyedik éve reménykednek, hogy hazamehetnek (ha van még hova), de az IÁ katonai sikerei miatt egyre kevesebb a remény. A németek befogadó nyilatkozatai miatt a szírek egy rétege (amelynek még volt vagyona, eladnivalója), tízezrével kelt útra az EU felé, sokan egyszerűen a gyerekeik jövője érdekében, de a többség inkább a térségben marad, és hazamenne.

„Miért nem a gazdag öböl menti muszlim államokba menekülnek?”

Mert azok nem fogadják be őket – ami nem egy muszlim szerint is szegény. Például Szaúd-Arábiában 3 millió zarándok befogadására kész, légkondival felszerelt sátorváros áll szinte üresen, de szívesen finanszíroznák kétszáz új európai mecset felépítését.

„Nem jelentenek veszélyt a menekültek?”

Tény, hogy az IÁ Európában is szándékozik terrorcselekményeket végrehajtani. Nem kizárható, hogy a hazánkon át menekülők közt is van IÁ-os, de sokkal valószínűbb a veszély az afrikai területről Olaszország felé menekülők esetében, hiszen az IÁ hosszú líbiai partszakaszokat birtokol, és részt vesz az – előlük is menekülő – emberek csempészésében.

„Nem fogják ellepni a muszlimok az EU-t és Magyarországot?”

Az EU-ban élő muszlimok száma már eleve kb. 20 millió, és a közhiedelemmel ellentétben a második-harmadik generációs muszlimoknak ugyanolyan kevés gyerekük van, mint az európaiaknak. Ugyanúgy hat rájuk a szekularizáció, mint a keresztényekre: többségük csak névleges muszlim. Hazánkban (KSH, 2011.) kb. 5500 muszlim él, közülük kb. 4100 magyar (nemzetiségű vagy állampolgárságú) – ez nem egyértelmű. Az összesen kb. 1900 aktív foglalkoztatott korából kb. 900 diplomás, 850 nappali tagozatos tanuló, 250 munkanélküli. Budapesten kb. 2500-an élnek, ahol a három nagyobb mecsetbe kb. 10-20%-uk jár.

„Nem az Iszlám Állam kalifátusa lesz az antikrisztusi birodalom?”

A kalifa a szunnita iszlámban Mohamed „helyettese”, a feladatra alkalmas és választott ember. Ennek ellenére a tisztség már a VII. század végétől örökletes lett, és a dinasztiai sorának 1924-ben Törökország vetett véget, azóta nincs kalifa, nincs végső vallási tekintély (mintha a katolikusoktól elvonnák a pápaságot). Al-Baghdadi *önmagát* kiáltotta ki kalifának, ami eleve elfogadhatatlan, ráadásul minden környező országra veszélyt jelent: *az egész világ ellen, az pedig őellene van.* Ha eléri Izraelt vagy Jordániát, a koalíció is bizonyára még gyorsabban és keményebben lép fel ellene, ami a végét is jelentheti: nem válhat birodalom.

lommá. Az Újszövetség szerint (1d. 1Thessz 4,15–5,8; 2Thessz 2,1–10) pedig a „törvénytíró” nem pusztán hatalomra tör, hanem a templomba belépve Istennek állítja magát – ez pedig a másfélmilliárd muszlim számára is istenkáromlás.

„Ebben a helyzetben mi az egyház teendője?”

Menekültügyben nem az egyház, hanem az állam dönt. Hogy az egyháznak mi lehet a szerepe ma Magyarországon, hogy mennyire legyen ellenkultúra (valami mást megtestesítve, felmutatva) vagy kultúraformáló és -védő (hatnia kell az ország döntéseire), abban nincs egyetértés. Ami biztos, hogy az egyháznak fel kell lépnie az embertelenség és a jogtiprás, a rasszista és nacionalista előítéletek vagy a vallási gyűlölködés ellen – bármely oldalon és a saját soraiban is. Venni kell a fáradságot, meg kell értenünk bonyolult világunkat. Egyénileg pedig ki milyen helyzetbe kerül, tegye meg, amit a lelkiismerete diktál, hirdesse, ami Jézusról szól (Mt 5,43–48; 6,12; Lk 10,29–37).

DR. SZALAI ANDRÁS

Apológia Kutatóközpont
www.apologia.hu

Források:

Rainer Hermann: Az Iszlám Állam (Akadémiai Kiadó, 2015)

Loretta Napoleoni: Az iszlamista főnix (HVG Könyvek, 2015)

Simon Róbert: Az iszlám fundamentalizmus (Corvina Kiadó, 2014)

Maróth Miklós: Iszlám és politikaelmélet (Akadémiai Kiadó, 2013)

Krizmanits József (szerk.):

Vallási fundamentalizmus (L'Harmattan Kiadó, 2008)

Csicsmann László: Iszlám és demokrácia a Közel-Keleten és Észak-Afrikában (Dialóg Campus Kiadó, 2008)

Rostoványi Zsolt: Az iszlám világ és a Nyugat (Corvina Kiadó, 2004)

Bernard Lewis: Az iszlám világ válsága (Európa Kiadó, 2004)

Szeptember 11. – Értelmezések, elméletek, viták (Balassi Kiadó, 2002)

Internet:

clarionproject.org

memritv.org

understandingwar.org

Egy perc ima a békéért

Az ima a Mária Rádió ökumenikus, békéért való imasorozatában hangzott el. Az evangélikusok imádságainak felvételei az Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió közreműködésével készültek.

Drága Mennyei Atyám!

Te a békesség Istene vagy. Kérlek, állj a háborútól szenvedők és a hitükért üldözött keresztyén testvéreink mellé! Add, hogy az őket ért nyomorúság Hozzád vigye őket közelebb!

Kérlek azért is, hogy segíts nekünk a közösségeinkben, családjainkban a Te békességedet hordoznunk akkor is, ha békétlenség van körülöttünk. Bocsásd meg, amikor megfáradva, olykor megkeseredve terheink alatt éppen mi magunk vagyunk a békétlenség okozói.

Áldalak, Atyám, azért, mert elkészítetted a Veled való megbékélés útját és mindent megtettél azért, hogy békében élhessünk önmagunkkal és embertársainkkal. Köszönöm, hogy nekünk ajándékoztad a legdrágábat, a te Egyetlenedet, az Úr Jézus Krisztust, aki bűnhődött azért, hogy nekünk békességünk lehessen. Az Ő nevéért kérünk, hallgasd meg imádságunkat!

Ámen

KULCSÁRNÉ DR. PETRILLA JANKA

A világ káosza és Isten országa

Az információk, a média folyamatos, minden területről érkező híradásának hatására vagy kielégíthetetlen hírehség jelenik meg az emberben, vagy éppen ellenkezőleg, védekezik és semmit sem hagy a szívéig eljutni. Távkapcsolóval a kezében ösztönösen vált onnan, ahol már megterhelődne. Közben tudjuk, hogy a nagyon fontos híreket sokszor éppen a felszínes hírek tömegével takarják el az emberek elől.

Hadd mutassunk fel néhányat az eltakart vérző sebekből és az Isten nélkül kaotikussá vált állapotokból, melyek között mégis az Úrra szeretnénk tekinteni.

A híradásözönben mennyit hallottak a „keresztyén országok” lakosai, illetve keresztyén közösségei arról, hogy a legüldözöttebb vallás a világon éppen a keresztyénység? Mikor és hol szóltak arról a hírek, hogy évente mintegy kétszázezer hittestvérünket gyilkolják le más világvallások és ideológiák szélsőséges megszállottjai? Vannak híradások arról, hogy régi és újonnan formálódó, démonizált szerveződések már az elismert államok sorába tartoznak, vagy oda kívánnak felzárkózni? Mennyit és mennyien tudnak az örmény keresztyének múlt századi lemészárlásáról, vagy téma-e az afrikai hittestvéreink évtizedek óta folyó irtása? Vajon ismert-e, hogy az arab államok Izraelt totális háborúban akarják ismételtlen megsemmisíteni, miközben alig tesznek valamit eltorzult, egész emberiséget fenyegető közösségeik megfékezéséért vagy a saját közösségeik elől milliószámra Európa felé menekülő hittestvéreik befogadásáért?

Alig áttekinthető a nagyhatalmak felelőssége is, akik a terrorizmus felszámolása érdekében hirdettek háborút, de a területek vonatkozásában az olaj jelenléte meghatározó tényező. Kérdés az is, hogy mennyire ismert előttünk a nyugati keresztyénység súlyos liberalizálódása, a társadalom részéről saját keresztyén gyökereinek, értékrendjének a felszámolása. Egyre nyilvánvalóbb, hogy az átgondolatlan, felelőtlen munkavállalási lehetőség-felajánlás következtében milyen beilleszkedni nem akaró tömegek kerültek Európába, illetve hogy milyen hódító, céltudatos birtokbavétele történik az egész keresztyén világnak. Európa be is vallja, hogy ezek nélkül a tömegek nélkül nem tudja fenntartani magát, mert alig köttetnek házasságok, nem születnek gyermekek.

Ha népünk, gyülekezeteink keveset is tudnak a folyamatokról, Isten bizonyára ismeri ezeket. Minden az Ő tudtával, megengedő akaratával történik, hogy a gonoszság és az igazság nyilvánvalóbbá legyen. Így van előtte a jelenlegi népvándorlás is, melynek – mint ahogy történelmünk folyamán minden nagy felvonulásnak – szintén útjába esünk.

Törekszünk tisztelettel adózni a politikai, gazdasági, kulturális, vallási alapkérdéseknek, de érezzük, mennyire nincs ki-

Fotó: Internet

munkált válasza Európának ezekre a folyamatokra. Nincs egységes, reális tervünk. Az is kérdés, hogy akarunk-e egységesek lenni?

Az emberiség sorsa kicsúszott saját kezéből. Elfelejtettük, hogy: „Az Úr a föld és ami betölti, a földkerekség és a rajta lakók” (Zsolt 24,1). **Mit akar Isten ezzel a felbolydulással, népvándorlással cselekedni?** Hol van ennek a helye az Ő üdvtervében, amit e folyamat minden emberi nyomorúsága, vagy irányított gonoszsága sem tud felborítani, sőt akaratlanul is előre viszi azt? Mit vár Isten tőlünk ebben a helyzetben?

Vajon tévedett-e Isten, amikor reánk engedte özönlenni ezt a tömeget? Valljuk be őszintén, elszoktunk attól, hogy Isten tervével mérjük a világtörténelmet! Talán a legkevésbé akkor tévedünk el tájékozódásunkban, ha a királyt is megdöbbenítő ígére gondolunk a Dániel könyvében: „megmért téged mérlegen, és könnyűnek talált” (Dán 5,27).

Benne van ebben a gyarmatosítás kora is, akkor is, ha mi éppen nem voltunk annak haszonélvezői. Benne a két világháború szörnyűsége és az utóbbi évtizedek rendteremtésnek induló káoszai. Benne az abortusz gyakorlata itthon és Európában. A harminc év alatt égbekiáltó hétmillió megölt magyar magzat üresen maradt, feltöltésre váró helye, és a százmilliók Európában! Benne a homoszexualitást példaként, az élet kiteljesedéseként mutogató szándékunk. Benne az ételek egyharmadát naponta kiöntő istentelenségünk. Benne az elmentmondás is: félelmünk és rászorultságunk erre a tömegre.

Az elcsendesedést és a bűnbánatot ne zárjuk ki válaszdásunkból, hallja meg ki-ki a maga számára: „Mossátok tisztára magatokat! Vigyétek el szemem elől gonosz tetteiteket! Ne tegyetek többé rosszat! Tanuljatok jót tenni, törekedjétek igazságra, térítsétek jó útra az erőszakoskodót! Védjétek meg az árvák jogát és az özvegyek peres ügyét!” (Ézs 1,16–17). De halljuk meg Jézus mennyei kijelentését is: „ezt mondd: gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire; de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szájalmas és a szegény, a vak és a meztelen” (Jel 3,17).

Nem fogunk eltévedni, ha Isten világmissziója, a missio Dei irányába törekszünk tájékozódni, mert az olyan hatalmas program, hogy minden elképzelhető gonoszságon, valós veszedelmen és belátható emberi következményen átível. Isten erői találkozatni kívánják az üldözött keresztyén életet a luxusban élőkkel, az evangéliumot nem ismerőket a hitvallók közösségeivel. A világtörténelmet az üdvtörténettel.

Égész történelmünk folyamán élet-halál küzdelmet folytatunk. Olyan országban kellett saját népünk sebeit kötözgetnünk, vigasztalnunk, hogy alig gondolhattunk messzebbre is. Különösen Trianon után örültünk, ha legalább a levágott részeket elérhettük.

A most érkezők között jelentős számban lehetnek üldözött hittestvéreink is. Szíriában 2,5 millió testvérünk van nagyon nehéz helyzetben. Találkozásunk nem lehet Isten részéről céltalan. Hinnünk kell, hogy Isten munkálkodni akar bennük, ahogy az egész muszlim világban nagyon erős „Jézus-mozgalom” van jelen. Figyelembe ajánljuk a holland, német, osztrák és svájci Evangéliumi Aliansz közös kiadványait, melyek évek óta folyamatosan tájékoztatják az egyházak tagjait az európai muszlim misszió vonatkozásában. A mostani időkben három új jelentkezőből a német protestáns egyházba kettő muszlim háttérű.

Az újkori muszlim megtérések legjelentősebb eseménye az indonéz világban ment végbe. A hollandok a második világháború után kétféle keresztyéntől búcsúztak el Indonéziában. Ebben a tizenhétézer szigetből álló országban (négyezer lakott sziget) kegyetlen üldözések és szörnyű események ellenére a keresztyénség meghússzorozódott, azaz negyvenmillió keresztyén él Indonéziában.

A *Csodamozgalmak* című, most megjelent könyvben (Immanuel Alapítvány, 2014) olvashatjuk: „Több mint hét éve tanulmányozzuk a muszlim környezetben folyó gyülekezetalapítás eredményeit tizennyolc ország hetven különböző iszlám népcsoportjában létrejött, hateremnél is több új gyülekezetben”. Egész fejezeteket olvashatunk „Álmok, látomások és csodák a muszlimok között” cím alatt. Ha a mi európai gyakorlatunktól idegennek tűnik is, nagyon sok a Jézus-jele-

Indonéz keresztyének

Immanuel protestáns templom, Indonézia

Fotó: Internet

nés ebben a világban. „A korábban iszlámhívő vezetők közül, akik most tanítványokat nevelnek, gyülekezeteket alapítanak, mintegy 40%-uk állítja azt, hogy Jézussal kapcsolatos álmot vagy látomást kapott”. Ez a megtapasztalás arra ösztönözte őket, hogy kutatni kezdjék Jézust. „A jelek és csodák” fejezet szerint a jelentések arról szólnak, hogy a legszélsőségesebb és legerőszakosabb iszlám környezetben alapított keresztyén gyülekezetek 50–70%-a a szabadító és gyógyító csodák megjelenésének köszönheti indulását.

Ez egybeesik a kínai megtapasztalásainkkal. **A helyzet, amelyben közöttük a keresztyénség születik, sokban emlékeztet Az apostolok cselekedeteiben megírtakra: az életveszedelemre, a jelekre és a csodákra.** Sejkek, imámok, kivégzőosztagok katonái kapnak megszólítást a Lélek útján, melyben Jézus megállító hangja szól hozzájuk. Ahová a legbátrabb misszionáriusaink sem juthatnak el, még mindig igaz az ige: „Majd én magam keresem meg juhaimat” (Ez 34,11). De halljuk Jézus szavát is: „Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet” (Lk 19,10).

Negyven évig – a volt rendszerben – a világmisszió tananyag sem lehetett a teológián. Ma a munkamező itt terül el a lábunk előtt, a pályaudvarokon, országutakon, tereken. Az Úr Jézus Krisztus nemcsak másoknak, nemcsak a fehér és színes bőrű misszionáriusok ezreinek, hanem nekünk is azt mondotta: „Elmenvén a föld végső határáig, tegyetek tanítványokká minden népeket”. Most „a végső határ” jött el a küszöbünkig.

Nagy késésben vagyunk a felkészülésben, a cselekvés vonalán még nagyobb lemaradásban. Templomi alkalmainknak át kellene, kellett volna már alakulnia utcai misszióvá. Ebben a szolgálatban szavak nélkül is megjelenhet Jézus magatartása és üzenete – egy mosolyban, kézfogásban vagy egy szendvicsen keresztül, végül annak szerény megvallásával, hogy keresztyének vagyunk.

„Nagy és sokat ígérő kapu nyílt ott előttem, de az ellenfél is sok.”

Bizonyára világos kedves Olvasóink előtt, hogy a magunk elhívásán és lehetőségein belül gondolkozunk, tájékozódunk, bár szükséges és elengedhetetlen, hogy imádkozzunk és szóljunk is azért, hogy ez a szemlélet a rendteremtésből se maradjon ki. **Hogy Isten és az Ő Igéje, Jézus Krisztus evangéliuma ne maradjon ki a magyar politikai, hatalmi és társadalmi életből ebben a nehéz időszakban sem.** Ha pedig lehetőség nyílna, a beözönlők számára rendezzünk megszólító, szeretetet sugárzó, utat mutató, figyelmeztető, intő, magatartást formáló alkalmakat. Késésben vagyunk: az idő rövid, a napok gonoszak, mert gyorsan rohannak.

A reformáció ötszáz éves ünnepére készülünk 2017-ben. Történelmi utunk legnagyobb személyiségeire is emlékezve meg kell állnunk *William Carey*, az első, s máig talán a legjelentősebb, Indiába elutazó protestáns külmissonáriusunk életművéénél, melynek napjainkban háromszázezer gyülekezetre gazdagodott a termése Indiában.

Hisszük, tudjuk és tapasztaljuk, hogy nem egyháztörténeti múzeumunkat kívánjuk pusztán leporolni és újra festeni az ünnepekre, hanem az élő örökség élő erőit újra felismerni, és a Lélek munkájába állni. Ha ilyen szemmel és szívvel tájékozódunk öreg Európánkban, látni fogjuk, hogy nem vagyunk egyedül, számtalan friss, erős hajtás vesz körül. Egy kicsit Pálra is emlékezünk az elmondottak összefüggésében: „Nagy és sokat ígérő kapu nyílt ott előttem, de az ellenfél is sok” (1Kor 16,9).

D. SZABÓ DÁNIEL

A szerző a Református Presbiteri Szövetség elnöke

Megtépázott múlt,

Interjú Deák Gabriella tanárnővel

Deák Gabriella, a Sztéhlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium etika- és énektanára nem titkolja tanítványai előtt nehéz múltját, de Istenbe vetett hitét sem. A gyerekek, fiatalok ezt bizalmukkal viszonozzák, és gyakran kérnek tanácsot a kispesti evangélikus gyülekezetben Deák László lelkész feleségeként kántorként is szolgáló, szeretett tanárnőjüktől.

Sugárzik rólad, hogy szereted Istent, és örömmel szolgálod Őt. Mi alapozta meg benned ezt a hitet?

Az istenkeresésem négyéves korom körül kezdődött, amikor egy éjjel felriadtam és elkezdtem kiabálni, hogy nem akarok meghalni. Nem lehet, hogy csak ennyi legyen az élet, kell, hogy valami célja legyen! A szüleim nem voltak hívő emberek, az ezután felmerülő kérdéseimet nem tudtam kinek feltenni. Tizenhat évesen Szegeden az egyik konzervatóriumi osztálytársam elhívott egy katolikus atyához. Éreztem, hogy nála megnyugtató válaszok vannak. Kaptam egy Bibliát is, amit lelkesen elkezdtem olvasni, de végül akkor ez a keresés abbamaradt.

Mikor vetted fel újra a fonalat?

Vágytam Isten felé, ezért évekkel később Hódmezővásárhelyen felkerestem a katolikus papot: „Hiszek, most mit kell tennem?” Nagyon szép volt a keresztelőm, bémájkoltam is, de nem mélyült el bennem, amin két hét alatt, gyorstalpaló módon átmentem, ezért abban a közösségben nem tudtam meggyökerezni.

Ezután az édesanyám fiatalon meghalt, ezzel visszaköszönt számomra a halál kérdése. Hogyan tudom ezt feldolgozni, és mi lesz vele? Ebben a nehéz helyzetben csöngettek be hozzám a Jehova tanúi. Ekkor kezdetét vette közöttük egy hét-nyolc éves időszakom. A Jehova tanúi szűrőjén keresztül kezdtem tanulmányozni a Bibliát is.

Nagyon logikusan felépített válaszaik voltak, de nyilván nem a helyes úton jártak. Hihetetlen csoda számomra, hogy kiszabadulhattam közülük. Ők azt mondják, hogy náluk van az igazság, én pedig felismertem, hogy az igazság nem valami, hanem Valaki: az Úr Jézus Krisztus. Ezt egyedül a Szentlélek ismertette fel velem.

Azt mondják, hogy szinte lehetetlen egy ilyen zárt, olajozottan működő rendszerből kilépni. Mi segített a föleszmélésben?

Először én is mindent elfogadtam, a tanrendszerek gyönyörűen megálltak. Mindaddig, amíg a középső gyermekemről kiderült, hogy Down-szindrómával született, egy összetett szívfejlődési rendellenességgel. A Jehova tanúi nem fogadhatnak el vérkészítményt, sőt nem

reményteli jövő

járolhatnak hozzá, hogy a gyermekük vért kapjon.

Flórával a műtetre várokztunk a kórházban, amikor a Jehova tanúi szervezettől felkeresett minket két vén. Nem azért, hogy imádkozzanak értünk és bátorítsanak, hanem hogy felhívják a figyelmemet, hogy nem írhatom alá a belegező nyilatkozatot.

30%-os esélye volt a sikeres műtétnek. Az orvos rosszul lett, egy másik orvos végezte el a beavatkozást, aki a többórás műtét után ezzel lépett ki: „A műtét sikeres volt, nem kellett Flórának vért adnunk.” Nem tudhatta, hogy ez volt az imakérés. Hiszen ott munkált bennem a félelem, hogy amiért hozzájárultam, hogy adott esetben vért kaphasson a gyermekem, elkarhozhatunk mindketten, ahogyan megfenyegettek. Egy pillanat alatt megértettem, hogy az én közvetlen, gyarló imádságomat meghallgatja Isten, nincs szükségem közbenjárókra. Átélttem, hogy személyesen megszólított az ige: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam”.

Másik csodaként hazafelé menet a Ferenciek terén egy láthatatlan kéz odahúzott a könyvvásár egyik standjához, ahol egy *Jehova tanúja voltam* című könyvet találtam. Hazamentem, és minden *Őrtorony és Ébredjetek!* című kiadványt ki-dobtam. Elkezdtem a Szentírást olvasni, kezembe kerültek Gyökössy Bandi bácsi írásai. Ezeken keresztül kezdett Isten talpra állítani, a múltbeli sebeimet bekötözni. Ez már nem keresés volt, már tudtam, hogy kibem hiszek és kinek hiszek.

Milyen változást hozott a hited az életedben?

Vannak, akik az élménykereszténységet hirdetik: Istennel rendeződni fog az egészséged, az anyagi dolgaid és minden egyéb. Én azt tapasztaltam, hogy amikor megtértem, újabb nehézségek és próbák következtek. Az öcsém meghalt egy autóbalesetben, én pedig ekkor maradtam egyedül egy kiskamasszal, egy beteg gyermekkel és egy újszülöttem. Az Úr Jézus viszont akkora erőt adott nekem, hogy talpon tudtam maradni. Ezt követően hatalmas vágy volt a szívemben, hogy amit kaptam, átadjam másoknak is. Azt éreztem, hogy nem hiába lettem tanár, nekem

gyerekek, fiatalok felé kell szolgálnom.

Milyen módon találtál erre lehetőséget?

Hódmezővásárhelyre költöztem egyedül a gyermekeimmel. Mindennapi imakérésem volt: Uram, mit tegyek? Egyszer elsétáltam az evangélikus templom elé, ahol Deák László egyik áhitata volt olvasható a bejártnál. Felvettem vele a kapcsolatot, és felajánlottam neki a segítségemet kántorként és a gyerekszolgálatban. Így indult a munkakapcsolatunk.

Megtörve, megtépázva, elhagyatva találkoztam vele – eszem ágában sem volt újra férjhez menni! Édesapám mellett áll mindenben, berendezkedtem arra, hogy felnevelem a gyerekeimet és szolgálom Istent. Idővel aztán felismertük, hogy egymásnak mindenben segítőtársai vagyunk, így végül összekötöttük az életünket. Megadta az Úr azt a kegyelmet, hogy a gyerekeim családban nőhettek fel. Megtapasztalták, hogy nincs az a mélység, ahova Isten nem nyúl utánunk.

Mi a hitvallásod, a célod tanári hivatásodban?

Amit átéltem, és ahogy Isten engem szeret, arra ösztönöz, hogy gyerekeket mentsek. Hogy ne kelljen nekik keresztülmenniük azokon a dolgokon, amiken nekem kellett kamaszként és fiatal felnőttként.

Azt vallom, hogy a gyerekeknek kísérője vagyok. Nem moralizálni és dogmatizálni szeretnék, hanem kíváncsi vagyok arra, hogy mi az, ami őket foglalkoztatja. Ez a fajta bizalmi légkör eredményezi, hogy meg mernek nyílni. Tanítványaim többségéhez hasonlóan én sem hívó családban nőttem fel, és szüleim házassága nem volt éppen ideálisnak mondható.

Nagyon sok diákkal beszélgetek és rám írnak esténként is. Gyakran azt fogalmazák meg, hogy el vannak keseredve, és úgy érzik, legszívesebben meghalnának. Ilyen esetben üresen szólnak az emberi szavak. Akkor is, amikor például az édesanyját gyászoló fiatalot kell vigasztalnom. De mindig átélem ilyen helyzetben, hogy az Úr ott van velem. A számba adja azokat a szavakat, igéket, amiket mondanom kell. Ilyenkor megtépázott múltamat tudom előhozni: „Figyelj, tudom, mi az a mélység, ahol vagy, de mindig van tovább, mindig van előre!” Megláthatják az életemből, hogy a nehézségek ellenére is lehet Istent hinni és bízni, nem kell Őt a vádoltak padjára ültetni.

ERDÉSZNÉ KÁRPÁTI JUDIT

A teljes interjú elhangzott a Lélektan-goló című evangélikus műsorban, 2015 októberében.

Mese a valóságban

Tanszergyűjtés a háború sújtotta kárpátaljai gyermekek és fiatalok részére

Egy kora őszi nap folyamán a ragyogó nap fényében egy kárpátaljai kicsiny falu poros utcáját cigány gyermekek hangos zsvajva, tajtékos jókedve töltötte be. Körülöttünk a gyermekek maszatos arccal, elnyűtt ruhában, ki-ki mezítláb, apró kis kezeikkel nyújtózkodtak felénk: játékra hívtak bennünket.

A templom árnyékában működik egy óvoda, ahol Kati néni, egy tündéri lelkű cigány dajka, egy óvó néni, valamint egy kedves misszionárius, Sándor foglalkozik a gyermekekkel.

Minden nap azon dolgoznak, hogy ezek a gyermekek meglássák magukban mindazokat a kincseket, mindazokat a talentumokat, amelyeket a Jóisten a szívükbe rejtett. A kis óvodásokat igyekeznek felkészíteni az iskola megmérettetésére, kihívásaira, a nagyobbakkal pedig délutánonként a tanodában foglalkoznak. **Vasárnaponként a templom üres székeit megannyi cigány felnőtt tölti be.**

S képzeljétek, hogy mindaz a munka, mindaz az odaadó gondoskodás, a szeretettel teli türelem, amellyel az elmúlt években foglalkoztak ezekkel a gyermekekkel, meghozta a gyümölcsét: néhány cigány fiatal a poros utcák szürkeségéből az egyetem kapuja felé indult el. Közülük van olyan, aki óvónőnek, pedagógusnak, hit-tanítárnak tanul. S bár időnként nem könnyű, de nem adják fel, mert hisznek a kitűzött céljukban.

A füzetek és írószerek jelentős része az óvodának, valamint a napközinek ment. Ők nem kapnak semmilyen állami támogatást, nincsenek uniós pályázatok. Mi vagyunk: egyszerű emberek, akik időnként összefognak, hogy álmokat s terveket egyengessenek. S Te, kedves barátom, mikor olvasod e sorokat, lásd magad előtt azt a gyermeket, aki most mezítláb, kissé félénken tekint a jövőbe, de holnap az óvodában, valamint a napköziben kezébe

veszi a színes ceruzáját, mellyel kiszínezheti jövőjének még titokzatos útjait.

A nap folyamán látogatást tettünk a nagydobronyi gyermekotthonban, ahol csaknem hetven gyermek nevelkedik, közülük jó néhány nebulóval, ukrán anyanyelvű kislánnyal összebarátkoztunk, majd a Nagydobronyi Református Líceumba mentünk, ahol a kárpátaljai magyarok színvonalas oktatás keretein belül magyar nyelven tanulhatnak. A javarészt hátrányos helyzetből érkező fiatalok mérhetetlen nagy szeretettel fogadták a nagy alakú spirálfüzeteket, vonalzókat, tollakat, a tanárok pedig a fénymásolópapírokat. Délután egy időseknek tartott istentiszteleten vettünk részt, ahol a lelkész arról beszélt, hogy a fátylát tovább kell vinni, világítani kell, hogy mások is erőre kapjanak, viszont magunk után ne hagyjunk sötétséget.

Továbbmentünk, s betekintettünk a református egyház által működtetett szenvedélybetegek rehabilitációs otthonába is, ahol édesanyák és édesapák, fiatalok és idősebbek azért vannak ott, hogy újra értelmet kapjon az életük, megerősödjenek, s szereteteik körébe hazatérhessenek.

A hosszú hétvége folyamán megannyi gyermekkel, fiatalal, felnőttel találkoztunk. Sorsokkal, melyek a háború viszontagságaiban, a férfiak besorozásában, a kilátástalanságban, félelemben is próbál utat találni, konokul hinni, reménykedni egy élhetőbb világban.

Reménykedni ott, ahol az átlagbér tízezer forint, a pedagógusok huszonkétezer forintot keresnek, ahol egy kilogramm cukor háromszázhatvan, a kenyér pedig kétszázhatvan forint környékén mozog. S egy pillanatra megállok, elgondolodom azon, miért adhatok hátát a saját életemben.

Elindultunk, hogy a közel százezer forint értékű füzetet (kb. 1450 darab), író- és tanszert szétosszuk a rászoruló gyermekeknek, intézményeknek, s mégis úgy írom e sorokat, hogy **az elmúlt másfél nap során többet kaptam, kaptunk vissza tőlük, mint amit mi adhatunk nekik.**

Köszönöm mindazoknak, akik bátorító szavakkal, tanszerekkel, anyagi hozzájárulással lehetővé tették az adományosztást! S külön hálás köszönet illeti azokat, akik a „két fillérükből” adtak! Köszönöm mindenkinek a türelmet, főképp a gyermekekét, hiszen néhány héttel ki kellett tolni a jótékonyági akciónkat, mert a határon nem ment minden gördülékenyen, ezért csúszott a program is.

Holnap felkel a nap, amely újra utat mutat kicsiknek s nagyoknak egyaránt... Szívem kész újra az útra!

Hamarosan találkozunk...

BONNYAI SÁNDOR

„Vigyázz, hogy a világosság benned sötétség ne legyen!”

A közéletben is gyakran tapasztaljuk, hogy a politikusok a gondok megvitatása helyett elbeszélnek egymás feje fölött. Süketek párbeszédének hívja a jelenséget a magyar, s így is van. A szájak járnak, a cikkek megjelennek, ám semmi válasz, legfőképp pedig semmi hatás. Ez a súlyosabb. Mert egy közéleti tényező nehezen hirdetheti országszerte, hogy ő nem birtokolja a bölcsék követét, de ha így van, ne hencegjen vele, ne is tényezzen össze-vissza, hanem csak tegye a jót. Az se baj, hogyha a bal keze nem tudja, hogy mit tesz a jobb...

Erről a jelenségről Jézus is beszél, persze a maga módján.

A virágvasárnapi bevonulás után, midőn az Úr elkezdte a maga pörét a főpapokkal és a farizeusokkal, „bement a templomba és tanított”, olvassuk Máté 21,23–27 alatt. Vagyis szelíden és egyszerűen tette, amit szokott, nem kereste az összeütközést. Közben „a főpapok a nép véneivel együtt odamentek hozzá, és azt kérdezték tőle: »Milyen hatalommal teszed ezeket, és ki adta neked ezt a hatalmat?«

Ó, a Hatalom! Hány ember van, aki csakis hatalomban tud gondolkodni! A hatalom erő, amivel le lehet nyomni a másikat. Esetünkben külső erő, amit valakitől lehet kapni, mintha volna holmi hatalombolt, ahol megfelelő fizetség ellenében ez-az

beszerezhető. Például a fegyver vagy a varázspálca. Mindez egyetlen létsíkban fekszik, az anyagában, messze a szellem világossága alatt, ahol egyébként a vallásnak, a hitnek tartózkodnia illene.

Aki hatalomban gondolkodik, az egyetlen hatalmat rekeszt ki, az anyag fölötti erőt: Isten szerető akaratát.

Amúgy ügyes-ravasz kérdés, kettő is egyszerre: két csapda. Isten embere vagy, netán az ördögé? Jellemző a kérdezők gondolkodására, hogy előre tudták a választ, és nem engedtek kibúvót. Legalábbis azt hitték. Másként: nem az igazságot akarták megtudni, hanem az ellenfelet akarták törbe csalni. Vagyis nem párbeszédet akartak folytatni Jézussal, hanem leverni őt. Aki így szól a másikhoz, az nem társalogni, gondolatot cserélni akar vele. Ez a vonás, vagyis a párbeszéd-képtelenség, az Úrral való érintkezésükben lépten-nyomon előfordul.

A párbeszéd-képtelenség a benső sötétség. Ahogy János evangéliuma első fejezetében olvassuk: „A világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be”. Sejthető, hogy a sötétség nemcsak fizikai állapot, hanem akaratlagos is: a sötétség nem is akarja fölfogni a világosságot!

Jézus így válaszolt: „Én is kérdezek tőletek valamit, és ha megfelelték rá, én is

megmondom nektek, milyen hatalommal teszem ezeket. Honnan való volt a János keresztsége: mennyből vagy emberektől?” Átvilágító kérdés! Miért? Mert Földről jön, a szellem köréből! A dolgot magát, azaz a Keresztelő tetteit és szavait és életét kéri a szívek mérlegére tenni.

Azok tanakodni kezdtek egymás közt: „Ha azt mondjuk: mennyből, azt fogja mondani nekünk: Akkor miért

A párbeszéd-képtelenség a benső sötétség.

nem hittetek neki? Ha pedig azt mondjuk: emberektől, akkor félnünk kell a sokaságtól, mert Jánost mindenki prófétának tartja.« Ezért ezt felelték Jézusnak: »Nem tudjuk.« Ő pedig így válaszolt nekik: »Én sem mondom meg nektek, milyen hatalommal teszem ezeket.«

Ha megmondta volna, akkor sem hittetek volna neki, ahogy nem hitték neki néhány nap múlva, nagypéntek hajnalán a főpapok és a nép vénei sem. Nem hitték, mert nem fogadták meg a nagy tanácsot: „Vigyázz, hogy a világosság benned sötétség ne legyen!” (Lk 11,35)

CZAKÓ GÁBOR

„De végül megmentett, mindenben megtartott”

Emlékezés Buchalla Ödön lelkészre

Buchalla, Dezséry, Vető, Pálfy az LVSZ delegációban – Hannover, 1952

A ki az 1945 utáni egyháztörténe-tről hall, vagy csak a XX. századi hitvallók rovatunkban megjelent életutakat olvassa el, gyakran eshet olyan hibába, hogy hajlamos lesz az egyes szereplőket vagy tisztán fehérnek, vagy sötét feketének látni. Pedig az emberi lélek ennél sokkal összetettebb. Valaki képtelen az egyik lépést megtenni, más könnyedén átsiklik felette, az egyik köti magát az elveihez, a másik a nagy célok érdekében hajlandó kisebb kompromisszumokat kötni. Akit megtaposott a sors (mondjuk az ÁVO képében), nyilván másként reagál egy helyzetre, mint aki sohasem találkozott velük. Vannak, aki-

ket ma már jól ismerünk, és sokat hivatkozunk rájuk, megint mások sorsára kevesen emlékeznek. **Közülük való Buchalla Ödön evangélikus lelkész.**

Buchalla Ödön 1911-ben született a felvidéki Leibicon, németajkú családban. A teológiát Pozsonyban végezte el 1934-ben, már Csehszlovákiában. Lőcsén lett segédlelkész, majd Szomolnokon, 1941-től pedig Iglón lelkész. 1944-ben a német lakossággal együtt menekülnie kellett Morvaországba. A háborús körülmények miatt onnan az ország keleti részébe Magyarországon keresztül vezetett az út. Sátoraljaújhegyen ragadt. Itt özvegyült meg három gyerekkel. Kezdetben, amíg diplomáját

nem honosították, világi állásokat vállalt. Volt közellátási ellenőr, malomban mázsáló, közben elvégezte a tanítóképzőt, de a honosítási vizsgát azért nem tudta letenni, mert az *Ordass Lajos*nál végzett házkutatás során eltűntek a kérvényéhez csatolt iratai.

1950-ben malomellenőrként feltárt egy lopást, amelyből egy helyi vezető gazdagodott. Ennek következtében szabotázs vádjával letartóztatták, de bizonyítani tudta ártatlanságát, így két hónap után szabadlábra helyezték.

1951-ben előkerültek a bizonyítványai, így honosítási vizsgát tett. Vető Lajos mellett Nyíregyházán lett kerületi lelkész. Tagja volt az LVSZ hannoveri

nagygyűlésén egyházunk hattagú delegációjának. Onnan hazatérve Sámsonházán lett segédlelkész, majd Fancsalon lelkész. Itt a falu jegyzője figyelmeztette, hogy megfigyelés alatt kell tartania, jelentenie kell a prédikáció tartalmát.

Egy alkalommal találkozott egy ismerőseivel, aki a Magyar Függetlenségi Pártba akarta őt beszervezni, de ennek ellenállt. Ennek ellenére 1954 végén letartóztatták feljelentési kötelezettség elmulasztása miatt. Kiszabadulása érdekében gyülekezetének 267 tagja levelet írt a Népköztársaság Elnökének: **„Mióta lelki vezetői órhelyét el kellett hagynia, Egyházunk népe mint pásztor nélküli nyáj, romladozik.** Lelkünk nyugalma és egyensúlya megbénult. ... Egy község, a fanciesli evangélikusok egyházának népe egy szívvel esedezik, a mi szeretett lelkészünket adják vissza, hogy egész lélekkel tudjunk nemzetépítési munkánkban becsülettel helyt állani.” Jellemző, hogy a korabeli hatalommal jó viszonyt ápoló Vető Lajos püspök elutasította a közbenjárást Buchalla Ödönért, sőt, az állami eljárás következtében egyházi ítéletet is hoztak ellene.

1956. október 31-én helyezték szabadlábra, így az amnesztia miatt harmadolt büntetését egy hét híján nem töltötte ki. Egyből jelentkezett a püspöki hivatalban. November 2-án beszédet mondott a szabad Kossuth Rádióban.

Közben a családja a nehézségek miatt szétszakítva élt, őket kereste fel Miskolcon. Onnan '57-ben rövid idő múltán visszavitték a váci börtönbe, hogy ítéletét kitöltse. Jézus szavai erősítették: „Aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, nem méltó hozzám” (Mt 10,38), és **„eljön az óra, amikor mindaz, aki megöl titeket, azt hiszi, hogy Istennek tetsző szolgálatot végez”** (Jn 16,2).

A dél-borsodi régió missziós lelkésze lett. Fel kellett kutatnia a szörvényben élő kis evangélikus közösségeket. Eltelt öt év, amikor 1961-ben először meglátogathatta őt Felvidékről húga a férjével. Tőlük tudta meg, hogy 1947-ben a távollétében Csehszlovákiában elítélték a német megszállókkal való kollaboráció vádjával. Ez nagyon felháborította, ezért megkérte sógorát, hogy járjon utána a kérdésnek. Sógora bement a kassai bíróságra, ahol döbbenően vették a jelentkezést, és azt mondták neki, hogy tudtak a magyarországi tartózkodásról, de senki sem bolygatta az ügyet, nem foglalkoztak

vele. Most azonban, hogy jelentkezett, el kell indítani az eljárást.

1961. október 23-án ismét letartóztatták, és átadták a csehszlovák hatóságoknak. Prágában tartották fogva vád és ítélet nélkül. Semmilyen okot nem közöltek vele, így védekezni sem tudott. Ekkor ismét Jézus szavai vértették fel: **„Legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok.”** (Mt 10,16) Személyes hangú levelet írt (Kedves Jótevőm megszólítással) az Emberi Jogok Ligája akkori elnökének, Mohammed Reza Pahlavi sahnak. Ebben panaszkodott az ok és vád nélküli fogvatartásra. A levél természetesen nem jutott el a címzetthez, de a hatóságok megijedtek a befolyásos „ismerőstől”, ezért végre sikerült a vádpontokkal megismerkedni. Azokat sikerült cáfolnia, így perújrafelvételt kért, és 1964 februárjában szabadult. Jelentkezett a miskolci rendőrségen, ahol addigra már megsemmisítettek az iratait, mert nem számitottak élve való hazatérésére.

Ismét világi állást kellett vállalnia, dolgozott a vízügyben, volt lillafüredi könyvtáros, egyetemi könyvtáros, majd fizikai munkás. Végül az egyház is rehabilitálta. Tokajban, majd Sajókázán lett lelkész, de mellette tolmácsolást is vállalt, és kutyákat is tenyészített. 1982-ben ment nyugdíjba, Arnóton élt 1995-ben bekövetkezett haláláig.

1993-ban feleségemmel felkerestük otthonában, és hosszan beszélgettünk az életéről. Görbe hátú, de eleven mozgású kedves bácsi fogadott, aki merülőforralóval konzervdobozban főzött virslivel kínált ebédre minket. Ez akkor tőle többet jelentett, mint egy háromfogásos remek ebéd.

A beszélgetésünket ezekkel a szavakkal zárta: „Minden emberben inog a hit néha, minden ember felteszi a kérdéseket, hogy miért, miért, miért? De végül megmentett, mindenben megtartott. Mert »akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saske-selyűk, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el» (Ézs 40,31).”

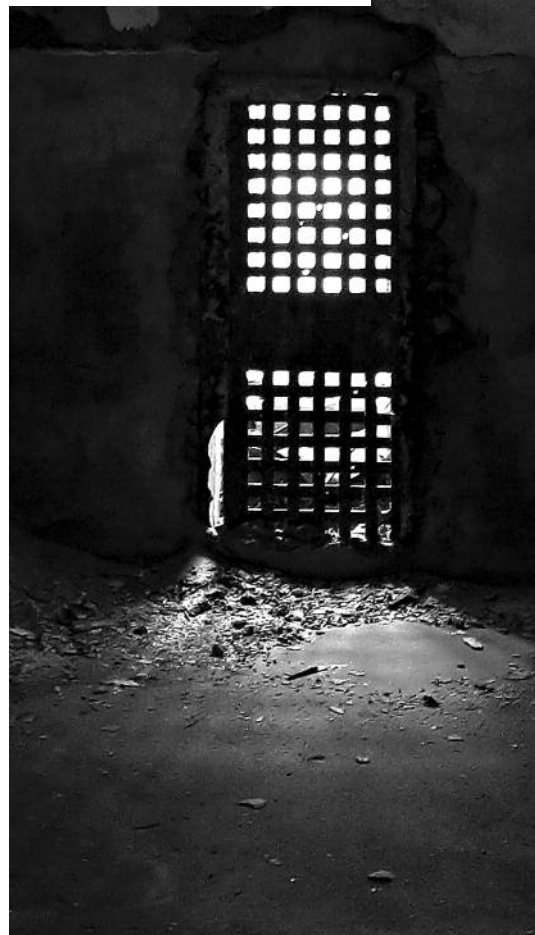
IFJ. ZÁSZKALICZKY PÁL

Irodalom:

Mirák Katalin (szerk.):
Nem voltam egyedül I.
(MEVISZ, 1995)

**„Aki nem veszi fel keresztjét,
és nem követ engem,
nem méltó hozzám”
(Mt 10,38)**

Hogyan tovább, egyház?

Józanul, szeretettel és tudatosan...

...a migrációról, a modern népvándorlásról és annak keresztyéni, egyházi megítéléséről, tudva, hogy a megítélés nem elítélés, pláne nem ítélezés. Ez utóbbiakhoz nincs jogunk, mert nem kaptunk rá mandátumot attól, Akinek a képviselésében mint követek élünk ebben a világban. Az előforduló jelenségeket, így a modern népvándorlást is, Küldönktől kapott bölcsességgel és iránymutatással próbáljuk értelmezni. Eközben szeretnénk megérteni, hogy ebben a kérdésben velünk, keresztyénekkal és a Szentlélek formálta közösségünkkel, az Egyházzal, valamint annak keretével, a szervezeti egyházzal, mi Urunk akarata.

Szavak, fogalmak tisztázása

Migráns témában ömlik ránk a hírözön. Kinek nincs tele már a feje a hírekkel, elemzésekkel, háttérinformációkkal, összeesküvés-elméletekkel, miközben már a szavakat sem értjük? Pedig magyarul mondják. Tudatlanságból vagy tudatos manipuláció miatt keverik a fogalmakat. Mielőtt belevágnánk a témába, tisztázunk kell ezeket.

Menekült: Olyan személy, akit üldöznek (megjegyzés: ma a világban leginkább a keresztyéneket üldözik), életére törnek, biztonságát helyi vagy regionális háborúk közvetlenül veszélyeztetik, életfeltételei megsemmisültek vagy erősen károsodtak, és ezért el kell hagynia lakóhelyét, szülőföldjét.

Ha tömegekről van szó, akkor a korábbi lakóhelyükhöz közeli menekülttáborba kerülnek, oda menekülnek. Ott életük biztonságban van és a túléléshez szükséges alapvető feltételeket kívülről, átmenetileg biztosítják nekik. Ez az átmenetiség lehet akár több évtized is, amint az 1948 óta létező palesztin menekülttáborok esetében láthatjuk az Izraellel szomszédos országokban. Menekülttáborból nem menekülnek az emberek, csak akkor, ha azt is megtámadják. Ebből következik, hogy aki elhagyja

a menekülttáborból a jobb élet reményében, az többé már nem menekült.

Migráns: Olyan személy, csoport, aki menekülttáborból indul el, mert nem lát lehetőséget arra, hogy rövid időn belül visszatérhessen eredeti lakóhelyére, ezért máshol, más népek között szeretne letelepedni. Továbbá migráns az is, aki nem menekülttáborból indul el, hanem a lakóhelyén megváltozott körülmények miatt (pl. klímaváltozás, népességgrobbanás miatti munkanélküliség, romló életkörülmények stb.), vagy rokoni, baráti, ismerősi hívás, csábítás alapján vág neki egy hosszú útnak, hogy a végén más országban folytassa életét.

Migrációs útvonal: Azok az országok, melyeken keresztül a migránsok a befogadó ország felé vonulnak.

Bevándorló: Az a migráns, aki egy adott célszországba érkezik, ahol le akar telepedni.

Befogadó: Olyan ország, vagy olyan értékközösségben lévő országok csoportja (pl. Európai Unió), amely biztosítja a bevándorlóknak a letelepedést és az élethez tartósan szükséges feltételeket.

A folyamat

Ebben a kérdésben a jelenlegi világhelyzet rendkívül összetett és emberileg meglehetősen kilátástalan. Ennek oka, hogy a közel kétszáz ország több mint a fele érintett abban, hogy akaratán kívül „menekült- és migránskibocsátó” legyen. Ennyiben vannak háborúk, helyi konfliktusok, üldözöttségnek kitétt emberek, embercsoportok, menekülttáborokban élők, életfeltételeikben romló helyzetben vagy eleve reménytelen gazdasági körülmények között lévők. Ezért indulnak el emberek Latin-Amerikából Észak-Amerika, Afrikából, Közép-Keletről és Közép-Ázsiából Európa és Távol-Keletről Ausztrália felé.

A háttérokok

1. **A Harmadik világ erőforrásainak** (nyersanyagoktól az emberi erőforrásokig) **áron aluli kiszivattyúzása.** Ha ezeket az erőforrásokat helyben hasznosítanák, a helyiek javát szolgálva, akkor a világ ezen területein nem lenne ilyen mértékű a szegénység és ekkora a gazdag világ és a többiek közötti különbség.

2. Az erőforrások szélsőséges és nem helyi hasznosításához van egy lényeges és

megkerülhetetlen eszköz: **a korrupció, amit a mindenkori fejlettebb világ használt és „exportált” a gazdaságilag kevésbé fejlett területek felé.** Az amazóniai indiánoknál, afrikai törzseknél, Ausztrália őslakosságánál ismeretlen volt a korrupció mindaddig, amíg kapcsolatba nem kerültek fejlettebb gazdaságokkal. A gazdaságilag fejlettebbek ezt az eszközt mindenkor a növekedés érdekében használták és használják.

3. **Háborúk és helyi konfliktusok generálása a gazdasági befolyás érdekében.**

4. **A természet elsődleges elemei sérülékenységének és végességének semmibevétele.** (Például a légtör összetevői állandóságának – széndioxid, ózon stb. –, a hosszú idő alatt kialakult hőmérsékleti viszonyoknak, a talajnak, a vizek tisztaságának, a természetes növényi társulások és állatpopulációk fennmaradásának.)

5. A világ nagy gazdasági szereplői számára felértékelődött a biztonság, ma már **jobban megéri biztonságos államokban termelni, mint a harmadik világban.** Ezekben az országokban azonban fogy a népesség, kevés a munkaerő, főleg az olcsó munkaerő, ezért ezt betelepítéssel kell ösztönözni.

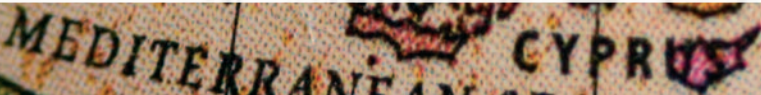
Ha a Kedves Olvasó ezen öt ok között közös célt talált, és ezt a minél nagyobb profitigényben fedezte fel, akkor telitalálatot ért el.

6. A világvallások között **az iszlám tanrendszere, logikája, céljai.** Ennek könyvtárány irodalma van. Márfi Gyula veszprémi római katolikus érsek a közelmúltban egy interjúban megfogalmazta a lényegét: az iszlám szerint a világ az emberiséggel együtt két fő részre oszlik, az egyik a dar al-islám, azaz olyan iszlám térség, ahol államvallás az iszlám, a másik a dar al-hrab, azaz háborús terület. A dzsihád (erőfeszítés) arra kötelezi a muszlimokat, hogy ezeket a területeket elfoglalják és uralmuk alá hajtásák. Az iszlám ezen törekvésében felhasználja és ösztönzi a muszlim tömegek migrációját és betelepülését az európai országokba.

A számok

A politikának az a dolga, hogy érdekei mentén túlozzon vagy bagatellizáljon. Ezért nem célszerű arra hallgatni. Ellenben a napi politikához nem kötődő szervezetre vagy emberekre igen. Az ENSZ Menekültügyi Bizottsága jelenleg 320 millió lakóhelyéről elvándorlóval vagy elvándorolni szándékozóval számol a világban.

A nemzetközi demográfiai kutatásokat végző szervezetek Afrika népességének megújulásának várják 2100-ig, ebből 1 milliárd fő elvándorlását prognosztizálják. Fischl Vilmos evangélikus lelkész,

külvilági szakértő a közelmúltban előadást tartott. Az idei, 2015-ös migrációban részt vevők 5%-át nevezte olyanoknak, akiknek országában háború dúl, és ezért, vagy valási, politikai üldöztetés miatt kényszerültek elhagyni hazájukat. A lelkész 10%-ra tartja a katonai besorozás elől menekülő fiatal férfiakat, 80%-ot gazdasági migránsnak tart és 5%-ra teszi a migránsok között megbúvó harcosokat. Szintén független szakértők mutatták ki, hogy az Európa felé irányuló jelen migrációban részt vevő minden ember esetében átlagosan nyolc fő vár a családgyesítésre.

Európa – mint népvándorlási célterület – lelkiállapota

A *lelkin* van a hangsúly, mert Európa politikai, gazdasági, szociális stb. állapotáról szóló elemzésekkel már tele van a padlás.

Márfi Gyula érsek bálványokról beszél, melyek Isten helyét elfoglalták az európai emberek többségének lelkében. Ezek a bálványok azok, amelyek a pillanatnak élés életérzésének tökéletes kiszolgálói.

Rókusfalvy Pál pszichológus, az MTA doktora is utalt egy előadásában *Pascal* kijelentésére, hogy az ember „Isten-ürrel”, a lelkében Istennek, a Teremtőnek fenntartott hellyel teremtett. Ez soha nem tud üresen maradni. Ha nem Isten tölti be, akkor más nyomul a helyére.

Európa lakosságára korábban az volt jellemző, hogy valamilyen szinten az isteni eredetű értékek relatíve nagy számban voltak jelen a lelkekben, ma pedig e lelki hely átengedése történt meg az emberek döntő többségénél. **Ennek eredménye az eltompulás, amikor a (jólét) határozza meg a tudatot.** „Az Isten igazságát ugyanis nem ismerték el, hanem a magukét igyekeztek érvényesíteni, és nem vetették alá magukat az Isten igazságának.” (Róm 10,3) Tökéletes megállapítás korunkra is.

Nekünk pedig tudnunk kell, hogy Isten igazsága, Aki nem kell a ma emberének itt, a gazdag Európában, nem más, mint Jézus Krisztus, aki magáról mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam” (Jn14,6).

Az eredmény pedig új bálványok (pénz, karrier, siker stb.) és új vallás (fogyasztás). Ami ennek útjában áll, ezt nem segíti, azt le kell építeni. Ennek esik áldozatul a házasság, a család, a gyermekvállalás, a népesség szinten maradása stb. Európát tehát ilyen lelkiállapotban érte a modern népvándorlás.

A láthatót és a mögöttest el kell választani Hol? Magunkban.

Látjuk a vándorlókkal a csecsemőket, gyerekeket, időseket, terhes anyákat, betegeket, hiányt szenvedőket. Segíteni kell

humánumból, keresztyéni szeretetből. Az egyház és minden keresztyén érezze ezt kötelességének, Istentől kapott szeretetből. A magyarországi egyházakat nem illetheti kritika, mert az elsők között nyújtottak segítő kezet, így a Magyarországi Evangélikus Egyház is.

Másfelől e világi folyamatokra nézve is kaptunk Mennyei Atyántól látó szemeket és a különbségtétel bölcsességét. Fel kell tudnunk fedezni a mögöttes erőket és szándékokat, továbbá azt is, hogy a migránsok túlnyomó többsége maga is világpolitikai erők, embercsempészek stb. áldozata. Kettős feladata van az egyháznak, a keresztyén embernek: a konkrét helyzetben és a háttér feltárásában segíteni, a sötétben lévő mögöttest napvilágra hozni.

Milyen lelkiállapotban érte az európai keresztyéneket a modern népvándorlás?

A keresztyének többségét langyos állapotban találta ez az új helyzet. „Tudok cselekedeteidről, hogy nem vagy sem hideg, sem forró. Bárcsak hideg volnál, vagy forró! Így mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból.” (Jel 3,15–16)

A langyosság következménye, hogy egyházak és keresztyén emberek elvesztették józanságunkat, irányíthatókká, befolyásolhatókká váltunk, megfelelői kényszereink vannak, feladjuk értékeinket, küldetésünket. **Megüresedtünk mondanivalóban, tanításban, az evangélium hirdetésében.** Az egyháztagnak többsége szégyelli hovatartozását és magánügynek tekinti hitbeli meggyőződését. Az eredmény: azt aratjuk, amit vetettünk. Kötelező megjegyezni: vannak kivételek!

Itt is beszédesek a számok: a jelenlegi migráció előtt a kb. 500 milliós Európában 30 millió muszlim élt. Közülük többen jártak péntekenként mecsetekbe, mint a maradék 470 millióból vasárnap keresztyének templomokba, imaházakba az Isten ígését hallgatni. Mert csak nagyon keveseknek kell az Isten szava.

Választ igénylő kérdések

A népvándorlás Isten ítélete?

Az Isten ígésén tájékozódóknak tudniuk kell, hogy a migráció, és az iszlám európai térhódítása nem Isten ítélete. Az európai ember gondolatai, szavai cselekedetei és mulasztásai váltak ítéletté. Visszafelé sült el a fegyver, avagy azt aratjuk, amit vetettünk. Isten megengedi, hogy eltorzult, Őt kiiktató gondolkodásunk és tetteink gyümölcseit együk meg.

De miért engedi az Isten? Miért nem akadályozza meg rossz döntéseinket?

Mi az, amit nem tett meg? Hányszor és hányféleképpen figyelmeztetett?! „Miért

pereltél vele, hogy egyetlen szóra sem ad választ? Hiszen szól az Isten így is meg amúgy is, de nem törődnek vele.” (Jób 33,13–14) Az megszűlött Fia életét sem kímélte, hogy megbékéltessen Önmagával bennünket. Miért nem kell ez nekünk? Fél-tón szerető Istenünk van, aki azt akarja, hogy döntéseink következményeiből is tanuljunk. Még nem késő! „Ma még lehet, ma még szabad, borulj le a kereszt alatt” – szól az ismert ének szövege.

E nem könnyű időkből akkor tölti be az egyház küldetését, ha Istentől kapott erővel hirdeti ezeket.

A megoldás

Ma a „pirula-keresztyénység” dominál: ha beszeded, megjavul a helyzeted. Isten nem úgy adja a megoldást, mint a gyógyszer-gyárok. Ő azt mondja Jézus szavával: „Igyekez tehát és térj meg! Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem” (Jel 3,19b–20). **Ez pedig azzal kezdődik, hogy Isten szavát nem vetem meg.** „A hit tehát hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által” (Róm 10,17). Az Isten szavát komolyan kell venni, mert: „Azok a beszédek, amelyeket én mondtam nektek: lélek és élet” (Jn 6,63). Így erősödhet meg a lelki Egyház, és rajta keresztül a szervezeti egyház is. Urunk állíthatja helyre a házasságot és a családot is, a két Európában leginkább támadott isteni rendet és ajándékot. Ezt követi a miszsió komolyan vétele. Ami pedig kívülről a legnehezebbnek látszik: a Krisztus-hitért vállalt üldöztetés és mártírküldetés (mártírosz = tanú) elfogadása.

Bevándorlás és misszió

A megújult egyház és benne a megújult keresztyének lássák Istentől kapott lehetőségnek a muszlim emberek felé történő missziót. Kivételes időnek és lehetőségnek (kairosz) tartásuk, hogy vigyék az evangéliumot azoknak, akik soha nem hallották azt.

A muszlimok felé történő missziót csak tudatosan és felkészülten lehet végezni, komoly elköteleződés és képzés után. Nem veszélytelen szolgálat, de Pál apostol is sokat vállalt az evangéliumért: börtönt, verést, megkövezést. Fontos lenne, ha a mi egyházunk is felkészítene és kiküldene hívó, elkötelezett embereket erre a nem könnyű szolgálatra.

Ha a keresztyének, az egyházak nem keresik meg az Európába érkező muszlimokat az evangéliummal, akkor mulasztást követnek el. Van tehát Isten előtti felelősségünk és feladatunk. Áldjon meg bennünket ebben a mi Urunk!

GARÁDI PÉTER

Jönnék, de eltévedtem

(139. zsoltár alapján)

Géczy Katalin

1. Ha a haj-nal szár-nya-i-val Me-ne-kül-nék re-mény-te-
 2. A ső-tét-ség rejt-sen el, Ó-rök-á-lom-ho-
 len, Fenn a csil-lag-ég te-te-jén az éj-ben Te ott le-szel ve lem.
 mály, Ám a sű-rű éj nem e-lég ső-tét, Lel-ked ott is rám ta-lál.
 1.2. Ho-va fus-sak Lel-ked e-lől, ho-va rej-töz-zem el?
 Ho-va fus-sak Lel-ked e-lől?
 Refr.: Jön-nék, de el-té-ved-tem, Sír-nék, de holt-tá let-tem,
 Él-nék, ha él-nél ben-nem, Jöj-j, U-ram, éb-ressz
Fine
 fel! **Da Capo** 3. E-lől és há-tul kö-rül-ö-lsz,
 Fő-löt-tem tar-tod ke-ze-det. Cso-dá-la-tos ez a tu-dás ne-kem,
 Fel-fog-ha-tat-lan, hogy így sze-retsz! Ho-va men-jek Lel-ked e-lől,
 Or-cád e-lől ho-va fus-sak? Ho-va men-jek Lel-ked e-lől?
Da Fine

Pál apostol gondolatai a moziban

„Ha pedig a Lélek vezet titeket, nem vagytok a törvény uralma alatt...
 Aki pedig a Léleknek vet, a Lélekből fog aratni örök életet.” (Gal 5,18; 6,8)

Dante Poklának pontos mása a *Saul fia* című film helyszíne: egy náci haláltáborban a gázkamrák és a krematórium körüli folyosók, ahol lármában, sötétségben, ordítás és sikoltozás közepette végzik iszonyú feladataikat az erre kényszerített foglyok. Élőhalottként, lélektelenül, saját biztos haláluk tudatában járkálnak a borzalmak közepette.

Amikor Saul a halottak között meglát egy gyermeket, lelke mélyén mégis felbukkan hite utolsó szikrája: a gyermek a Teremtőbe vetett bizalom, a jövő reménye – ha

a gyermek halott, halott a reménység is. Ezért szinte érthetetlen macacssággal ragaszkodik ahhoz, hogy ezt az egyetlen halottat, a gyermeket a hite szerinti rítussal el akarja temetni. A hit szikrája lángot vet benne, kapaszkodik a rítusba, küszködik érte, mert már csak a hit formalitásainak megélésére képes. Elbukik, de a halála előtti percben megadatik neki, hogy egy szabadon élő gyermeket láthasson. Saul arca felragyog: él még gyermek, él még a jövő reménye, a Teremtő nem hagyja elpusztulni népét. Saul élete utolsó percében visszanyeri Istenbe vetett hitét, bizalmát.

A halál, a borzalmak, saját közeli halálunk tudata bénító. A biológiai leépülést követi a lélek eltompulása. Erős hitű emberben azonban még akkor is él a Lélek szikrája, él a szeretet és az Istenbe vetett bizalom, amikor tudata, gondolatai már kialszanak. Van útja az örök élet felé.

SZABÓ-PAP GABRIELLA

Idézhető idézetek

Válogatta: Szeverényi János

Szentlélek nélkül Isten távol van, Krisztus csak múlt marad, az evangélium holt betű, az egyház pusztá egyesület, a tekintély az uralkodás egyik formája, a misszió propaganda, a liturgia szellemidézés, a keresztyén élet pedig rabszolgamorál.

Athenagorasz ortodox pátriárka

Mert a szeretet a látás. Mert a látás a szeretet. Mert a szeretet a Minden. Mert a szeretet a mindenség-teremtő ős-erjedés. Mert a szeretet a nem-látható, mégis tapintható Isten. Mert a szeretet a Világ Világossága. A szeretet hit és magasság, a létté-megvalósulás egyetlen bizalma, mámor és bizonyosság, a szégyennélküliség meztelen emberpárja, férfi és nő közös szabálya, bizonyos hatálya, kettősség az egyben, egy a kettős jövő-adakozásban. A szeretet a homálytalanság emberfény-ragyogása... A szeretet az a gyönyörű anyag, az a csoda aranyrög, amely átvilágítva mindent, eggyé szövi a magányos vagy társas egyedeire bomlani és hullani akaró világot. A szeretet az a végtelenné erjedő fényháló, amelyben a világegyetem lebeg, lüktet, tenyészik, burjánzik, önmagát megvalósítva szilárdul és dobog.

Juhász Ferenc

Az egyházzól

Egyház, de nem népegyház – inkább népszerűtlen egyház az adott szellemi klímában. Mert az Egyház csakis Isten-szerű, Krisztus-szerű lehet, de nem nép-szerű. Csak a krisztusi egyház szolgálhat hitelesen ebben a világban. Ez a nép „választott nemzetség, szent nemzet, királyi papság”; ez a nép méltóságos nép, noha semmiféle címe és rangja nincs. E nép állandó elveszésnek van kitéve, de megtartatik, mert nem akarja saját magát megtartani. Felülről megtartott nép, gyülekezet, egyház csak az lehet, amelynek esze ágában sincs a maga életét irányítani, óvni.

Visky Ferenc

A tolerancia bűn, ha a gonosz megtűrését jelenti.

Thomas Mann

A Magyar Evangélikus Rádiómisszió műsora: *Lélekhangoló*

Hétről hétre újabb erőt adó, bátorító, hitre hangoló beszélgetés, keresztyén könnyűzenével tarkítva.

Célja:

- épülés egymás hite, bizonyágtétele által
- kapcsolódópont nem hívők felé
- gondolatébresztés gyülekezeti alkalmakon, kisközösségekben
- lelki töltekezés közösségbe el nem jutók számára
- nem hívő barátok, ismerősök Istenhez hívogatása
- evangéliumi segédanyag, illusztráció

A műsort sugárzó rádiók és az adások időpontjai:

Civil Rádió – FM 98

Budapest és környéke
egyórás műsor
páros hét vasárnap 8 óra
ismétlés: aznap 22.00 óra
www.civilradio.hu

Credo Evangélikus Rádió – FM 98,8

Szombathely
szerda: 19.00
ismétlés: szombat 8.00

online élő adás:
www.credoradio.hu

Kontakt Rádió – FM 87,6

Budapest-Terézváros
hétfő: 16.35
szerda, csütörtök, péntek: 10.05
www.kontaktradio.hu

Szent István Rádió

Vételkörzete Északkelet-Magyarország, az alábbi sugárzási központokkal:
Eger – FM 91,8
Encs – FM 95,4
Gyöngyös – FM 102,2
Sátoraljaújhely – FM 90,6
Hatvan – FM 94,0
Miskolc – FM 95,1
Tokaj – FM 101,8
Törökszentmiklós – FM 96,4
páros hét szombat 15.30 óra (*Ökumené – Testvéregyházak félőrája* c. műsor)
ismétlés: másnap 9.05 óra
www.szentistvanradio.hu

Sion Rádió/Pulzus Rádió

Beregszász
változó időpontokban
www.refradio.eu/radio/sion

Agnus Rádió – FM 88,3

Kolozsvár és környéke
péntek 12.25 (magyarországi idő szerint: 11.25)
www.agnusradio.ro

Európa Rádió

Miskolc – FM 90,4
Debrecen – FM 94,4
Szeged – FM 87,9
Nyíregyháza – FM 100,5
Sátoraljaújhely – FM 100,0
Mezőkövesd – FM 102,1
Kisújszállás – FM 103,2
csütörtök 17.10–18.00 (*Kitekintő* c. műsorban, nem minden héten)
www.euradio.hu

Kossuth rádió:

Missziói percek rovat az *Erős vár a mi Istenünk* evangélikus félóra műsorában
Adásidő: kéthetente hétfőn 13.30

Honlapunk – a <http://misszio.lutheran.hu> – rádió menüpontja alatt is megtalálhatók és onnan letölthetők a műsorok hanganyagai.

„Maradj életben!” volt a címe az október 2. és 4. között tartott aradi evangelizációknak. Magyarok, szlovákok, románok, németek; evangélikusok, reformátusok, katolikusok, baptisták együtt dicsőítették mindannyiunk Atyját. A képek a Kolozsvári Evangélikus Egyházmegye közgyűlésén, Fazekasvarsádon készültek.

Képes hírek

„Az Úrtól jön a szabadulás” – A kárpátaljai Kisgejőcön és Nagydobronyban (képünk) járt szolgálati úton Szeverényi János október 31-től november 2-ig. Az Evangélikus Missziói Központ adományaként tanszereket, könyveket, újságokat vitt a gyülekezeteknek, iskoláknak. Az igehirdetési sorozat Isten szabadításáról szól Jónás könyve alapján.

Fotó: Erdész Zoltán

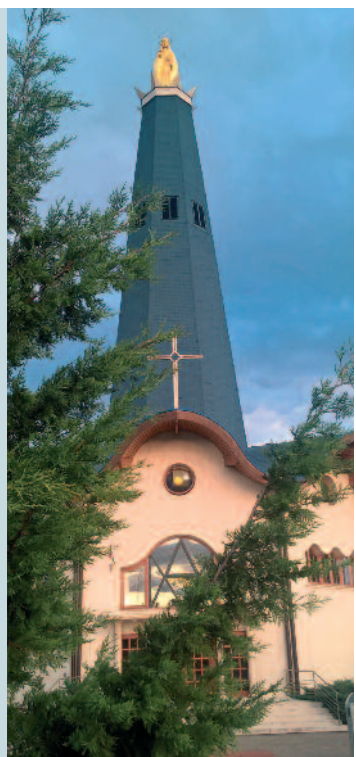
„Akarsz-e teljes, tiszta szívvel élni?” – Idén is megtelt a Deák téri templom az országos evangelizációra érkezőkkel. Isten élő és ható igéje, a tanúságtételek, zenei szolgálatok, előadások, a közösségi beszélgetések és az úrvacsora tette teljessé a találkozót.

Felekezetközi missziós lelkésztalálkozót tartottak november 3-án az Evangélikus Missziói Központban.

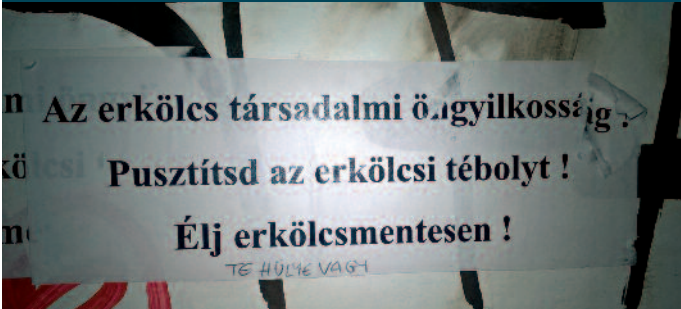
A képen balról jobbra látható: Gyurkó József metodista, Dani Eszter református, Durkó István baptista, Bánki Lajos Golgota Keresztény Gyülekezetbeli és Szeverényi János evangélikus lelkész.

**Megvalósult öku-
mené** – A soroksári katolikus templomban éli közösségi életét a helyi református missziói gyülekezet is. Bérleti díjat évek óta nem fogad el a plébánia. Itt tartottak Szeverényi János evangélikus lelkész szolgálatával szeptember 27. és 29. között háromnapos evangelizációt.

Budapesti képek 2015 őszén

Fotók: Szeverényi

Nő a sötétség... Falragasz egy pesti mozi mosdójában

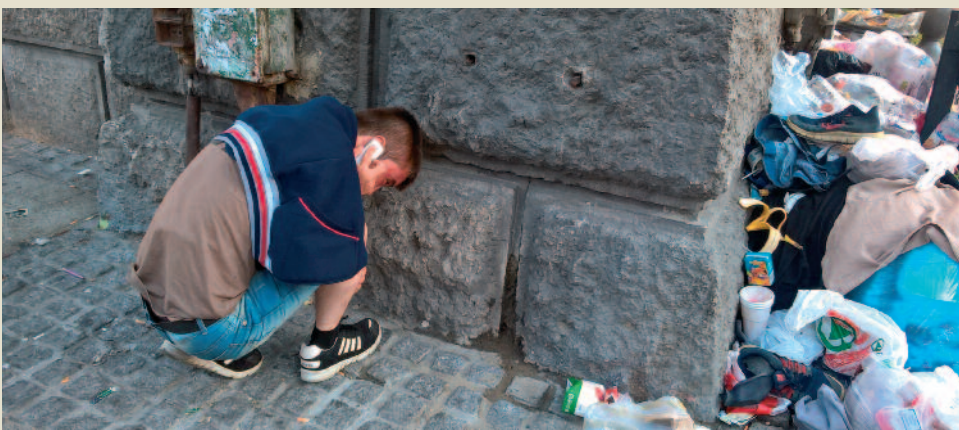

Önkéntesek vágják hajléktalanok haját a budapesti Deák téren

Változó idők. A Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) omladozó székháza Budapesten

Keleti pályaudvar, 2015 augusztusa

Rejtvények

A rejtvények helyes megfejtéséért jutalmat küldünk.
A megfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk:
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

1	2	3	4	5	6	7	8		9	10	11	12	13	14	15	➔
16					17					18						
	19			20				21		22			23		24	
25			26						27				28			
		29										30			31	
32	33						34		35		36	37				38
39	40			41		42				43				44		
45			46		47		48				49	50	51			
52				53						54					55	
➔								56								

A keresztrejtvény megfejtése egy ige a Bibliából.

A megfejtés részletei sorrendben: vízszintes 1., függőleges 14., vízszintes 29., vízszintes 19., függőleges 25., függőleges 10., (... legyőzte...), vízszintes 42., vízszintes 56.

Vízszintes:

16. Nem főlé + latin csont. 17. Toldalékok egyik típusa. 18. Tudomására hoz. 22. Fakad, származik. 24. Northern Territory kezdőbetűi. 25. Becézett Ede. 26. Éttel eltüntet. 27. Becézett Ilona. 28. Szenv... 31. Európa Liga rövidítve. 32. Menyasszonyt. 34. Római üdvözlés. 37. Múltbéli divat vagy szokás szerinti. 39. Az fele! 40. Település Baranyában. 44. Ipari ventillátor márka-neve. 45. AÜI. 46. A keringési rendszer központi szerve. 48. Település Veresegyház előtt. 50. Német cédula –1 E! 52. Tanszék a műszaki egyetemen röv. (GTT) 53. Utánoz. 54. Nem keveset. 55. NI.

Függőleges:

1. A tegnap holnapja. 2. Áruba bocsát. 3. Felhívja rá a figyelmet. 4. Illemhely. 5. A késő középkori magyarországi festészet legkiválóbb, anonim mestere. 6. Direkciója. 7. A szerelem megideált tárgya. 8. Olasz divattervező páros monogramja + kedves erdei állat távirati írással. 9. Indulatszó. 11. Bátorsággal teszi. 12. Szófaj. 13. İstanbul Üiversitesi kezdőbetűi. 15. Nagy kiterjedésű sós vízben. 21. Technológiai laboratórium Budaörs határában. 20. Melléknév felsőfok. 23. Debreceni Egyetem kezdőbetűi. 30. A hatvanas évek kedvenc tánca (névelővel). 33. Hasonlító. 34. Régiés, nem mai. 35. Izraeli légitársaság. 36. Bújj-bújj zöld... 38. Épület ledől. 41. Az Arsenal futballcsapat török származású német játékosa. 42. Régmúlt tisztítószere névelővel. 43. Parancsszó a zenészeknek mulatáskor. 47. Itt van. 49. Többé nem eleje! 51. Hajó fedélzete.

SZABÓ GYÖRGY

Kiről szól a következő prófécia: „Te pedig, efrátai Betlehem, bár a legkisebb vagy Júda nemzetségei között, mégis belőled származik az, aki uralkodni fog Izraelen?”

- A – Dávid király
- B – Jézus
- C – Heródes

Mit jelent az ádvent szó?

- A – a karácsonyi előkészületek ideje
- B – az Úr eljövele
- C – várakozás az ünnepre

Mit jelent az Immánuel név?

- A – Messiás
- B – velünk az Isten
- C – a megígért Megváltó

Mi az a mirha, amit a bölcsek az arany és a tömjén mellett ajándékba vittek Jézusnak születésekor?

- A – illatos kenet
- B – drága keleti fűszer
- C – gyógynövény, főként sebkezelésre használták

Hol olvashatunk Jézus második eljövételéről?

- A – János evangéliuma 1. fejezet
- B – Ézsaiás könyve 53. fejezet
- C – Jelenések könyve 19,11–16

A. L.

Az előző számban megjelent rejtvény megfejtése:
C, A, B, C, A, B, C, A,
B, A, B, B, A, B, B.

Derű

„A vidám szív a legjobb orvosság, a bánatos lélek pedig a csontokat is kiszáritja.” (Péld 17,22)

Egy amerikai zsidó üzletember elküldte fiát Izraelbe egy évre, hogy kicsit magáévá tegye a kultúrát. Amikor a fia hazatért, azt mondta:

– Apám, nagyon jól érzem magam Izraelben. Ja, egyébként meg keresztény lettem.

– Ó, ne! – mondta az apa. – Mit tettem?! Eztán elment legjobb barátjához és elmesélte problémáját.

– Ike – mondta –, elküldtem a fiamat Izraelbe, erre ő meg keresztény lett. Mit tegyek?

– Érdekes, amit mondasz – felelt Ike. – Én is elküldtem a fiamat Izraelbe, és ő is keresztényként jött haza. Talán kérdezzük meg a rabbit.

Elmondták hát a problémájukat a rabbinak.

– Érdekes, amit mondotok. Én is elküldtem a fiamat Izraelbe, és ő is keresztény lett. Vajon mi történik a fiaikkal?

Ezután imádkoztak Istenhez a fiaikért, és kérték, mutassa meg nekik, mit tegyenek. Amint befejezték az imát, egy zengő hang szólalt meg odafentről:

– Érdekes, amit mondotok – mondta a hang. – Én is elküldtem a fiamat Izraelbe...

Egyszer Moodyt, az öreg misszionáriust három fiatal meg akarta viccelni.

Az úton találkozza az első ráköszön:

– Jó napot, Ábrahám atyám!

Semmi válasz.

A második:

– Jó napot, Izsák atyám!

Moody erre sem felelt. Mire a harmadik:

– Jó napot, Jákób atyám!

Erre Moody így válaszolt:

– Nem vagyok sem Ábrahám, sem Izsák, sem Jákób. Én Saul vagyok, atyám szamarait keresem, s nagyon örülök, hogy megtaláltam.

Előzetes a 2016. év országos missziói eseményeiből

- január 3–10. – Aliansz imahét
- január 17–24. – ökumenikus imahét
- február 23. – evangéliumi teológiai műhely Piliscsabán
- március 16–17. – missziói konzultáció Piliscsabán
- május 7. – missziói nap az egyházkerületekben
- június 20–24. – ökumenikus missziói lelkészkonferencia Révfülöpön
- július 3–6. – belmissziói konferencia Piliscsabán
- július 27–31. – Szélrózsa találkozó Mátrafüred-Sáston
- augusztus 17–21. – BalatonNET evangéliumi konferencia Balatonszigetesen
- október 8. – országos evangélicizáció a Deák téri templomban

Ajánló

A kiadványok megrendelhetők:

e-mail: evmis@lutheran.hu;

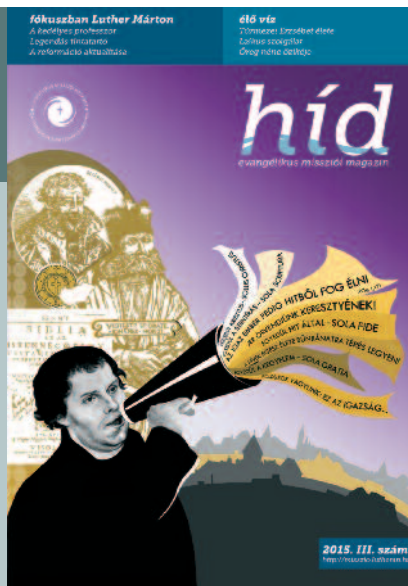
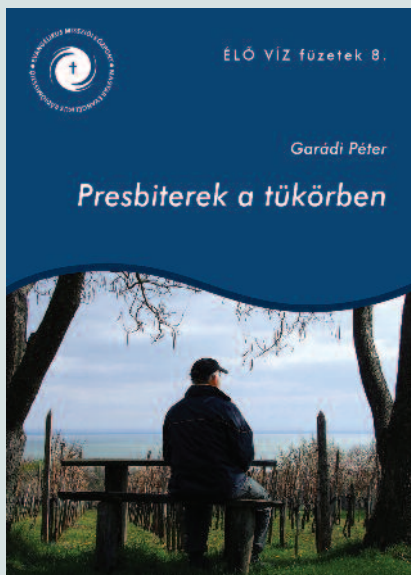
telefon (délelőtt hívható): 06 1 400 3057

Garádi Péter: Presbiterek a tükörben (Élő víz füzetek 8.)

Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió; MEE Evangelizációs és Missziói Bizottság, 2015

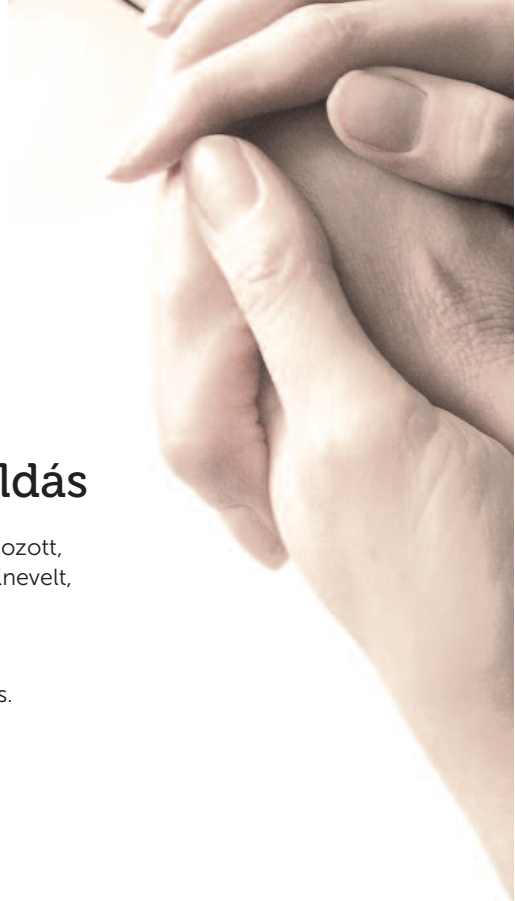
Az evangélikus presbiterek első országos találkozóján, 2009-ben a főrumbeszélgetés résztvevőinek feltett, mindaddig megválaszolatlanul maradt, összesen száz kérdésre válaszol a kötetben az egyik megkérdezett, Garádi Péter.

A kérdések tökéletes lenyomatai és bizonyítékai annak, hogy a presbiterek többségét foglalkoztatja egyháza, gyülekezete helyzete, állapota. Az idei EPOT találkozóra megjelent kötetben a szerző a beérkezett kérdésekre való reagálás mellett közreadja néhány előadásának anyagát is a presbiterek – és minden keresztény ember – felelősségére, szolgálatára tekintettel.

Híd 2015. III. szám – Luther Márton

A Híd magazin előző száma Luther Mártont helyezte fókuszába. A magazinból, a mellékelt Luther-rózsás könyvjelzőből, illetve plakátból további példányokat is rendelhet az Evangélikus Missziói Központtól. könyvjelző: 40 Ft/db; plakát: 120 Ft/db

Régi magyar áldás

Áldott legyen a szív, mely hordozott,
És áldott legyen a kéz, mely felnevelt,
Legyen áldott eddigi utad,
És áldott legyen egész életed.
Legyen áldott Benned a Fény,
Hogy másoknak is fénye lehess.
Legyen áldott a Nap sugara,
És melegítse fel szívedet.
Hogy lehess enyhet adó forrás
A szeretetedre szomjazóknak,
És legyen áldott támasz karod
A segítségre szorulóknak.
Legyen áldott gyógyír szavad
Minden hozzád fordulónak,
Legyen áldást hozó kezed
Azoknak, kik érte nyúlnak.
Áldott legyen a mosolyod,
Légy vigasz a szenvedőknek.
Légy te áldott találkozás
Minden téged keresőnek.
Legyen áldott immár
Minden hibád, bűnöd, vétked.
Hiszen, ki megbocsátja,
Végtelenül szeret téged!
Őrizzen hát ez az áldás,
Fájdalomban, szenvedésben,
Örömdben, bánatodban,
Bűnök közti kísértésben.
Őrizze meg tisztaságod,
Őrizze meg kedvességéd.
Őrizzen meg önmagadnak,
És a Téged szeretőknek.

A 2015-ös év igéje

*„Fogadjátok be egymást, ahogyan
Krisztus is befogadott titeket Isten
dicsőségére” (Róm 15,7)*